СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз — SVOBODA — Published by the Ukrainian National Association

ЦІНА $1.00 РАЗ НА ТИЖДЕНЬ ONCE A WEEK PRICE $1.00

РІК CIX П'ЯТНИЦЯ, 20 ГРУДНЯ 2002 РОКУ ЧИСЛО 51 VOL. CIX FRIDAY, DECEMBER 20, 2002 No. 51

„Поширюймо цю Добру Новину"

Дорогі мої брати-єпископи, преподобні отці, преподобні сестри, семінаристи, брати і сестри в Христі! Христос рождається!

Історія Різдва дуже близька всім нам, і до того ж така бажана для наших сердець і думок. Різдво повертає нас до подій народження дитятка Ісуса в простій стаєнці. Перебуваючи під опікою матері Марії і святого Йосифа, Він отримав перші привітання від бідних пастухів, а також трьох царів, що склали Дитяткові щедрі дари. Це ангели небесні звістили пастирям і царям народження Єдинородного Сина Божого, Ісуса: „Бог посеред нас! Ісус Христос посеред нас!".

Ви і я рознесемо цю радісну новину по всьому світу, оспівуючи її в наших прекрасних, неповторних традиційних колядках. Українці в Америці, Канаді, Україні і по усьому світі, радісно колядуючи, будуть звіщати всім нам, дорослим і малим, присутність Божу в Ісусі. Ви і я беремо участь у цій місії представлення Ісуса світові через наші слова, наші діла.

Наше життя, наші сім'ї і наші парафії повинні стати живим доказом того, що „Бог є з нами". Поділіться Різдвяною подією з членами своєї родини, сусідами, друзями, а особливо з юнацтвом. Світ довкола нас спраглий усвідомлення присутности Божої. А ви і я маємо привілей – ширити цю Добру Новину і бути праведними посланцями Божої присутности у світі. Будьте впевнені, що ті, хто почує цю вістку, приймуть її з таким самим відкритим серцем, як пастирі і царі, що прийшли привітати Дитятко Ісуса.

Я молюся і сподіваюся, що ви будете добрими вісниками присутности Ісуса Христа посеред нас! Діліться між собою Божою любов'ю. Живіть в Його любові зі своїми близькими і передавайте її незнайомим. Святкуйте Боже всепрощення. Виявляйте через себе Божу щедрість і співчуття. В усій повноті звеличуйте вашу віру разом зі своєю парафіяльною родиною. Таким чином Різдвяна містерія оживе для вас і всіх, хто поряд з вами.

Я молюся за те, щоб Ви і ваші близькі в особливий спосіб відчули Божу присутність в це Різдво і особливо в Новому році. Нехай Господь благословить вас щастям, миром і процвітанням. Прийміть нашу любов і молитви за вас.

Різдвяного вам благословення і мирного Нового року!

Бог посеред нас! Христос рождається!

†Стефан Сорока

Митрополит Української Католицької церви у США,
Архиєпископ Філядельфійської Епархії

Вишгородська ікона Божої Матері (художня репродукція: Мирослава Стойко)

Світло сяє над світом

Дорогі брати та сестри!

Любі друзі в Україні та в діяспорі!

Всеукраїнське Євангельсько-Баптистське Братство щиро вітає вас із славним святом Різдва Христового та з наступним Новим Роком!

Різдво – величне свято! Воно приносить нам потіху, радість і спокій. Воно говорить нам, що Бог зацікавлений нашим світом і що Він має для нього Свій накреслений плян. Каже нам, що ми не залишені Богом.

Понад дві тисячі років тому на Вифлеємських степах ангели проголосили чудові слова: „І на землі спокій". Як тоді, так і тепер наш світ не має спокою. Його немає в сім'ях, суспільствах, країнах і між країнами світу. Люди не мають спокою, бо покинули Бога. „Для безбожних спокою немає, – говорить Господь" (Іс. 48:22). А тому Святе Письмо закликає всіх словами „Примиріться з Богом!" (2 Кор. 5:20).

За часів пророка Єремії урядовці говорили: „Мир, мир", а миру не було!" (Єр. 6:14). Сьогодні більш, як коли-небудь, наш світ говорить про мир, а миру нема. Терористи потрясли основи забезпечення наймогутніших країн світу. Багато людей занепокоєні спадом економіки, чимало працівників втратили свої праці. Інші мають проблеми зі здоров'ям. Наш світ не має спокою.

Через пророка Ісаю Бог дав людям обітницю про спокій: „Бо Дитя народилося нам, даний нам Син, і влада на раменах Його, і кликнуть ім'я Йому: Дивний Порадник, Бог сильний, Отець вічности, Князь миру" (Іс. 9:5). Коли пророк Ісая отримав цю обітницю, його країна була під загрозою цілковитого знищення. На горизонті вже міг чути звуки війни, поразки й поневолення. Але в той же самий час він міг проголосити людям чудову вістку надії: „Народ, який в темряві ходить, Світло велике побачить, і над тими, хто сидить у краю тіні смерти, Світло засяє над нами!" (Іс. 9:1). Де є це Світло? „Бо Дитя народилося нам... Ім'я Йому – Князь миру". Протягом своєї довгої історії ізраїльський народ не мав спокою й сьогодні його не має. Євреї вітають одні одних „Шалом!" – „Спокій вам!", відзначаючи цінність миру. Але не тільки євреї потребують миру, – його потребують усі народи.

В Особі Ісуса Христа Бог сповнив свою обітницю для людства про мир. У Христі – повнота спокою. По-перше, через Нього кожний може мати спокій із Богом: „Усе ж від Бога, що нас примирив із Собою Ісусом

(Закінчення на стор. 9)

Державний „переворот" в Україні

ПАРСИПАНІ, Н. Дж. – В грудневих числах „Свобода" постійно інформувала про політичні події у Києві, які полягали у пляномірному зміцненні пропрезидентських сил у Верховній Раді, усуненні опозиції та її провідників з ключових державних посад. В редакційних статтях (чч. 49, 50) ми звертали увагу на перемогу стратегії Президента України Л. Кучми у боротьбі за монополізування влади. Хоча на виборах Верховної Ради опозиція, особливо „Наша Україна", мала відчутну перевагу, проте шляхом кадрових перестановок виконавчій владі вдалося 16 грудня поставити на чолі парламентських комітетів слухняних до неї людей, і два тижні тому укласти „угоду" між урядом і парламентом про „співпрацю". Останніми подіями, які завершили цей, по суті, державний переворот, стали призначення Президентом своїх слухняних людей – В. Януковича на посаду голови Кабінету міністрів і С. Тигіпка – на посаду керівника Національного банку.

17 грудня, під час поіменного голосування бюлетенями парламент України підтримав рішення про відставку глави Національного банку України Володимира Стельмаха та призначення на цю посаду Сергія Тигіпка. Відставку В. Стельмаха підтримали 232 народних депутати з 246, які взяли участь у голосуванні.

Протягом останніх тижнів це питання було каменем спотикання в праці парляменту, опозиція докладала усіх зусиль, аж до блокування діяльности, щоб не допустити переобрання голови НБУ.

28 листопада Верховна Рада відмовилася звільнити В. Стельмаха з посади голови Національного банку України. Президент повторно подав у парламент два подання – про згоду на звільнення голови НБУ В. Стельмаха та призначення на цю посаду С. Тигіпка, провідника парляментської фракції партій промисловців і підприємців і „Трудової України". Подання на звільнення В. Стельмаха було подане за його особистою заявою, хоча всі розуміли, що вона була вимушена Адміністрацією Президента.

Сергій Тигіпко народився 1960 року в селі Драгонешти (Молдова), закінчив Дніпропетровський металюрґійний інститут. На виборах 2002 року очолювана ним партія „Трудова Україна" входила у виборчий бльок „За єдину Україну!". Раніше він був заступником голови правління банку „Дніпро", головою правління Приватбанку, віце-прем'єром з питань економічної реформи, міністром економіки, членом РНБО та главою Митно-тарифної ради України.

Оприлюднено інформацію про те, що С. Тигіпко та його родичі є одними з власників фінансово-промислової групи „ТАС", у яку входять київські ТАС-Інвестбанк (колишній банк „Сосьєте Женераль Україна") і ТАС-Коммерцбанк (колишній банк „Київ-Приват").

Колишній голова НБУ В. Стельмах очолював банк з січня 2000 року, після переходу на прем'єрську посаду Віктора Ющенка, у якого він з березня 1993 року був заступником голови НБУ.

Усунення В. Стельмаха 17 грудня і призначення 16 грудня нових, виключно пропрезидентських голів комітетів Верховної Ради можна вважати за повну поразку

(Закінчення на стор. 3)

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

Москва закликає Україну вступити до ЕврАзЕС

КИЇВ. – Москва знову закликала Україну стати членом Евразійського економічного співтовариства, що об'єднує Росію, Білорусь та колишні радянські республіки у Середній Азії. Голова нижньої палати російського парляменту Генадій Селезньов сказав, що приєднання України до ЕвроАзЕС є умовою для створення зони вільної торгівлі. Г. Селезньов провадить зустрічі з українськими керівниками у Києві. Напередодні він критикував розширення НАТО і висловився проти вступу туди України, а 16 грудня закликав Україну приєднатися до Евроазійського економічного співтовариства. Позиція російського законодавця збігається з тим, що сказав тиждень тому у Москві прем'єр Росії Міхаїл Касьянов на переговорах із Леонідом Кучмою і Віктором Януковичем: якщо Україна приєднається до ЕврАзЕС, Росія ратифікує бажаний для Києва договір про вільну торгівлю.

О. Карпов склав повноваження координатора більшости

КИЇВ. – Народний депутат Олександер Карпов, представник фракції НДП, подав заяву про зняття з себе повноважень координатора парляментської більшости. Про це повідомив постійний представник Президента в парляменті Олександер Задорожний. О. Задорожний висловив жаль з цього приводу і додав, що О. Карпов виконував свої обов'язки професійно. О. Задорожний також додав, що причиною такого рішення Олександра Карпова могла стати неорганізованість більшости. „Є дуже багато людей, які хочуть замінити роботу балаканиною", – сказав він. На запитання про те, хто може бути наступним координатором більшости, О. Задорожний сказав, що це питання покищо не обговорюється.

Помер видатний хірург М. Амосов

Св. п. Микола Амосов
Фото УНІАН

14 грудня у Києві помер видатний кардіохірург Микола Амосов, на 90-му році життя. М. Амосов вперше у світі впровадив у практиці антитромботичні протези серцевих клапанів, створив ряд нових методів хірургічного лікування анатомічих вад серця, оригінальні моделі апаратів штучного кровообігу, заснував Республіканський інститут серцево-судинної хірургії.

Етнічні меншини Криму – проти національних квот

СІМФЕРОПОЛЬ. – 16 грудня кримська преса повідомила, що представники етнічних меншин, які живуть у Криму, по-різному ставляться до можливости надання національних квот на виборах в органи влади автономії. Про це свідчать результати соціологічного опитування, здійсненого на півострові в рамках контролювання дотримання прав національних меншин в Україні за завданням ОБСЕ та уповноваженого з прав людини українського парляменту. Усього було опитано 344 особи, які представляли 24 етнічні групи. 56 відсотків опитаних висловилися проти надання національних квот на виборах, майже 40 відсотків цю ідею підтримують. Найбільш активно за національні квоти виступають кримські татари, які на сьогодні становлять 13 відсотків двомільйонного населення півострова. До речі, досвід надання національних квот репатріянтам у Криму вже є. Саме таким чином 1994 року в кримський парлямент було обрано 14 кримських татар та по одному представникові депортованих болгар, вірмен, греків та німців.

Виборці вимагають від І. Насалика скласти депутатські повноваження

ІВАНО-ФРАНКІВСЬК. – Виборці виборчого округу ч. 86 в Івано-Франківську під час останніх виборів голосували за бльок „Наша Україна" та його представника Ігоря Насалика. 10 грудня І. Насалик завив, що він виступив із фракції „Наша Україна" разом з іншими чотирма народними депутатами. 11 грудня розпочали збір підписів з вимогою складення І. Насаликом депутатських повноважень. Крім того, рада Івано-Франківського міського бльоку „Наша Україна" звернулася до І. Насалика з вимогою скласти депутатські повноваження, оскільки він був висунутий по Калуській виборчій окрузі бльоком Віктора Ющенка „Наша Україна". Таким чином, у фракції залишилося 103 депутатів. Провідник „Нашої України" Віктор Ющенко заявив, що на депутатів, які вийшли з фракції, чинився тиск. Водночас І. Насалик стверджує, що „вихід з фракції бльоку Віктора Ющенка – його власне рішення".

Виставка плащаниць

ЛЬВІВ. – У ґалерії мистецтв напередодні Різдва Христового відкрилася виставка під назвою „Українська плащаниця". Львівська ґалерія мистецтв має прекрасну збірку плащаниць, врятованих від знищення. Ці плащаниці з різних сіл Галичини, різного часу і стану збереження створені невідомими майстрами – народними і професійними. Деякі з них дуже пошкоджені, та всі вони несуть на собі печать Божої присутности. За словами Верховного Архиєпископа УГКЦ Любомира кардинала Гузара, який взяв участь у відкритті цієї виставки, плащаниці – це насамперед не мистецькі, а молитовні твори.

Найбільша проблема – розкрадання майна

КИЇВ. – Голова Фонду державного майна України Олександер Бондар вважає, що найбільшою проблемою фонду під час проведення приватизації є розкрадання майна державних підприємств, що призводить до поступового зменшення їхньої ліквідности. Про це він заявив 13 грудня у Верховній Раді, виступаючи зі звітом про діяльність фонду в 2001 році. За словами О. Бондаря, потім Фондові державного майна доводиться працювати вже з абсолютно неліквідними підприємствами, намагаючись їх продати. Він також повідомив, що у зв'язку з цим ФДМУ випрацював нову чотирирічну програму приватизації, якою передбачив можливість уникнення „нелеґального вилучення майна". За 11 місяців цього року до державного бюджету від приватизації надійшло 583 млн. 483.6 тис. грн.

Відкрився підземний комплекс „Ґльобус-2"

КИЇВ. – 13 грудня на Майдані Незалежности в Києві відбулося відкриття підземного торгово-розважального комплексу „Ґльобус-2" (біля консерваторії). Загальна площа комплексу становить 9.6 тис. кв. м., загальна кількість робочих місць – 465. Реконструкція центральної площі Києва розпочалася наприкінці 2000 року. До Дня Києва 25 травня 2002 року було офіційно відкрито торгово-розважальний комплекс „Ґльобус-1". Головним інвестором будівництва виступила компанія „Ділайт". Згідно з підписаними між КДМА і компанією документами, інвестиції „Ділайту" в будівництво становлять 180 млн. грн.

Введено квоту на імпорт російських легковиків

КИЇВ. – Уряд України ввів квоту в розмірі 15 тис. 777 на імпорт нових легкових автомобілів походженням з Росії, терміном на чотири роки. Про це сказано в рішенні Міжвідомчої комісії з міжнародної торгівлі від 6 грудня 2002 року, опублікованому в ЗМІ. Рішення прийняте з метою попередження спричинення істотної шкоди національному товаровиробникові, а також загрози заподіяння йому такої шкоди в майбутньому. Як повідомляє Міжвідомча комісія, квотування здійснюватиметься шляхом надання Міністерством економіки спеціяльних ліцензій терміном дії 90 днів. Річний розмір спеціяльної квоти розподіляється на два піврічних періоди. Перший – з 9 грудня по 8 червня, другий – з 9 червня по 8 грудня. У кожен з піврічних періодів Міністерство економіки може видати не більше 60 відсотків річного обсягу спеціяльних ліцензій. Міжвідомча комісія з міжнародної торгівлі, підпорядкована Міністерству економіки, ввела попереднє спеціяльне мито на імпорт в Україну нових легкових автомобілів походженням з Росії у розмірі 31.7 відсотка митної вартости з 30 липня до 8 грудня.

90 відсотків українців, які працюють за кордоном, мають вищу освіту

ЛЬВІВ. – 90 відсотків українців, які виїжджають за кордон на заробітки, мають вищу освіту, але працюють на важких та „чорних" працях. Про це йшлося 17 грудня під час засідання „круглого столу", присвяченого питанням запобігання торгівлі людьми. Заступник голови Львівської обласної державної адміністрації Володимир Герич наголосив, що „особливо болісно те, що „живим товаром" виступають молоді жінки. Втрачаються родинні зв'язки, країна втрачає освічених, творчих людей". Він висловив переконання, що насправді ця проблема є глибоко прихована, а тому метою комісії та „круглого столу" має стати максимальне залучення не лише громадських сил, але й представників державних органів до розв'язання цієї проблеми. „Перетворення людей на „живий товар" – це трагедія, на якій злочинні кола наживають мільярди", – сказав В. Герич.

Україна не відмовиться від повного членства у НАТО

КИЇВ. – Україна не відмовиться від проголошеної стратегії – інтеґрації до евроатлантичних структур і набуття повного членства в НАТО. Про це 17 грудня під час семінару „Демократична контроля над Збройними Силами" заявив заступник секретаря Ради національної безпеки та оборони України Сергій Пирожков. За його словами, підписаний у Празі Плян дій „Україна – НАТО" є структурним документом, розробленим відповідно до критеріїв набуття членства в Альянсі. У цьому документі в зоні особливої уваги перебуває питання запровадження демократичної контролі над силовими структурами України. Як відзначив С.Пирожков, тепер в Україні вивчається та аналізується досвід розвинутих країн, у тому числі детально розглядаються нормативні документи, які законодавчо визначають і реґламентують взаємини між суспільством та силовими структурами.

Адвоката усунули від справи Г. Ґонґадзе

КИЇВ. – Генеральна прокуратура України 16 грудня усунула адвоката Андрія Федура від участи у справі Георгія Ґонґадзе. А. Федур, який є представником інтересів матері загиблого журналіста, відсторонений від справи через порушення кримінальної справи проти нього самого. Раніше та обставина стала причиною усунення А. Федура від участи у справі київського судді Миколи Замковенка. Адвокат назвав рішення прокуратури формально правильним, але кримінальну справу проти нього – політично вмотивованою.

За повідомленнями інформаційних аґентств

Державний...

(Закінчення зі стор. 1)

для „Нашої України" та інших опозиційних сил. З приводу цих подій у Києві радіо „Свобода" наголошує: „Багато міжнародних спостерігачів вже зробили висновок, що українська влада за роки незалежности лише імітувала бажання політичних та економічних реформ, але практичного бажання до цього майже не проявляла, не зважаючи на досить відчутний міжнародний тиск. Відбувалося збагачення влади за рахунок отого потенційного економічного запасу, котрий залишився після розвалу СРСР. Цим багатством вдалося поглинути частину націонал-демократів, яких або відривають від ослаблених демократичних груп суспільства, або обмежують їх активність різними посттоталітарними способами. Виявилися, що найбільшу рацію мають саме ті, хто передбачав витворення тут своєрідної компрадорської системи, коли переважна частина номенклатур служить інтересам старого колоніяльного центру у Москві, торгує національними багатствами за кордоном та всіляко гальмує демократичні процеси. Чи скоро вичерпається запас імітаційних резервів цієї влади – все залежить лише від довготерпіння народу".

Колишній політв'язень, народний депутат України Левко Лук'яненко заявив 11 грудня на радіо „Свобода": „У 1991 році влада залишилася старою компартійною. Утворилися мафіозні злодійські клани, які розкрадали і далі розкрадають багатство нашої держави. Поступово, під час перебування другого президента Л. Кучми встановилося правило добору кадрів на всі посади у виконавчій владі за злодійським принципом. Останнім найяскравішим прикладом є те, що двічі засуджена людина – В. Янукович став прем'єр-міністром. Це злочинний, антиукраїнський метод добору кадрів, це не є той метод, який потрібен для добра української нації".

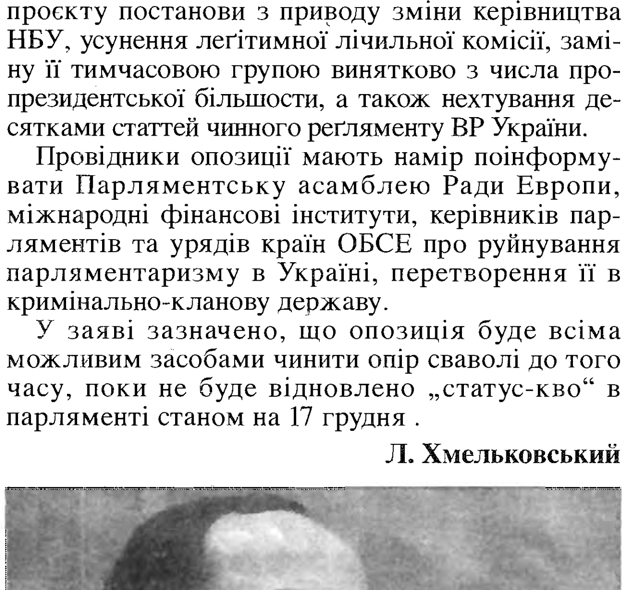
Інтернет- газета „Українська правда" вважає, що вУкраїні має місце спланована акція „з усунення парламенту – останнього оплоту демократії – з політичного життя. Майже половина народних депутатів позбавляється конституційного права брати участь у прийнятті рішень". Про це йдеться у заяві фракцій бльоку „Наша Україна", комуністів, соціялістів та БЮТ, розповсюдженій 17 грудня.

Провідники опозиції вважають, що в Україні здійснюються реальні кроки „до державного перевороту через узурпацію влади, шляхом незаконного призначення на посади, передбачені Конституцією, фактичне намагання остаточно знищити парляментаризм". Вони звертають увагу на фальсифікацію голосів, що віддані за розгляд проєкту постанови з приводу зміни керівництва НБУ, усунення леґітимної лічильної комісії, заміну її тимчасовою групою винятково з числа пропрезидентської більшости, а також нехтування десятками статтей чинного реґламенту ВР України.

Провідники опозиції мають намір поінформувати Парляментську асамблею Ради Европи, міжнародні фінансові інститути, керівників парляментів та урядів країн ОБСЕ про руйнування парляментаризму в Україні, перетворення її в кримінально-кланову державу.

У заяві зазначено, що опозиція буде всіма можливим засобами чинити опір сваволі до того часу, поки не буде відновлено „статус-кво" в парляменті станом на 17 грудня .

Л. Хмельковський

Сергій Тігіпко

Бійки у Верховній Раді

КИЇВ. – Українські політологи вважають, що бійки 12 грудня у Верховній Раді продемонстрували не лише низьку політичну культуру всього депутатського корпусу, а насамперед те, що за голосуванням з приводу кандидатури голови Національного банку був прихований політичний сенс: насправді воно йшло в пакеті з питанням про перерозподіл парляментських комітетів, а опозиція будь-якою ціною не хоче цього допустити. Тим часом 16 грудня Фракція БЮТ поставила вимогу до керівництва Верховної Ради України негайно прийняти рішення про позбавлення народного депутата Григорія Суркіса права брати участь у пленарних засіданнях парляменту. 12 грудня у ВР Г. Суркіс дозволив собі вдарити жінку – провідника фракції Юлію Тимошенко. Фракція БЮТ також вимагає від Генеральної прокуратури України порушити кримінальну справу щодо Г.Суркіса за фактами відвертого розбою у стінах парляменту і погроз на адресу народних депутатів та інших людей, що стали 12 грудня об'єктами аґресії з його боку. 17 грудня, саме в той день, коли відбулося остаточне голосування за С. Тігіпка, сталася ще одна бійка з цього приводу.

На фото: 12 грудня у Верховній Раді України, коли голова Володимир Литвин оголосив про те, що Володимир Стельмах написав заяву про звільнення з посади голови НБУ за власним бажанням, біля трибуни почалася бійка між Олександром Волковим і депутатами від опозиційних фракцій КПУ, СПУ, „Наша Україна". Депутати виривали в один одного мікрофони і один з них поламали.

Фото УНІАН

Лише 8.6 відсотка українців довіряють Президентові

КИЇВ. – Такими є оприлюднені 16 листопада на круглому столі „Громадська думка населення України – грудень 2002 року" результати загальноукраїнського опитування, проведеного фондом „Демократичні ініціятиви" та компанією „Тейлор Нелсон Софрез-Україна". Натомість взагалі не довіряють Президентові 54.7 відсотка відповідачів.

Главі Адміністрації Президента Вікторові Медведчукові довіряють ще менше – 5.4 відсотка, не довіряють – 42.1 відсотка, прем'єр-міністрові Вікторові Януковичові довіряють 5.4 відсотка українців, не довіряють – 24.7 відсотка, голові Верховної Ради Володимирові Литвинові довіряють 4.8 відсотка, не довіряють – 32.9 відсотка.

Серед провідників опозиції найвищий відсоток довіри має провідник „Нашої України" Віктор Ющенко – йому цілком довіряють 25.2 відсотка, не довіряють зовсім – 33.8 відсотка. Провідникові комуністів Петрові Симоненкові довіряють 14.8 відсотка і не довіряють – 46.6 відсотка. Провідникові БЮТ Юлії Тимошенко довіряють 12.5 відсотка українців, не довіряють 53.8 відсотка. Провідник СПУ Олександер Мороз користується довірою 12.2 відсотка українців, натомість не довіряють йому 42.6 відсотка. За даними опитування, серед соціяльних інститутів найгірший баланс довіри-недовіри у центральної влади: Верховній Раді цілком довіряють лише 6.1 відсотка опитаних, зовсім не довіряють – 48.6 відсотка, урядові довіряють 6.5 відсотка, не довіряють – 45.7 відсотка респондентів.

Позитивний баланс довіри-недовіри мають лише Церква (довіряють 44.2 відсотка, не довіряють – 15.5 відсотка) та Збройні сили (довіряють – 27.1 відсотка, не довіряють – 25.9 відсотка). Також результати опитування свідчать, що протягом жовтня-листопада дещо знизилася довіра населення до ЗМІ: українським ЗМІ тепер цілком довіряють 15.4 відсотка опитаних, зовсім не довіряють – 20.1 відсотка, російським ЗМІ довіряють – 11.3 відсотка, не довіряють – 19.8 відсотка, західнім ЗМІ довіряють – 10.4 відсотка, не довіряють – 21.2 відсотка відповідачів. Було опитано 1200 осіб з усіх реґіонів України.

УНІАН

Джеймс Бонд походить з України

ЛОНДОН. – Прототип знаменитого персонажа книг Яна Флемінга, супер-агента „007" Джеймса Бонда, був британський агент Сідней Райлі. Тепер виявилося, що він народився в Україні. Про це 12 грудня повідомив дослідник історії британських спецслужб Ендрю Кук, який встановив остаточно, що справжнє ім'я агента Сіднея Райлі було Шломо Розенблум, народився він у Херсоні, а його дитинство пов'язане з Одесою. Е. Кук зокрема зауважив: „Без сумніву, Ш. Розенблум є саме з тієї частини України. Ми здійснили величезну кількість досліджень того періоду в Україні, Польщі, Білорусі та Росії. Він походив з української гілки родини Розенблюмів, що мешкала у Херсоні. Висновок, якого ми дійшли, підтверджується як документами, так і фотографічною експертизою, яку ми провели у Британії. З тих фотографій, які ми виявили в Україні, зрозуміло, що він походив з української гілки родини Розенблумів". Автор цього дослідження Едрю Кук дослідив серед іншого також факт загибелі агента „007" під Москвою у 1925 році та його поховання на території Луб'янки, що слугувала штаб-квартирою радянського ОГПУ.

Бі-Бі-Сі

АМЕРИКА І СВІТ

США починають розташування ракет-перехоплювачів

ВАШІНҐТОН. – Після майже 20-літньої дискусії щодо доцільности перехоплювачів ракет, спрямованих на США, 17 грудня Президент Дж. Буш дав наказ Пентагонові розташувати впродовж двох наступних років на Алясці десять ракет-перехоплювачів, що він назвав першим кроком у створенні нової системи. США попросили у Данії дозволу на модернізацію радарної системи раннього попередження, яка розташована на базі США у Ґренляндії. Росія негайно висловила „жаль" з приводу наказу Президента Дж. Буша, що США розпочнуть втілювати коштовні і часто критиковані пляни створення системи протиракетної оборони. У заяві міністерства закордонних справ Росії висловлено стурбованість, що така система відволікатиме увагу від справжніх загроз – особливо загрози міжнародного тероризму. Багато експертів висловлюються скептично з приводу можливостей розгортання оборонної системи. Наразі випробовування ракет-перехоплювачів дали різні результати. У червні цього року США офіційно вийшли з договору про обмеження систем протиракетної оборони. Договір із ПРО вважався наріжним каменем радянсько-американської системи ядерного стримування.

Ал Ґор не буде кандидувати на посаду президента

ВАШІНҐТОН. – Колишній віцепрезидент США Ал Ґор вирішив не висуватися кандидатом від Демократичної партії на президентських виборах 2004 року. Про це він заявив у телевізійному інтерв'ю програми „60 хвилин" мережі Сі-Бі-Ес 15 грудня, підкресливши при цьому необхідність зміни політики теперішньої адміністрації Дж. Буша. За словами А. Ґора, краще, що він може для цього зробити – не брати участи у виборах. Зокрема він сказав: „Остання кампанія була надзвичайно складною. І хоча я почуваюся на силі знову вийти і взяти в цьому участь, мені здається, що цього робити не треба". А. Ґор додав, що усвідомлює: це рішення, очевидно, назавжди позбавить його можливости стати президентом. Аналітики вважають, що одним із демократів, які могли б, замість Алберта Ґора, кандидувати на посаду президента є сенатор Джозеф Ліберман.

Іракська опозиція дійшла згоди

ЛОНДОН. – Провідники іракської опозиції повідомили 17 грудня, що під час зустрічі в Лондоні досягли домовлености про створення комітету, який координуватиме їхню діяльність та сприятиме праці перехідного уряду, якщо президента Садама Гусейна буде усунено від влади. Під час зустрічі було також затверджено політичну декларацію, в якій міститься заклик до створення демократичного і федеративного Іраку. Іракська опозиція досягла домовлености по чотирьох днях переговорів, які відбувались з підтримкою США. Понад 300 делегатів від іракської опозиції - організували зустріч у столиці Великої Британії, щоб досягти певної угоди стосовно майбутнього Іраку після усунення від влади Садама Гусейна. Ірак впродовж 80 років потерпав від кровопролиття, і тепер країні потрібні демократичні, плюралістичні і федеральні структури. Американські офіційні особи закликали делегатів відкласти суперечки в бік і працювати разом, підтримуючи міжнародну спільноту, щоб змінити становище. Іракська опозиція відома своїми етнічними, релігійними і політичними розбіжностями. Проведення конференції у Лондоні відкладалося кілька місяців через суперечки з приводу того, кого на неї запрошувати.

Судять президента Республіки боснійських сербів

ГАҐА, Голяндія. –У Міжнародному трибуналі в Газі 16 грудня почалися завершальні судові слухання у справі колишнього президента Республіки боснійських сербів Біляни Плавшич. 72-річна Б. Плавшич, яка постала перед судом добровільно, визнала свою вину у злочинах проти людства під час війни у Боснії на початку 1990-их років. Серед свідків на процесі – колишній секретар Державного департаменту США Маделин Олбрайт і письменник, лавреат Нобелівської премії миру Елі Візель. Слухання триватимуть три дні. Якщо суд визнає Біляну Плавшич винною, то їй загрожує довічне ув'язнення.

Ракети „Скад" призначені для Ємену

ВАШІНҐТОН. – Ємен 12 грудня зобов'язався не передавати третім державам ракети „Скад", які знаходились на борту північнокорейського судна, затриманого американськими військовими моряками в Арабійському морі. Як зазначив 11 грудня представник Білого Дому Арі Флайшер, єменський уряд повідомив владу США, що 15 ракет були придбані ним у Північній Кореї і поповнять арсенал збройних сил Ємену. Представник Державного департаменту США Річард Бавчер зазначив, що Вашінгтон не схвалює торговельних угод Ємену з Північною Кореєю, але не збирається запроваджувати санкцій проти єменського уряду.

Салман Радуєв помер у російській тюрмі

МОСКВА. – Тюремна влада в Росії 15 грудня повідомили про смерть відомого чеченського повстанця, в минулому польового командира, Салмана Радуєва, який 14 грудня помер у лікарні виправної колонії суворого режиму в місті Солікамськ на Уралі. Офіційні російські представники заперечили, що С. Радуєв помер в ув'язненні через побиття. Заступник міністра юстиції Росії Юрій Калінін сказав, що колишній ватажок повстанців помер від внутрішньої кровотечі, яка могла бути спричинена багатьма медичними проблемами, від яких потерпав ув'язнений. Раніше російські представники казали, що С. Радуєв був ослаблений в результаті мусульманського посту впродовж святого місяця Рамадану, який закінчився 10 днів тому. Начальник медично-санітарної частини вважає, що причиною були старі травми. С. Радуєва у грудні минулого року було засуджено до довічного ув'язнення після того, як суд визнав його причетність до організації нападу на місто Кизляр у Дагестані, а також захоплення села Первомайське в 1996 році, коли 78 людей загинули і понад 100 було поранено.

Інспектори ООН вимагають від Іраку список науковців

БАГДАД, Ірак. – Керівник групи інспекторів ООН зі зброї в Іраку, Ганс Блікс, 14 грудня попросив Ірак надати список науковців, залучених до збройних програм. Згідно з резолюцією Ради Безпеки ООН, інспектори мають право опитувати усіх, хто може знати подробиці щодо військових програм Іраку, і у разі потреби вивозити таких осіб з країни. США чинили тиск на іспекторів, вимагаючи, щоб вони повною мірою використовували свої повноваження, однак Г. Блікс наполягав, що не можна вивозити людей всупереч їхньому бажанню. Тим часом інспектори ООН провели в Іраку 11 інспекцій – найбільше число досі впродовж одного дня.

За матеріялами ЗМІ

„Вашінґтон Пост" - про Україну

17 грудня газета „Вашінгтон Пост" надрукувала статтю Шарона ЛяФраньє під назвою „В Україні все ширше застосовується тактика залякування опозиції". Оскільки стаття містить важливі узагальнення з приводу теперішньої ситуації в українському суспільстві, знайомимо з цим текстом наших читачів. Переклад подала „Українська правда"

Демократія в Україні розподіляється дозовано, за дозволом можновладців. Володимир Шандра, який протягом останнього десятиліття створив бізнес з виробництва та продажу покрівельної дранки та толі, знає усе про покрівельні роботи. А от в політиці – він нещодавно став членом парляменту та критиком українського Президента Леоніда Кучми – дах раптово завалився йому на потилицю. Цей 39-літній підприємець був обраний до парляменту в квітні як член фракції „Наша Україна", яка перебуває в чільній опозиції все деспотичнішому правлінню Кучми. У липні, сказав він, один із друзів переказав йому слова одного з вищих чиновників уряду: якщо Шандра не приєднається до прокучмівських законодавців, його підприємству загрожують великі труднощі.

Ще й місяця не минуло, як на його підприємстві, що у місті Славута, з'явилися люди в масках з автоматами. Вони винесли з десяток комп'ютерів та 3000 фунтів (1 фунт = 0,453592 кг) документів. Підприємство виявилося практично паралізованим. Сьогодні В. Шандрі загрожують кримінальним переслідуванням за фінансові порушення, що нібито мали місце. „Я ніколи не думав, що таке можливе", - говорить В. Шандра.

Жорсткий тиск на законодавців є найбільш видимою частиною різноманітної тактики залякування, яка, як стверджують критики, усе частіше застосовується урядом Кучми, котрий глибше й глибше поринає в скандали та втрачає підтримку з боку громадськости. Інші методи грубого тиску включають напади на недостатньо льояльних підприємців та незалежних суддів, а також приборкання засобів масової інформації (ЗМІ). „Складається враження, що тиснуть по всьому полю, - сказав Маркіян Білінський, який керує місцевим відділенням фонду „США-Україна". - Демократія на Україні має межі, що визначаються тими, хто перебуває при владі. Демократія вимагає отримання дозволу та розподіляється дозовано".

Л. Кучма, який повинен полишити свій пост за два роки, заявляє, що Україна йде до того, щоб стати сучасною европейською демократією, а тому їй просто потрібний час на розвиток. Його помічники заперечують, що уряд займається цензурою або використовує правоохоронні органи і суди в політичних цілях. У даний час тактика залякування допомагає Кучмі зберігати владу після могутніх вуличних демонстрацій протесту у вересні. Після кампанії погроз та підкупів українські законодавці минулого тижня надто незначною більшістю проголосували за підтримку виконавчої влади.

У телевізійних новинах Кучма тепер постає тільки у позитивному світлі: наприклад, коли минулого місяця його принизили на саміті Організації Північноатлантичного договору (НАТО) у Празі, українські ЗМІ видали це за дипломатичну перемогу свого 64-літнього провідника.

Однак деякі аналітики кажуть, що реальним бенефіціярієм нападок Кучми на опозицію стає їх архітектор, Віктор Медведчук, глава Адміністрації президента, котрий набуває усе більшої влади, а також і один із найзаможніших українських олігархів. „Складається непереборне враження, що нинішньою адміністрацією керує Медведчук, який проводить генеральну репетицію перед тим, як стати президентом України", - сказав М. Білінський.

Ця тенденція викликає занепокоєність західних діячів, які колись мріяли про процвітання демократії в Україні. З цією метою Сполучені Штати надали Україні велику економічну допомогу та політичну підтримку. Однак все це, можливо, зміниться. З'ясувавши нинішньої осені, що президент України схвалив - в порушення міжнародних санкцій - таємний продаж Іракові могутніх радіольокаторів протиповітряної оборони „Кольчуга", США раптово охололи до Кучми. Нині має місце „криза довіри" до влади України.

Але внутрішній опозиції в Україні доводиться платити все більшу ціну за право висловлюватися проти нинішньої адміністрації. Вочевидь страждають представники ділових кіл, що наважилися підтримати таких опозиціонерів, як Віктор Ющенко або Юлія Тимошенко.

Провідник „Нашої України" Віктор Ющенко говорить, що два десятки компаній, які надають фінансову підтримку законодавцям з його бльоку, зазнають утисків, насамперед з боку податкової поліції. Деяких опозиціонерів арештували за вигаданими звинуваченнями, інших розорили, третіх зганьбили в ЗМІ, четвертим погрожували, що вони не зможуть жити та працювати в Україні.

Набування втраченої батьківщини

Олександер Бураковський

(Продовження розмови з Миколою Жулинським. Початок – у попередньом числі „Свободи“)

– Пане Миколо, Ви були у двох урядах віце-прем'єром з гуманітарних питань, очолювали різні культурологічні і мовні комісії. Як сьогодні стоїть справа з розвитком культури, української мови, з усім духовним процесом в сучасному суспільстві України?

– Взважаю, що на сьогоднішній день культура, духовність України – в надзвичайно глибокій кризі. Ця криза виявила нашу неготовність до системи ринкової економіки. Ми не змогли напрацювати необхідних законів, які б захищали наш інформаційний простір. Жадоба заробити грошей виявилася сильнішою ніж те, що ми називали почуттям патріотизму. Виявилося, що наших людей дуже легко купити. Це зумовлене багатьма причинами, зокрема низьким соціяльним статусом, матеріяльними бідами, і т. д.

У перші роки незалежности я був великим оптімістом, вірив у творчу енергію нашої еліти, в наш інтелектуальний потенціял. Вірив, що з цим можна буде швидко і кардинально змінити ситуацію. Виявилося – ні.

Візьмемо проблему мови. Я очолював Комісію з питань мовної політики при Президенті України, Комісію з питань українського правопису при Кабінеті міністрів України, готував новий Закон про мову в УРСР ще в 1989 році, за часів радянської влади. Але коли я прийшов в уряд, то побачив, що жодного практичного кроку не було розроблено для практичного здійснення цього закону. Він абсолютно не діяв.

Далі - випрацювали новий Закон про мову. Подали його до парляменту. Відразу ж з'явилося три чи чотири альтернативних закони про другу державну мову і.т.д. Суцільний спротив Верховної Ради!

В законодавчому пляні я не міг нічого зробити, тому що парлямент був проти. Наприклад, один проєкт Закону про видавничу діяльність був підготовлений, а через голосування пройшов зовсім інший. І тільки два тижні тому ми прийняли новий Закон, який звільняє, нарешті, українську книжку від оподаткування. А Росія прийняла такий закон десять років тому, і дешева російська книжка широким потоком попливла в Україну, заполонила ринок. У висліді українська книжка, властиво, загинула.

Те саме діється і в засобах масової інформації. Закон про державну українську мову не діє. Ми також запропонували проєкт закону, відповідні документи і стратегію діяльности в сфері всіх соціо-гуманітарних проблем України. Цього проєкту Президент досі не схвалив.

На посаді віце-прем'єра з гуманітарних питань я був найбільшим жебраком в державі, бо повинен був постійно вижебрувати фонди на пенсії людям, на платню для вчителів, лікарів, працівників культури, театру, книговидавництва і.т.д. Постійно випрошував гроші! Тобто, ці питання не були пріоритетом держави. Тільки в уряді В.Ющенка людина стала в центрі уваги.

Сьогодні формально начебто все гаразд: діти йдуть в українські школи, з'явилися нові підручники, але російська мова абсолютно домінує в Україні. І діти, що вчаться в українських школах, на перервах спілкуються, переважно, російською мовою. Вчителі - те ж саме! Тобто, проблема не тільки в матеріяльному статусі людини, але й у тому, що нема почуття гордости за свою державу, нема бажання реалізувати себе в своїй державі. Дуже багато людей тікають, шукають щастя за кордоном.

І виникає питання: чи ми справді проводимо національну політику, чи ми справді будуємо національну державу? Я думаю, що ні. Тим часом тільки національна держава може захистити свій національний інформаційний простір, і свої пріоритети в економіці.

– Стосовно того, що розуміти під терміном „національна політика“, „національна держава“, „національний інформаційний простір“ – ці питання дуже важливі, дуже непрості, і тому потребують окремої розмови. Стосовно ж повсякденного впровадження в усі суспільні сфери української мови , єдиного правопису, то ці питання очевидні і вимагають такої ж ясної відповіді: що і хто гальмує їх впровадження?

– Сьогоднішня державна гуманітарна політика нагадує ритуал. За ритуалом, наприклад, потрібно встати, коли звучить гімн „Ще не вмерла Україна...“, повісити національний прапор на День незалежности, організувати величезний концерт. Але всі ці ознаки носять, підкреслюю, лише ритуальний характер. За цим не стоїть душа, переживання, біль за майбутнє України.

Що стосується єдиного українського правопису, то наша Комісія все підготувала. І при обговоренні я прямо сказав, що є 13 спірних питань, і запропонував науковцям демократично обговорити їх. Але виявилося, що загальна маса журналістів в Україні не готова прийняти навіть незначні правописні зміни. Це викликало безліч політичних спекуляцій, Президент також не зрозумів суті проблеми. Його переконав не сприймати позитивно нововведень такий „мовознавець“, як П.Толочко, який сміявся над деякими особливостями єдиного українського правопису.

(Закінчення на стор. 17)

Головний Уряд та всі працівники Українського Народного Союзу, „Свободи“, The Ukrainian Weekly та Союзівки дякують Вам за постійну підтримку нашої установи

та бажають

ВЕСЕЛИХ СВЯТ

і

ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ

Одна з незгасних свічечок

До 65-ліття Вячеслава Чорновола

В сьогоднішньому числі „Свободи“ читачі знайдуть традиційні різдвяні послання. Хоч підписані вони ієрархами Українських Церков, за змістом і духом ці тексти тотожні – зокрема підкресленням двох важливих моментів у мудрому свят-вечірньому звичаї нашого народу: зібравшись за святковим столом, члени родини молитовно з'єднуються з душами померлих – адже в Бозі всі живі; а друга освячена Церквою можливість – всім українцям світу почутися в цю мить однією великою родиною, і якби ми з цієї можливости повною мірою скористалися, людське довкілля відразу стало б світлішим і добрішим. Тож послухаймося закликів послань і пов'яжімо наші малі родини з великою, всенаціональною, запалімо свічечки в пам'ять і пошанування всіх душ, які залишили добрий слід в історії родини, в історії роду-народу.

Саме тепер, напередодні Різдва Христового , 24 грудня, Україна відзначатиме 65-річчя від дня народження одного зі своїх вірних синів – несхитного борця за волю і незалежність, самовідданого державного діяча, блискучого публіциста, незабутню людину – Вячеслава Чорновола. Сердечно любила і поважала його вся наша західня діяспора, зокрема українська громада США, яку він, на наше щастя, встиг декілька разів відвідати, яку розумів і високо цінив. Мав серед нас багато близьких друзів і щирих приятелів, кожного разу знаходив час, щоб відвідати редакцію „Свободи“, поділитися враженнями, думками. Чимало з тих думок і плянів донині залишаються актуальними і неодмінно втіляться в діях наступних поколінь.

Сподіваємося, що Україна належним чином, на державному рівні вшанує пам'ять цього видатного діяча. Верховна Рада, якій Вячеслав Чорновіл віддав так багато енергії душі і розуму, встановила нагороду його імені в галузі публіцистики, ішла також мова про доцільність створення циклу документальних фільмів про нього. Але ще достойнішим пам'ятником безсмертному провідникові Народного Руху було б об'єднання відламів Руху в сильну партію національно демократичного спрямування – нехай швидше це станеться!

І все ж згадуючи Вячеслава Чорновола в цей особливий Святвечірній час, за різдвяним столом усієї світової української родини, думками і душами нашими схиляймося більше в бік саме духовного, а не просто партійного єднання. Партії приходять і відходять, а глибока, здорова духовність супроводжує народ віки і тисячоліття, в'яже покоління в нерозривний ланцюг зусиль і здобутків, визначає дорогу і ставить вічні віхи-орієнтири на її узбіччях.

Багато разів Вячеслав Чорновіл замислювався над долею свого народу, спрагло шукав опори, яка допомагала б вистояти в нелегких випробуваннях. Через декілька днів після свого 50-річчя, на Різдво 1988 року він писав: „Скажу Франковими словами, що світять мені дороговказом уже багато років:

Кождий думай, що на тобі
Міліонів стан стоїть,
Що за долю міліонів
Мусиш дати ти одвіт...
Як подамся, не достою,
Захитаюся, мов тінь, –
Пропаде кривава праця
Многих, многих поколінь...

Якби ці слова Великого українця стали програмою життя кожного, в сьогоднішніх суспільних умовах про деякі наші національні проблеми не було б і згадки...“.

Саме ці слова Великого українця Івана Франка були програмою життя Вячеслава Чорновола.

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про тих, що повертаються, і тих, що залишаються

Нещодавно громада в Торонто попрощалася з Данилом Шумуком у зв'язку з його поверненням в Україну. Перед очами спливли його відвідини редакції „Свободи" під час приїзду на американську землю, його спокійні, хоча і надзвичайно емоційні розповіді, його бажання зажити спокійним життям в Канаді та писати спомини про своє таке складне і тяжке життя, в якому було сорок років ув'язнення та заслання. У цих перших зустрічах вражала нервозність, поганий стан здоров'я, але при тому й сильне бажання сказати голосно правду про себе і сотні подібних до нього.

І ось тепер, після десятків років перебування на вільній канадській землі, серед української спільноти та з її опікою – вістка про прощання Шумука з українською громадою Торонто, цією ж самою, що сімнадцять років тому його сердечно вітала. Напевно, це прощання було таке тепле, як і привітання, і напевно – у декого пробудився жаль за цією непересічною людиною. Так, ця людина була завжди справді непересічною, як довгі роки боротьби і терпіння у совєтському ув'язненні, так і у своїх писаннях, а вже особливо у своєму рішенні повороту в Україну.

Якось особливо зворушує це його рішення і мимоволі насуває думки і питання, на які, розуміється, немає сьогодні ясної відповіді. Бо скільки із тих тисяч молодих українців, що приїхали і приїжджають на цю землю повертаються скоріше чи пізніше в Україну? Скільки із них, заробивши тут подостатком (якщо грошей може бути колись „подостатком"!) повернуться додому, щоб там продовжувати нормальне родинне життя і творити стрижень своєї батьківщини? А скільки із них творитиме тут родини, часто мішані вже, а не чисто українські, та, живучи в достатках, буде тільки із преси та листів читати про негаразди своїх друзів, членів родини там, на батьківщині?

Коли раз-у-раз читаємо у пресі про тисячі українців, що перебувають „на роботах" в Італії, Португалії, Греції, як читаємо про тих, що „мали щастя" отримати право перебування в США чи Канаді, а при цьому стараються про громадянство, збирає справжній переляк з німим запитанням на устах: „А хто залишиться в Україні?".

Правда, ці нові „переселенці" можуть запитатися нас – найстарших утікачів із рідної землі – чому ми не повертаємося домів? На жаль, ми за більше, як пів сторіччя, що минуло від часів нашого „ісходу" після Другої світової війни, вже попалили наші мости, потратили все, що мали „вдома", не тільки матеріяльні, але і моральні надбання, що не маємо таки до чого повертатися, а все ж використовуємо кожну нагоду принаймні до відвідин та до фінансової помочі усім рідним.

Ось саме привітала нас вчора з радісним усміхом, одна із молодих українок, що саме отримала „зелену картку" і може спокійно проживати тут. Однак скільки сотень-тисяч розсипані по цілому світі наших молодих українців, яким таке не пощастить і які могли б, заробивши дещо гроша, повернутися домів, зміцнити родину і тим зміцнити наше майбутнє?

Шкода, що таких, як Данило Шумук, немає багато.

О–КА

СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз SVOBODA Published by the Ukrainian National Association

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published weekly on Fridays by the Ukrainian National Association, Inc. at 2200 Route 10, P. O. Box 280, Parsippany, NJ 07054

Svoboda: (973) 292-9800; Fax: (973) 644-9510, UNA Fax: (973) 292-0900
E-mail: svoboda@att.net Web-site: www.svoboda-news.com

Postmaster, send address changes to: Svoboda, P. O. Box 280, 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054

Periodicals postage paid at Parsippany, NJ 07054 and additional mailing offices.

Передплата на рік $55.00, на півроку - $35.00. Для членів УНСоюзу $45.00 річно, на півроку - $30.00. За кожну зміну адреси - $1.00. Чеки і грошові перекази виставляти на "Svoboda".

Головний редактор —Ірена Яросевич
Редактори: Ольга Кузьмович, Христина Ференцевич, Левко Хмельковський, Петро Часто.

Адміністрація „Свободи"	
Адміністратор Володимир Гончарик	(973) 292-9800 (дод. 3041)
Керівник відділу оголошень	
Марійка Осціславська	(973) 292-9800 (дод. 3040)
Передплата – Марійка Пенджола	(973) 292-9800 (дод. 3042)

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ, ІНК.
UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, INC.

ЧИ ВАШІ ПЕНСІЙНІ ОЩАДНОСТІ ВТРАТИЛИ НА ВАРТОСТІ У НАСЛІДОК НЕСТІЙКОГО ФІНАНСОВОГО РИНКУ?

ЧИ ВИ ВТРАТИЛИ ОХОТУ ЧЕКАТИ НА КРАЩИЙ АКЦІЙНИЙ РИНОК?

НЕ ЗВОЛІКАЙТЕ, ЗБЕРЕЖІТЬ ВАШІ ОЩАДНОСТІ В УНСОЮЗІ!

УНСОЮЗ ПРОПОНУЄ: ТРАДИЦІЙНУ IRA, ROTH IRA, ІНШІ ПЕНСІЙНІ ГРАМОТИ

6% **У ПЕРШОМУ РОЦІ***

ЗА ІНФОРМАЦІЯМИ ЗВЕРТАЙТЕСЯ НА ЧИСЛО

1-800-253-9862

E-mail: Sales@unamember.com

АБО ДО ВАШИХ СЕКРЕТАРІВ

УНСоюз гарантує 4% річно на п'ятирічних пенсійних грамотах.

* Відсотки можуть змінитися після першого року.

З РЕДАКЦІЙНОЇ ПОШТИ

Дещо про пам'ятники з практичного погляду

Переглядаючи „Свободу" з 18 жовтня, зауважила невеличку статтю під назвою „У Чикаго готуються до встановлення пам'ятника Тараса Шевченка", а в „The Ukrainian Weekly" з 3 листопада читаю, що „Kyiv approves diaspora's memorial to Great Famine". Мимоволі майнула думка: чи потрібно ще одного пам'ятника Т. Шевченкові на Північно-американському континенті, та другого – жертвам Великого голоду 1932-33 року у Києві? Адже маємо пам'ятник Шевченкові у Вашінгтоні (правда з сумнівною долею) та два у Канаді, один – у Вініпезі, другий – у Палермо біля Торонто. У Києві вже стоїть один пам'ятник жертвам Великого голоду недалеко Свято-Михайлівського собору і пам'ятника Св. Ольги. Він скромний, але він вже є. Може, йому потрібно іншого постаменту.

Пам'ятники ставлять, відзначаючи певні події, вшановуючи визначних діячів. На еміграції призначення пам'ятників розглядається ширше. Пам'ятники – це своєрідний спосіб пропаганди. Та забуваємо, що місцеве населення поза межами України, особливо на Північно-американському континенті, мало цікавиться пам'ятниками взагалі, а ще менше – невідомим для нього подіям чи діячам.

Чи не доцільніше було б збудувати у Чикаго Музей ім. Т. Шевченка з його барельєфом на передній стіні? Такий музей міг би мати декілька відділів з окремими залями-кімнатами, присвяченими Шевченкові, жертвам Голоду та трагедії Чорнобиля. До нього можна було б запрошувати молодь місцевих шкіл і загальну публіку на лекції з історії України, зокрема XX століття. А в Україні діяспора могла б за 150-250 тисяч долярів заснувати відділи жертв Великого голоду 1932-33 років у музеях Києва, Харкова, Одеси та постійно утримувати їх, забезпечуючи відповідною літературою, фільмами, виставками та доповідями.

Останнім часом можна спостерігати епідемію будування пам'ятників в Україні й поза нею. В Канаді встановлено пам'ятники не тільки Св. Володимирові, Шевченкові, жертвам Голоду, але й писанці, варенику і ковбасі. Наш нарід завжди мав здорове почуття гумору, але не доходьмо до абсурдів. Використовуймо доцільніше та практичніше наші зусилля і фінанси.

Валентина Ревуцька,
Ванкувер, Канада

Чия „гірка помилка"?

В „Свободі" 22 листопада був вміщений лист „Гірка помилка М. Грушевського", автор якого добачує в діяльності нашого історика "корені певної неприхильности до ідеї державної самостійности та ідеалізації федерації та автономії". Такі ідеї, мовляв, „відмобілізовували український народ та допомагали Росії зберегти імперію. Тимчасом народ був дуже давно „відмобілізований".

Українство в народних масах і ширших колах тодішньої інтелігенції було назагал обмежене до пасивної етнографії. Витворився тип, зорієнтований політично на петербурзький центр. Згідно зі словами Т. Шевченка, Україна була приспана злими, лукавими людьми й збуджена в огні революції. Якраз автор статті зробив „гірку помилку", оцінюючи події минулого з позицій сьогодення, що являється нігілістичним підходом до історії як науки.

Події, явища й факти належить оцінювати з позицій того часу і обставин, на тлі яких вони виникли. Ще сьогодні Україна, головно її північ і південь, не є такими, якими ми хотіли б, а що було майже сто років тому?

Друга „гірка помилка" автора, що він не відрізняє тактики від принципу. У той час, коли принцип є незмінний, то тактика міняється відповідно до обставин. М. Грушевський, як реально думаючий політик, здавав собі справу з тодішніх можливостей. Тактика вела до основного принципу, тобто до державної самостійности. Дехто ще й сьогодні неправильно оцінює нашого найбільшого історика й першого Президента України. Роблю коротку замітку в даній справі для читачів, щоб не ширилося „баламутство", неправильно насвітлювані події у зв'язку з особою М. Грушевського, що знецінює пам'ять того, який написав національно-історичну метрику нашого народу й щиро бажав йому щастя в умовах самостійно-державного життя. Якраз за те ворог підступно його знищив.

Олександер Домбровський
Нью-Джерзі

Слухайте „Радіо Україна"

Всесвітня служба „Радіо України" для Північної Америки працює від 2-ої до 7-ої години за київським часом на частоті 9810, діяпазон 31.

Юрій Татарко,
Нью-Джерзі

Підручники важливіші...

Я Вам дуже вдячний, що Ви дотримуєтесь українського правопису (не завжди). „Свобода" – єдиний часопис в діяспорі, що пише по-українськи, бо всі інші перейшли на „совєтську мову". Читаю у „Свободі", що будують пам'ятники, церкви, пишуть томи літописів, а діти в Україні не мають читанок чи підручників до школи. У США хочуть будувати пам'ятник жертвам голодомору, а тим часом пам'ятник Т. Шевченка немає кому почистити. Хіба це правильно?

Яр. Гальчук,
Канада

Дякуємо „Свободі"

Безмежно вдячний за вміщення у „Свободі" оголошення-звернення про лікування моєї внучки-пластунки Софії. Вперше в моїй станиці УПА з'явилося число „Свободи" і колишні вояки УПА мали можливість прочитати тижневик. Дуже хотілося б одержувати це видання. Висилаю світлину, на якій ми з Стефанією стоїмо біля символічної могили українців, вбитих в селі Малковичах біля Перемишля.

Мирослав Меркун,
станичний Личаківської станиці
Львівського крайового
братства вояків ОУН–УПА

Від редакції: Для охочих подарувати цій Станиці УПА передплату на „Свободу" повідомляємо адресу Мирослава Меркуна: вул. Різьбярська, 5/12, 79008 Львів, Україна.

Триває відновлення церкви у Кракові

Уже два роки триває акція відбудови української католицької церкви св. Норберта в Кракові, яка під час акції „Вісла" в 1947 році була забрана нашій громаді та перероблена на костел. Знищені були іконостас та вівтар. Утворений в США з метою збирання коштів на відбудову церкви громадський комітет за два роки зібрав близько 20 тисяч долярів, переданих до Кракова. У Кракові почалося відбудування церкви під проводом пароха, отця мітрата М. Фецюха.

Найважливішою потребою було покрити дах будинків. Ця праця розпочата літом 2002 року. Мисткині Христина Барток-Бохняк та Рената Ліщицька – випускниці Краківської академії мистецтв виконали оновлення ікон, збережених в музеї ім. Яна Матейка.

Відбувся конкурс проєктів відбудови іконостасу. Церковна рада вирішила відбудувати знищений іконостас, який був проєктований під проводом Яна Матейка і виконаний архітектом П. Стриянським в 1880-их роках. Іконостас буде виконаний у дереві, різьблений і позолочений. Відбудову іконостасу провадить відомий в Польщі реставратор церков східних обрядів Сотирис Понтопулос. Триває відновлення пропам'ятних плит, які були вмуровані в церковних стінах, а під час акції „Вісла" були замальовані.

Жертводавцям, які допомогли у завершенні цих робіт, о. мітрат М. Фецюх, Церковна рада та краківська громада пересилають щиру подяку та ласкаве прохання про дуже потрібні додаткові щедрі датки.

Д-р Лев Добрянський,
Флашінг, Н. Й.

Випишіть „СВОБОДУ"!

Ціни за передплату (в американських долярах):

	Рік	Півроку
Член УНСоюзу	45.00	30.00
Не член УНСоюзу	55.00	35.00

❑ Передплата включена ❑ Прошу надіслати мені рахунок

Прошу вислати „Свободу" на адресу:
(Print in English):

Name________________________________

Address:_____________________________

City: ______________________ State: __________

Country: ____________________ Zip code: __________

Tel.: ( ) __________________

❑ Член УНСоюзу, ___________ Відділ

Відділ передплати: (973) 292-9800, додатковий 3042

СТОРІНКА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

Листопадове засідання Головного уряду УНСоюзу

ПАРСИПАНІ, Н. Дж. – Друге чвертьрічне засідання нового Екзекутивного комітету УНСоюзу відбулося 21 листопада у приміщенні головної канцелярії. У ньому взяли участь члени Екзекутивного комітету: Стефан Качарай – предсідник, Марта Лиско – перший заступник предсідника, Ал Качковський – директор для Канади, Христина Е. Козак – головний секретар, Рома Лісович – касир, Зенон Голубець – голова Контрольної комісії, Євген Іванців, другий заступник предсідника, на засіданні не був присутній.

Після відкриття засідання, прийняття порядку нарад, прочитання і прийняття протоколу попередніх нарад і звітів Екзекутиви, Союзівка була головною темою дискусії. Обговорення цієї проблеми продовжено на нарадах Головного уряду УНСоюзу, які відбулися протягом наступних двох днів на Союзівці. Підсумки звітів екзекутивних урядовців будуть подані на сторінках наших видань пізніше, з протоколом спеціяльних нарад Головного уряду.

Головний секретар УНСоюзу Христина Е. Козак подала, що за перших дев'ять місяців 2002 року УНСоюз видав 285 нових грамот, 13 грамот продано у Канаді. Загальна зібрана сума за вкладки становить 101, 746.42 дол. На жаль, УНС втратив понад 1000 активних грамот через смертність членів, згрошевлення грамот, закінчення терміну поліс, вигасання поліс. Число членів прийнятих наново також досить мале, – 170 осіб, але в порівнянні з попереднім роком воно збільшилося. З датою 30 вересня 2002 року УНСоюз начисляє 46,252 члени.

З огляду на високі процентові ставки на пенсійні грамоти за перших 9 місяців УНСоюз видав 48 пенсійних грамот на загальну суму 906,369.76 дол.

Рома Лісович, касир УНСоюзу, у своєму звіті подала, що прихід від вкладок життєвого забезпечення за перших дев'ять місяців з кінцем 30 вересня 2002 року, становив 895,713 дол. За цей період часу у минулому 2001 році прихід від вкладок життєвого забезпечення становив 1,202.116 дол. Отже, прихід від вкладок зменшився на 308,079 дол. Прихід з пенсійних грамот за дев'ять місяців, з кінцем 30 вересня 2002 року, був 1.027.610 дол., а за дев'ять місяців попереднього року, з кінцем 30 вересня 2001 року, становив 419,133 дол. Прихід збільшився на 608,477 дол. У загальному чистий дохід з вкладок життєвого забезпечення зменшився у 2002 році на 300,078 дол. – у порівнянні з таким самим періодом часу, який скінчився 30 вересня 2001 року. Прибутки з інвестиції за дев'ять місяців, з кінцем 30 вересня 2002 року становили 3,023,309 дол. З огляду на спад і нестабільність ринку та низьку відсоткову стопу, прибуток з інвестицій становив 178,836 дол. менше, ніж прибуток за дев'ять місяців попереднього року, з кінцем 30 вересня 2001 року, який становив 3,202.145 дол. Союзівка з днем 30 вересня 2002 року виказує недобір на суму 479,871 дол. За дев'ять місяців минулого року, з кінцем 30 вересня 2001 року, недобір становив 461,695 дол.

„Свобода" і „The Ukrainian Weekly" за перших дев'ять місяців з кінцем 30 вересня 2002 року виказують 175,757 дол. недобору. Ці втрати спричинені зменшенням приходу від оголошень та зменшенням кількости передплатників. Касир ствердила, що залеглість вплат за оголошення виносить 71,275 дол. і не є включена у дохід за оголошення. Важливим є докласти більше зусиль у збиранні незаплачених рахунків. Корпорація дому УНСоюзу за дев'ять місяців, з днем на 30 вересня 2002 року, виказує чистий дохід у сумі 171,000 дол.

Оперативні витрати УНСоюзу за перших дев'ять місяців 2002 року становили 355,000 і зменшення резерви за цей самий період часу – 917,000 дол. Значна частина зменшення резерви спричинена незреалізованими втратами на наших уділах (common stock) і зниженням вартости канадського доляра. Резерва УНСоюзу на день 30 вересня 2002 року становить 6,130,000 дол.

Христина Козак,
Головний секретар

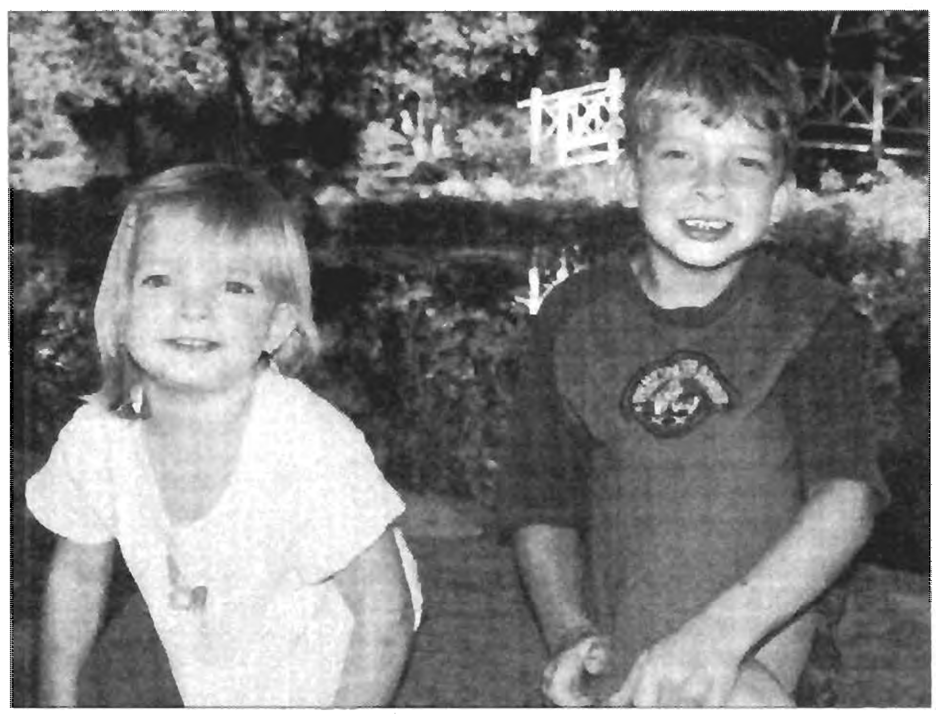
Нові члени УНСоюзу

Калина Марія Рондяк, дочка Петра. і Ольги Рондяків, нова членка 287 Відділу Українського Народного Союзу. Записали свою внучку Роман і Уляна Рондяки.

Габріел Мішел Кані, дочка Шон і Романа Кані, нова членка 82 Відділу Українського Народного Союзу. Записали свою внучку Бенжамін і Ліда Пакули.

Єлена і Яків Косовські, діти Олександра і Олександри Косовських, наймолодші члени 245 Відділу УНСоюзу в Трентоні, Н.Дж. Вписали своїх внуків Ольга і Михайло Мартиненко, секретар 245 Відділу УНСоюзу.

Ми зворушені щирим відгуком і щедрістю деяких читачів на наш заклик у „Свободі" від 1 листопада 2002 року стосовно доповнення редакційного архіву Альманахів УНСоюзу. Цим шляхом складаємо щиросердечну подяку Тетяні Ясінській з Сілвер Спрінг, Мд., за надіслання ювілейного Альманаху у 75-річчя УНС, Іванові Совірці з Ворен, Миш., за Альманах УНС на 1961 рік та ювілейний Альманах УНС з 1969 року, Олександрі Старів з Каліфорнії – за „Календар-альманах", виданий 1948 року в Авгсбурзі, Німеччина.

Редакція

СОЮЗІВКА • SOYUZIVKA
Ukrainian National Association Estate
Foordmore Road, Kerhonkson, New York 12446
Tel.: (845) 626-5641 • Fax: (845) 626-4638
www.soyuzivka.com • e-mail: sqss@aol.com

НОВИЙ РІК НА СОЮЗІВЦІ!
Вівторок 31 грудня 2002 р.

Вечір перед Новим Роком.
Коктейль 6 – 7:30 веч. у вітальні головного будинку.
Вечеря і забава у Веселці о год. 7:30 веч.
До вибору Prime Rib Au Jus або Broiled Filet of Salmon.
Свій вибір зголосити при замовленні кімнати.
Шампанське подаємо цілу ніч
платна бара після коктейлю.

Забава при звуках оркестри „ТЕМПО"

Вечеря 75 дол. від особи, замовлена і заплачена заздалегідь.
Діти віком від 5 до 13 років – 37.50 дол. від дитини.
Діти до 4 років – безплатно.
Нічліг включає традиційну вечерю о год. 6-ій веч. забаву,„ бранч", податок і чайові.

Звичайні кімнати 280 дол. / Люксусові кімнати 300 дол. за дві особи
Звичайні кімнати 225 дол. / Люксусові кімнати 245 дол. за одну особу.

Харчування для дітей 5 – 13 років 47.50 за дитину

Для тих, що приїжджають скоріше??
Звичайні кімнати 80 дол. / Люксусові кімнати 90 дол. за дві особи на одну ніч.Нічліг і сніданок, податки і чайові включено.

У Нью-Йорку відзначено День війська України

НЬЮ-ЙОРК. – 12 грудня у Постійному представництві України при ООН відбулось відзначення Дня війська України. На вечірнє прийняття до української місії прибули служителі Українських Церков, представники українських громадських організацій, численні дипломати, зокрема військові радники країн-членів ООН. Їх вітали військовий радник Постійного представництва України полковник Віктор Гвоздь і його заступник полковник Анатолій Кононенко з дружинами. Вечір був сповнений приязного спілкування присутніх. **Л. Х.**

Серед гостей свята – Архиєпископ УПЦ в США Антоній (третій зліва), посол України в ООН Валерій Кучинський (у центрі), Генеральний консул України в Нью-Йорку Сергій Погорельцев (третій справа).

Голова СУА Ірина Куровицька і військовий представник України в ООН Віктор Гвоздь.

Гості свята – військові радники країн-членів ООН.

З Різдвом Христовим!

Дорогі друзі, від імені Постійного представництва України при ООН і від себе особисто сердечно вітаю вельмишановну Українську громаду з Різдвяними і Новорічними святами. У пору, коли готуємося до Свят-Вечора і приходу Нового 2003 року, ми хочемо, насамперед, побажати кожній українській родині на американських теренах міцного здоров'я, злагоди і щастя.

Шлемо наші побажання з думкою про усю нашу велику Українську родину.

Проводжаючи 2002 рік, кожен з нас, безперечно, прагне пригадати лише найкраще. Саме з такою настановою ми зичимо вам, дорогі друзі, щоб у Новому році примножувались і радісні особисті переживання, і важливі приклади єднання світового українства, і нові досягнення в житті Української держави.

Наше коло працівників також щиро дякує вам за неоціненну допомогу, яку ми незмінно відчували і відчуваємо з боку Української громади. Для нас – це важливий вияв вашої підтримки і довіри до тих напружених зусиль, які докладає наша країна на міжнародній арені.

Ми упевнені, що й надалі наша співпраця буде успішно тривати.

За давньою українською традицією віншуємо вам всіляких гараздів на Многії літа.

Христос рождається!

Славімо Його!

Постійний представник України при ООН,
Посол **Валерій Кучинський**

Світло сяє...

(Закінчення зі стор. 1)

Христом і дав нам служіння примирення" (2 Кор. 5:18). Христос узяв на Себе наші гріхи – причину конфлікту з Богом, і в такий спосіб прощений грішник може мати мирні взаємини зі своїм Творцем.

Прийняття Христа до свого серця, як Князя миру, дає нам внутрішній спокій. Де Христос – там мир. Ісус сказав: „Зоставляю вам мир, мир Свій вам даю. Я даю вам не так, як дає світ. Серце ваше нехай не тривожиться" (Ів. 14:27). Навіть серед найгрізніших життєвих буревіїв можемо мати спокій, бо Христос, Князь миру, пробуває в наших серцях. Коли маємо внутрішній спокій, тоді можемо мати мирні взаємини з іншими людьми. Бог дав нам „служіння примирення".

Христос сказав: „Блаженні миротворці, бо вони синами Божими стануть" (Мат. 5:9). Зможемо бути миротворцями тільки тоді, коли Князь миру перебуває в наших серцях.

Христос – Месія спокою. Ісус справді є Князем миру. Мир, який Він дарує, перевищує всяке розуміння. „А мир Божий, що вищий від усякого розуму, хай береже серця ваші та ваші думки в Христі Ісусі" (Фил. 4:7).

Коли ап. Павло писав ці слова, він знаходився у в'язниці в Римі. І в таких обставинах він мав спокій у своєму серці. Божий спокій є щось більше і вище, ніж відсутність конфлікту або війни. Його спокій дає віруючому внутрішню певність, надію, задоволення, радість.

При всяких обставинах Свого життя на землі Христос мав спокій. Навіть у найтяжчий момент на Голгофському хресті Він молився: „Отче, відпусти їм, – бо не знають, що чинять вони" (Лук. 23:24). Це справді є спокій від Бога.

Як можемо мати спокій від Бога? Цей спокій є дарунком Бога. Ніхто і ніщо інше в цьому світі не може його нам дати. Навіть найновіші технологічні засоби нашого часу не можуть нам його дати. „Зоставляю вам мир", – сказав Христос. „Він бо наш мир" (Еф. 2:14).

Спокій – дар Божий – необхідно прийняти вірою. Мир Божий можемо мати тоді, коли ми є певні щодо прощення своїх гріхів.

Прощення треба прийняти вірою, як подарунок від Бога. Можемо мати спокій у наших серцях, коли віримо в Святе Письмо й вірою робимо своїми Божі обітниці. Можемо мати спокій, коли ми готові довірити, віддати Богові всі наші турботи, проблеми й потреби. Можемо мати спокій, коли ми готові слухатися й коритися волі Божій. Можемо мати спокій, коли маємо щоденну спільність із Богом. „Мир на землі" – це святкувати Різдво з вірою, що з нами і в нас є князь миру – Ісус Христос.

Любі брати і сестри, просимо прийміть від Всеукраїнського Євангельсько-Баптистського Братства найщиріше вітання:

Христос Народився! Славімо Його! Бажаємо всім вам веселих свят і Богом благословенного 2003 року! Нехай мир Божий наповнить ваші серця радістю й щастям!

З любов'ю, ваші в Христі –
пастор д-р **В. Домашовець,**
почесний голова Всеукраїнського Євангельсько-Баптистського Братства,
пастор д-р **І. Ковальчук,**
голова

До уваги читачів!

У зв'язку з Різдвяними і новорічними святами, наступні три числа „Свободи" висилатимуться до передплатників з деяким спізненням. Дякуємо за терпеливість.

ЖИТТЯ ГРОМАДИ

В пам'ять жертв Великого голоду

ЯРДВІЛ, Н. Дж. – Православна парафія св. Юрія Переможця провела зібрання на вшанування пам'яті померлих голодною смертю у 1932–33 роках в Україні. 18 листопада у церкві було відслужено Панахиду за душі померлих мучеників, а опісля всі перейшли до церковної залі. Сумне свято відкрив о. Петро Левко, який підкреслив, що українці в еміґрації ніколи не були байдужі до долі нашого народу в Україні, допомагали, як і чим могли.

Голова парафіяльного уряду Василь Дерека керував програмою. Він чув від батьків про ті часи і їхніми переказами поділився із присутніми, а також розповів про особливу подію свого життя: в Інтернеті він натрапив на дівоче прізвище його матері – Курченко. Він знав, що у важкі часи безвісти пропали брати матері – Іван і Павло Курченки, з'ясувалося, що у Північній Дакоті живе прийнята дочка одного з Курченків, які дісталися до Америки з Сибіру.

13 грудня 1993 року з ініціятиви організації „Американці в обороні людських прав в Україні" (АГРУ) уряд штату Нью-Джерзі провів презентацію своїх резолюцій з висвітленням подій Великого голоду. Тоді про голод розповіла Б. Скорупська, яка пережила лихо малою дівчинкою.

Голова сестрицтва Галина Ільченко розповіла, як 10-річною у Харкові опівночі займала чергу, щоб викупити крихітну норму хліба. Батьки померли і її дитинство було дуже тяжке. У Євдокії Лапіцької батьки теж померли, і вона зі сліпою бабусею ходили жебрати разом. Двоє менших дітей також померли, а Дусю одні старі люди забрали до себе. Щодня їй давали гороховий суп і шматочок хліба. Суп вона з'їдала, а хліб несла до бабусі. Про голод розповіли Михайло Мартиненко, Іван Гуща. Спогад уже покійної парафіянки Марії Сірченко прочитав Микола Веремієнко. Його записала Б. Скорупська і він був надрукований у „Свободі" 11 квітня 1985 р. Це – історія Федора Онопченка, діда Марії, із Таврії. У 1929 році його вивезли, а дружину Марфу з малими дітьми поскидали в яр. Один селянин дозволив Марфі з дітьми поселитися у курнику. Старшого сина, 10-літнього Володю, забив до смерті залізничний службовець, двоє його молодших братів померли з голоду.

На зібранні були прочитані спогади про голод Івана Параки з Полтавщини. Надія Чуйко розповіла, що батька заслали будувати Біломорканал, мати померла, а вона з голоду смоктала сік з верби, їла шпориш.

Іван Івахненко з Полтавщини розповів те, що йому переказали батьки. Батька засудили, мати працювала у колгоспі, а він, маючи 6 років, доглядав двох маленьких сестричок, які, плачучи просили їсти, а в хаті не було нічого. Наталка Посіва, підсумовуючи страшні спогади, говорила про політику Москви, спрямовану на винищування українського народу.

На закінчення о. Петро Левко сказав, що з розповіді кожного, хто говорив на зібранні, можна б написати книжку. Усе про що говорилося, було записано на магнітофонну плівку для майбутніх поколінь.

Б. Скорупська

50 років ОДУМу в Мінесоті

МІНЕАПОЛІС, Мін. – 50 років від утворення філії Об'єднання Демократичної Української Молоді (ОДУМу) Мінесоти було відзначено 9 листопада. Про життя і працю філії розповіла виставка архівних документів та різної інформативної літератури. Було виставлено фотографії, починаючи від перших років, особливо з часів таборування, праці мистецьких та спортових груп, річних зустрічей, писанкових акцій та багатогранної участі ОДУМу в житті української громади.

З привітанням виступила голова філії Товариства Одумівських Приятелів (ТОП) Валентина Яр, яка підсумувала фінансову благодійну діяльність.

Вже від початку створення філія ОДУМу зі зібраних колядою фондів надавала допомогу ветеранам армій УНР, інвалідам визвольних змагань, залишенцям в Европі та ін.

У 1972 році було створено стипендійний фонд при ОДУМ–ТОП. Дотепер є 10 стипендіятів ОДУМу з стипендіями від 500 до 2,000 дол. ТОП спонзорував стипендії для членів ОДУМу, які виявили бажання навчатися на курсі українознавства при Гарвардському університеті, участь членів філії на курси виховників та табори бандуристів ОДУМу, дві зустрічі ОДУМу в Мінесоті, приїзд першого Президента України Леоніда Кравчука на зустріч ОДУМу в 1997 році, виділив 10 тисяч дол. для видання в Україні хрестоматії „Вірю!" І. Багряного для середніх шкіл України. До цієї суми було додатково зібрано зусиллями філії від членів ОДУМу США і Канади ще 7 тис. дол. Виділено кошти на видання книжки Олександра Вороніна „Автокефалія Української Церкви", сиротам в Україні через організацію „Приятелі дітей", для будівництва церкви св. Андрія в Бавнд Бруку, для бібліотеки ім. С. Петлюри в Парижі, на будівництво Українського музею при УПЦ в США, пам'ятника Т. Шевченка в Вашінгтоні, для Острозької академії в Україні, на допомогу „Дітям Чорнобиля", потерпілим від повені в Закарпатті, на оснащення футбольної дружини „Динамо", гокейної дружини „Дружба" з Харкова.

На зібранні Валя Яр прочитала кілька листів вдячности від сиріт в Україні, які вони написали до ОДУМу-ТОПу Мінесоти за спонзорування їхнього таборування в Карпатах.

Анатолій Лисий

Колишні гімназисти згадали юні мрії

КЕРГОНКСОН, Н. Й. – Багато років тому у підніжжі Альпійських гір співали студенти: „У кожного є юні мрії", а коли цим мріям сповнилося 50 років і „стукнула осінь у наші ворота", вони набирають вагомости зустрічі з колишніми друзями. І така зустріч – з'їзд гімназійних учнів Інсбруку-Ляндеку відбулася на Союзівці 18, 19 і 20 жовтня ц. р. На з'їзд прибуло майже 60 осіб, 5 осіб – з Канади. Зустріч проходила без формальних засідань, і це давало нагоду друзям до близького спілкування. Голова комітету Микола Єйча згадав директорів гімназій: проф. Богдана Попеля в Інсбруку і проф. Івана Дикайла та Михайла Загайкевича в Ляндеку. Їхню пам'ять і пам'ять учнів, що відійшли у вічність, вшановано однохвилинною мовчанкою. Проф. Іван Головінський коротко розповів про студентів з України на студіях в Америці. Від 1992 року багато студентів приїздили на студії, спонзоровані фундацією відродження Києва на маґістерські і докторські дипломи. Цього року на 300 прибулих понад 150 були з України – зі Львова, Тернополя, Кам'янця-Подільського, Черкас і Хмельницького. Більшість з них вертаються назад в Україну, щоб там включитися в розбудову громадського, культурного і наукового життя. Опісля Богдан Саврас згадував свою працю в американському летунстві. Для розваг автори прочитали вірші: Зенон Голубець – вірш, присвячений героям, і Анна Максимович – „Розгублене намисто" і „Цвіте бузок". В неділю після Служби Божої і Панахиди, яку співали колишні учні під проводом Дозя Пришляка, присутні збиралися в дорогу додому. Пізніше, прощаючись, учасники з'їзду пригадували один другому: „До зустрічі за два роки!" „Багато коштує подорож, – сказав Влодко Пискір, –але вартість такої зустрічі безцінна"! Гроші, що залишилися з реєстрації, передано на допомогу бідним родинам в Україні.

На фото: колишні учні гімназії в Інсбруку і Ляндеку на своєму з'їзді на Союзівці.

Анна Максимович

Вшанували незабутню УПА

ЛОНГ АЙЛЕНД, Н. Й. – В історії кожного народу є особливо важливі, незабутні дати. Для нас такою датою став день 14 жовтня 1942 року – день утворення Української Повстанської Армії. 60-річчя УПА відзначив 11 листопада 42-ий Відділ ООЧСУ у Гемстеді.

В українській католицькій церкві св. Володимира парох о. Максим Кобасюк відправив Святу Літургію за здоров'я живих упівців та Панахиду за полеглих в боях та замучених у сталінських таборах. Державні прапори і прапор 42-го Відділу ООЧСУ тримав прапороносець відділу Володимир Ягнич, в асисті Олі Ягнич і в колі юних Петра Мицьо, Роксани Кийко, Андрія Митка, Адріяни Кийко. Відбулися також Панахиди в Свято-Михайлівському храмі в Юніондейлі, (о. Ярослав Думанський) та в греко-католицькій церкві св. Родини у Вест Айсліп, (о. Николай Попович).

Продовжувалось свято академією-концертом в парафіяльному центрі церкви св. Володимира. Згідно зі сценарієм (автори Леся Сенета та Наталя Демчук), до залі у формі воїна УПА Мирон Мицьо в супроводі юних пластунів Петра Мицьо, Соломії Думанської та Андрія Митко, вніс прапор 42-го Відділу ООЧСУ. Голова відділу Мирон Левенець зачитав привітання Президента України Л. Кучми учасникам урочистих зборів відзначення 60-ліття УПА в Києві, а також вручив нагороду і Грамоту Всеукраїнського Братства УПА ім. Тараса Чупринки в Україні Миронові Мицеві „Духові".

Хвилиною мовчання присутні віддали шану полеглим воїнам, а М. Мицьо запалив свічку на сцені.

М. Левенець запросив до слова Катерину Мицьо, яка виголосила дуже глибоку за змістом доповідь.

Закінчуючи доповідь К. Мицьо відзначила: „За одинадцять років вільної Української держави члени ОУН та воїни УПА, які своє молодість провели в завзятих боях, в тюрмах та концтаборах Сибіру, ті, які все своє життя присвятили Україні, ще не дочекались від українського уряду визнання".

Після доповіді відкрилася завіса чудово прибраної сцени, яку оформив Петро Демчук. В глибині напис: „УПА – 60 років" і прапор, під кольорами якого боролись бійці УПА, а також портрети Р. Шухевича і С. Бандери. Видніється полянка... На ній – пеньки, колоди. Жіночий ансамбль „Мелодія" під керівництвом Лесі Сенети виконує пісні „Ішли селом партизани", „Із гір Карпат лунає пісня волі", „Світить місяць", „Послухай, кохана дівчино", „Тихий Дунай", „Соловію, рідний брате", Петро Демчук та Мирон Левенець виконали пісню „Там, під Львівським замком", ведуча концертною програмою Наталя Демчук прочитала спомин воїна УПА Мирона Мицьо „Останнє Різдво в таборі". Роксоляна Левенець продеклямувала вірш „60-літтю УПА присвячується". Старша група танцювального ансамблю „Мрія" під керівництвом Орландо Парано виконали танці „Привітання" і „Гопак".

На закінчення всі учасники концерту разом з присутніми в залі виконали гимн „Ще не вмерла Україна".

Роксоляна Левенець

Голова 42-го Відділу ООЧСУ Мирон Левенець вручає нагороду колишньому воякові УПА Миронові Мицьові – „Духові".

Жалібна академія в пам'ять голодомору

СІДНЕЙ, Австралія. – 24 листопада з участю консула України в Австралії Олени Оснач і віце-консула Ілони Скосаревої відбулося жалібне вшанування пам'яті жертв Голодомору. У залі Дому молоді, де почесну стійку з прапорами тримали понад 60 сумівців і пластунів в однострої, спільну поминальну Панахиду відправили священики УГКЦ оо. Зенон Хоркавий, Тарас Горпиняк, Ждан Коломиєць та УАПЦ – оо. Василь Черванів, Володимир Люлька, Євстахій Дорош. Співав хор українських православних церков під керівництвом Петра Деряжного. Молитву промовив також пастор Микола Чорненький з Української євангельсько-баптистської церкви з Києва. Виступила перед учасниками зібрання Олена Оснач.

Протоєрей о. Василь Черванів оголосив хвилину тиші від імені свідків голоду Поліни Черванів, Ольги Ільків, Галини Григоренко, Євдокії Островської, Марії Стеценко, Марії Величко, Клави Житко, Домни Даців, Федора Водяницького, Павла Клименка. Пролунало жалібне „Вічна пам'ять".

Концертова жалібна академія розпочалася виступом д-ра Володимира Мотики, який наголосив на тому, що заслугою діяспори було те, що у світі заговорили про Голодомор. В програмі брали участь бандурист Петро Деряжний, жіночий ансамбль „Суцвіття" (диригент Оксана Рогатин-Василик, піяністка Наталка Зінченко), Тамара Величко-Берт, Марта Менцінська у супроводі піяніста-композитора Анатолія Мірошника, бандуристка Лариса Буряк. Жалібне відзначення жертв Голодомору закінчилося виступом хору СУМ-у „Леґенда" (диригент Василь Опришко, піяністка Лариса Лук'янчук).

Марічка Галабурда-Чигрин

КІУС CIUS Новини Катедри українських студій Отавського університету

Впроваджується посада завідувача катедри

З наступного 2003–2004 академічного року утворюється посада завідувача катедри на постійній основі. В адміністративному пляні катедра й надалі перебуватиме під управлінням факультету вищих і постдокторських студій університету. Завідувач катедри буде викладачем за сумісництвом. Від кандидата на посаду вимагається знання французької, англійської і української мов. Термін подання заяв на заміщення посади закінчується 15 січня 2003 р. Інформацію про посаду можна знайти за адресою www.socialsciences.uottawa.ca/eng/emp l.asp

Катедра досліджує Україну

Від 1995 року катедра ставить собі за мету дослідження сучасної України і вже організувала три міжнародні конференції з української тематики. Катедра продовжує спонзорувати разом з Товариством українсько-канадських професіоналістів та підприємців Отави цикл лекцій ім. Івана Франка. Опубліковано три збірники конференцій „До нової України".

Фонд ім. Осипа Бойка

Створено фонд ім. Осипа Бойка на основі щедрого пожертвування 10 тисяч дол. від його доньок Тані Мельник і Дани Бойко з Торонто. Фонд створений для сприяння діяльности катедри і має допомогти в придбанні книжок і дослідницьких матеріялів для бібліотеки.

Народжений в західній частині України, Осип Бойко протягом всього життя брав активну участь в громадському житті Канади, особливо в діяльності української громади в Торонто. У 1950-их роках у Департаменті славістики Отавського університету він прослухав цикл курсів на отримання звання доктора філософії. Створення при катедрі фонду, який вшановує ім'я Осипа Бойка, продовжує його зв'язок з університетом і відображає його відданість справі збереження української спадщини в Канаді.

Щорічна лекція ім. Івана Франка

22 березня проф. Мирослав Шкандрій, голова Департаменту німецької і слов'янських літератур Манітобського університету, прочитав 16-ту лекцію з циклу лекцій ім. Івана Франка „Заборонене мистецтво українського аванґарду: 1910–1935". Лекція збіглася з художньою виставкою „Феномен українського аванґарду: 1910–1935", яка демонструвалася у Вініпезі та Гамільтоні.

Св. п. Осип Бойко

Презентації восьмого тому „Історії України-Руси" М. Грушевського

10 жовтня відбулась презентація восьмого тому багатотомної праці „Історії України-Руси" Михайла Грушевського в англійському перекладі. Книжка „The Cossack Age, 1626-1650" – це третій том „Історії" Грушевського, випущений Центром ім. Яцика. Восьмий том був надрукований завдяки щедрості Ганни Мазуренко з Торонто, яка зробила пожертву у пам'ять свого чоловіка Данила. Том переклала Марта Дарія Олійник з Монреалю, а відредаґував Франк Е. Сисин з допомогою Мирослава Юркевича.

Презентація восьмого тому відбулася також 20 жовтня в Торонто, 8 листопада – в Монреалі, 24 листопада – в Пітсбурґу (США). Цей том можна придбати у відділених видавництва КІУСу в Едмонтоні і Торонто. До 31 травня 2003 р. знижена ціна на 8-ий том М. Грушевського „Історія України-Руси" становитиме 90 долярів, а вартість передплати на придбання повної 10-томної (11 книг) „Історії України-Руси" – 1,000 долярів. За межами Канади – ціни у валюті США. Після 31 травня знижка буде скасована і ціна становитиме відповідно 119.95 долярів за один том і 1,200 долярів за передплату на повну „Історію". Надсилати замовлення слід на адресу: CIUS Press, 450 Athabasca Hall, University of Alberta, Edmonton, Alberta, Canada T6G 2E6; факс: (780) 492-4967; електронна пошта: cius@ualberta.ca

КІУС

Нові томи „Літопису УПА"

ТОРОНТО. – Заходами Видавничого комітету „Літопису УПА" появилися нові два томи цього видання. Том ч. 38 Канадської серії – „Архітектура резистансу: криївки і бункри УПА в радянських документах" – містить схеми, рисунки та описи різних криївок, сховищ і бункрів УПА та збройного підпілля, зібраних в архіві Внутрішніх військ Українського округу за 1944-1954 рр. Книжка в твердій обкладинці, має 427 сторінок. Фундатором цього тому є Українська музейна фундація Романа Дубиняка (Англія) для вшанування пам'яті члена Фундації Стефана Шпака.

Том ч. 4 нової серії „Боротьба проти УПА і націоналістичного підпілля: інформаційні документи ЦК КП(б)У, обкомів партії, НКВС-МВС, МДБ-КДБ, 1943-1959, книга перша: 1943-1945" містить документи з історії боротьби сталінського режиму проти українського національно-визвольного руху протягом 1943-1945 рр. Фундатором цього тому є Дмитро Бицик.

Ціна книг є 25 дол. Замовити їх можна за адресою: „Litopys UPA", P.O. Box 97, Station „C", Toronto, Ontario, M6J 3M7 Canada.

Іван Лико

УКРАЇНА І СВІТ

Програму УГВР випробував час

Р.Л. Хомяк

НЬЮ-ЙОРК. – Після семирічної перерви, розкинуті по світі „угаверівці" недавно знову з'їхались на свою конференцію і на самому початку згадали чимало імен, які відійшли протягом цього часу. Але тут нічого дивного: Українська Головна Визвольна Рада була створена 58 років тому як національно-визвольний уряд і парламент „неіснуючої" країни, яка в той час була полем бою між совєтською й німецькою імперіями.

Торжеством УГВР можна вважати її ювілейну конференцію у 50-ту річницю її створення, яка відбулась у Києві в липні 1994 року, у передень виборів другого президента самостійної України, Леоніда Кучми. Тоді ще багато творців і прихильників УГВР могли з'їхатись до столиці і свобідно йти її вулицями, якими пів століття раніше деякі з них ходили конспіративно, з фальшивими документами в кишенях, зустрічаючись у засекречених місцях.

В Нью-Йорку 30 листопада відбулася конференція „Середовища УГВР", себто прихильників цього надпартійного державницького органу. Але серед учасників був і д-р Мирослав Прокоп, один із засновників Української Головної Визвольної Ради в 1944 році, в галицькому лісі. Нині він останній з первісних угаверіців, який живе в діяспорі. Він також останній із членів Закордонного Представництва УГВР, які покинули українські землі на доручення цього нового тоді революційного уряду, щоб інформувати світ про визвольну боротьбу українського народу.

Головою ньюйоркської конференції була Ірина Козак з Німеччини, яка вступила в ряди Організації Українських Націоналістів (ОУН), ще підлітком, ще тоді коли „організація" означала ОУН – без додаткових букв. Згодом вона вступила в ряди Української Повстанської Армії (УПА), керувала підпільним Українським Червоним Хрестом, співпрацювала з головним командувачем УПА і головою уряду УГВР ґенералом Романом Шухевичем, а наприкінці 1940-их років, з дорученням Р. Шухевича, пробилась на Захід, до Німеччини. Нині вона також часто відвідує Україну і просувається свобідно тими ж шляхами, якими колись просувалась потаємно, рискуючи життям.

Чергова конференція Середовища УГВР відбулася у зв'язку з відзначенням 60-річчя УПА. Її відкрив незмінний голова Євген Стахів. А головну доповідь на тему „Що далі?" прочитав д-р Анатоль Камінський, голова ОУН(з), або ОУН за кордоном, тієї ОУН, яка сповідує зверхність УГВР і яка, на відміну від інших ОУН, вирішила не пересаджуватись у самостійній Україні, а натомість співробітничити з державотворчими партіями, організаціями й особами які там діють. Охоти для „пересадження" не бракувало і серед „оунзетівців," як згадував Камінський. У 1991 році в Середовищі УГВР, яке включало ОУНз, точились довгі дискусії на цю тему. Але остаточне рішення було таке, що ОУН досягла свою ціль, коли Україна стала самостійною і підпільної організації, якою була ОУН від початку свого існування, самостійній Україні не треба.

„Ми виходили зі становища, – говорив д-р Камінський, згадуючи рішення Середовища УГВР з 1991 року, – що оскільки відтепер політичне партійне життя формується і буде формуватися на Рідних Землях і тут, в партійному політикумі, постають і будуть існувати політичні сили, співзвучні з нашими програмовими заложеннями, то було б недоцільно, навіть шкідливо їх дублювати та примножувати ще й діяспоральними структурами. Така наша постанова була, зрештою, консеквентним ствердженням і здійсненням проголошуваного нами дотепер принципу, що вирішальні політичні процеси відбуваються на материку, в Україні, а роля еміграційних організацій і груп є второрядною і допоміжною. Образно кажучи, ми ніколи не збиралися в'їжджати на білому коні до Києва".

Але і без ОУН(з) нині в Україні діє чотири чи п'ять ОУН-ів: в додатку до тих що „повернулися", з'явились нові, а пересічний житель Дружківки чи Хоружівки мало знає про них та й не надто цікавиться. Адже в Україні зареєстровано 120 партій, так що усі ОУН, разом взяті, становлять малу частку політичної вежі.

Останнім часом в Україні чимало говориться і пишеться про „ОУН-УПА", зокрема у зв'язку з намаганнями визнати вояків Української Повстанської Армії воєнними ветеранами України, на рівні з ветеранами Червоної Армії, і надати їм ветеранські пільги. Але сполучення „ОУН-УПА" цьому не сприяє і не відповідає дійсності. Бандерівська ОУН створила УПА, але члени ОУН в УПА були меншістю. Зрештою, як писав один історик, який вивчає УПА, ніхто не вживає сполучення „КПРС-Червона Армія", тому нонсенсом є говорити про „ОУН-УПА", коли мова йде про вояків створеної 60 років тому народної армії, яка боролося за самостійну Україну.

Ірина Козак зізналася на конференції, як їй самій тяжко було погодитись із зверхністю Української Головної Визвольної Ради над її улюбленою ОУН, до якої вступила як юначка, коли їй було 13 років. До створення УГВР для неї ОУН було усім, і раптом довелося погодитись з тим, що політичні й економічні програми, заклики, звернення до народу України почали виходити від імени УГВР, не ОУН, а в керівних органах УГВР були й нечлени ОУН. Близька співпраця і розмови з Романом Шухевичем, – сказала вона, – допомогли їй зрозуміти еволюцію з підпільної „вождівської" організації до державотворчої демократичної політичної системи.

За умов війни і партизанської боротьби з окупантами, підпорядкованими Москві й Берлінові, УГВР розробляла державний устрій майбутньої самостійної України.

Відповідаючи на своє риторичне запитання – „Що далі?", Анатоль Камінський пропонував пропаґувати ці програмні положення визвольної боротьби 1940-их і 1950-их років, „багато з яких ще не здійснено," і додав: „Ми актуалізуємо і застосовуємо їх до існуючої дійсности в Україні. Ними є в першу чергу побудова справжнього демократичного ладу, забезпечення здорового й ефективного розподілу трьох галузей влади, створення громадянського суспільства, забезпечення політичних і соціяльних прав громадян, усунення корупції й авторитаризму, піднесення і закріплення національної свідомости та політичної культури суспільства, утвердження державної суверенности з відповідною зовнішньою політикою, базованою на національних інтересах".

У звіті з діяльности Середовища УГВР Євген Стахів згадав про деякі заходи, які вже були здійснені в цьому напрямі – такі, як сприяння і фінансова допомога у створенні в Україні фільму про Кирила Осьмака, першого президента УГВР (до речі, полтавця, не галичанина, не члена ОУН з ранніх років), співробітництво з науковцями України, Польщі, Росії й інших країн, які досліджують визвольну боротьбу України під час і після Другої світової війни, участь членів Середовища у наукових конференціях в різних частинах світу та пильне стеження за ростом України як самостійної держави. І ще конференція рекомендувала керівництву Середовища, яке знову очолив Євген Стахів, розглянути можливість створення фундації, яка б скеровувала фінансову допомогу на пропаґування ідей Української Головної Визвольної Ради.

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗИЧНИЙ ІНСТИТУТ АМЕРИКИ, Інк.

повідомляє про відкриття

НОВОГО ВІДДІЛУ УМІ

у Кліфтоні, Н.Дж.

Кляса фортепіяну і теорії музики

Проводить

ОЛЕСЯ ГРИВНАК

адреса:

15 Oak Street, Apt.2
Clifton, NJ 07014

Tel.: (917) 213-0042

Кінотвір, який змушує думати всіх

З творчої ляболяторії київської теле-радіокомпанії „Студія 1+1" вийшов цикл з дев'яти документальних фільмів під загальною назвою „Війна. Український рахунок" (режисер – Сергій Буковський). Кінокритики й історики оцінюють цю працю, як першу в Україні поважну спробу об'єктивно, без ідеологічного упередження розповісти про Україну років Другої світової війни – про німецьку окупацію і визволення від неї, про долю Дивізії „Галичина", про насильства сталінізму у західних областях України і збройний опір Української Повстанської Армії. Пропонуємо нашим читачам думку про цей кінотвір критика Дмитра Десятерика.

В „Українському рахунку" режисерові вдалося досягнути ідеальної віддалі щодо подій, фактів і свідчень, які становлять змістову основу епопеї. С. Буковський дає висловитися всім – бійцям УПА, ветеранам війни з радянського боку,родичам тих, кого вже немає в живих. До речі, саме це інтерв'ю наочно доводить, що неталановитих людей немає – всі ці старі, що згадують про події більш ніж півстолітньої давнини, не лише цікаві своєю мовою та виглядом, але ще й дуже артистичні. І тому фронтова кінохроніка, яка займає значну частину екранного часу, набуває живого тепла та багатокровности.

Театр війни складають безліч трагедій, і ніякі порівняння тут неприпустимі. Кожен, від вояка до генерала – герой-протагоніст, кожен робить необхідний вибір у неможливих обставинах. Такі вояки дивізії „Галичина", геть зовсім молоді легіні, відчайдушні студенти-романтики, яких, трохи навчивши, кинули на вістря атак Першого Українського фронту – проти своїх співвітчизників. Такі ж хлопці зі звільнених територій, мобілізовані для потреб радянських військ, які були зовсім не навчені і тому поголовно загинули в перших же боях. Такі ж і воїни УПА, що вступали в безнадійну боротьбу з військовими армадами спочатку фашистської Німеччини, а потім і сталінського СРСР. Свою ціну заплатили і генерал М. Ватутін, який звільнив Київ, і загинув при мовчазному потуранні партійної верхівки, і легендарний командир УПА Р. Шухевич, і С. Ковпак – символ червоного партизанства, який програв свою головну битву...

У кожного була своя війна. А рахунок – один на всіх. Страшний рахунок, який заплатила Україна. Мільйони загиблих і покалічених, – фізично та духовно. Проте тягар фактів не обтяжує глядача без міри. Чіткий ритм, єдність сюжету, бездоганно вибудований зображальний ряд – фільм тримається в захоплюючій цілісності, серія за серією. Режисер не приймає нічий бік, але й рівновіддаленою його позицію назвати не можна. Він співчуває всім, намагається зрозуміти кожного. І знаходить єдино правильну інтонацію в заключній серії, в післямові до всього фільму. Не те щоб трагічну чи скорботну – скоріше, щемку. Можливо, лише таким голосом можна зупинити війну, яка досі не відпускає нас...

ПАМ'ЯТЬ ГОЛОДОМОРУ 1932-33 РОКІВ

У нашому селі майже всі померли

Читаючи у „Свободі" спогади про голодомор 1932–33 років, я вирішила теж написати про те, що сама пережила. Мама і ми – троє дітей, жили в селі Богданівці, Знам'янського району, Кіровоградської області, а станція називалася Хирівка – нині Чорнолісся. Батько подався до Росії заробити на хліб і спасати родину, бо забрали корівку, все, що було в погребі з городу, зерно, борошно і цукор, які одержувала мама з колгоспу на трудодні до голодомору.

В хатині не було й шматочка хліба, лише чверть мішка кукурудзяного зерна, яке чудом не забрали. Цим зерном, ми діти, ділилися з дітками приюту по сусідству з нашою хатою, коли мама була в колгоспі, а тітка, сестра мами, яка жила у нас з двома дітьми, бо чоловік теж був у Росії на заробітках, займалася пошуками якихось решток на городі, в саду та в лісі. Ми були зачинені в хаті, але я вилазила через вікно і сипала зерно в протягнені з вікон приюту рученятка. Діти жували те сухе, тверде зерня і плакали.

У цій хаті раніше жив Береза з родиною, але десь виїхав, то в ту хату поселили 70 діточок від 3 до 7 років, але ці сироти щодня помирали від голоду. Якось ледве живих діточок вивели в голий сад Березі, де вони жували травичку, листя та знайдені гнилі фрукти. Я ще мала трохи кукурудзи, то винесла з мішком. Вони накинулися і напхали собі в ротики, а я мішок заховала в клуні, щоб мама не бачила. Але мама все знала від няньок і мене не лаяла, лише заплакала з нами разом.

Пам'ятаю, як дівчинка років чотирьох, в одній сорочинці, простягла рученятка до зеленої травинки на нашому городі, але глянула на мене і закривши лице рученятами, заплакала. Вона відчула, що це – чуже, а я і не думала про таке. Я зірвала і простягла їй траву. Вона швидко її зжувала і ласкаво дивилася на мене. Я понині не можу забути, як ті діточки паслися травою, як телятка. Такі малесенькі, худесенькі, жовті і такі голодні.

За короткий час вони всі померли. Сумно і страшно було дивитися на темні вікна приюту, коли їх мертвими кидали на колгоспну підводу, яка збирала трупи по вулицях, бо вже ніхто не мав сил і можливостей хоронити на цвинтарі. Їх вивозили за село і всіх кидали до великої ями, заривали і копали нову яму. Майже все село вимерло, чудом осталися ті, які їли своїх малих дітей, чи мали якесь срібло чи золото, за яке купували у вбивців ковбасу з дитячого м'яса. Дітей крали і вбивали на ці ковбаси.

Якось тітка поралась в хаті і нас випустила в сад, де в скорім часі появилися три чоловіки з мішками на плечах, у яких були вкрадені і вбиті діти. Чоловіки кинулися до нас, а ми, перелякані, стали кричати і втікати. Вискочила тітка і двоє машиністів з паровозу, який маневрував за нашим садом, де проходила залізниця. Ті чоловіки розбіглися в різні сторони, але одного впіймали і люди забрали з мішка своє вбите дитя-хлопчика. Що сталося з пійманим – не знаю. Ми більше не виходили до саду.

Ходили до школи дуже далеко – 3 км. Нас водила тітка з чайником в руках, бо ми не вчилися і книг не носили. В школу привозили якусь бурду з борошна без ніякого смаку. Давали по 100 гр., а часом і по 200 гр. черствого, сухого чорного, як земля, хліба, який мама вдома всім ділила. Часом вона приносила макуху чи якісь колосочки, які відшукувала після збору урожаю в полі. З лісу приносила грибочки, жолуді, кислички чи ще якісь чорні ягоди. Ми йшли зі школи теж з тіткою, або з якимись сусідами, які жили недалеко від нас, і часом сьорбали з чайника ту бурду потрохи, бо не було сил.

Якось, чекаючи на бурду, всі почули, як щось запищало і захрустіло ззаду в клясі. Всі повернулися і побачили, як у Ніни Єдин стирчав хвіст миші з рота. Вона піймала ледь живу мишу і з шкурою вже жувала, а та пищала. Ми заздрили їй, що вона щось з'їла, а ми ще сиділи голодні без бурди. Вчителька лише мовчки дивилася. В селі вже не було ні котів, ні собак. Навіть щурів та мишей поїли люди. Батьки повернулися з Росії з порожніми руками, дорогою їх пограбували. Ледве добралися теж голодні і худі.

Брат мами Володимир Гончаров дещо приніс, йому лишили, бо мав російське прізвище. Він нам дав дещо поїсти. Якось, ідучи зі школи, ми підійшли до вмираючого, як гора опухлого чоловіка, який просив щось поїсти. Ми дали йому свій кусочок хліба, але він понюхав і нам повернув: „Їжте дітки, може ще виживете, а я все одно вже помираю". Він протягнув папірець, на якому записав своє прізвище і адресу дітей. Тітка взяла його і сповістила дітям. Приїздила його донька, дуже плакала і мама з тіткою показали могилку, де вони його поховали.

Брат нашого батька украв у нас теличку, яку нам лишили, коли корову забрали. У нього було 10 осіб родини. 8 дітей і сам він померли, а ми м'ясом тієї телички всі разом харчувалися і тому вижили.

Коли ходили до школи, то навіть, переступали через трупи, не боялися і не плакали – бо вже привикли те бачити щодня і навіть знали вже, хто коли помре із сусідів. Не прощалися і не дивувалися, а підраховували день смерти. Страшно і згадати те пережите страхіття.

В селі був склад деревини, бо кругом був ліс і будувався лісопильний завод. Чоловікам нічого не платили, а на роботу гнали. Деякі на роботі помирали. Директором був батько моєї подруги Нелі, які недавно приїхали в село. Вони не голодували. Неля часом мені дещо приносила – теж була допомога, дякувати їй. Ще була подруга зі школи Віра Голтвен, яка ходила до мене пити молоко, коли була ще корівка. Її родина була бідніша від родини Нелі, але її батько теж був якимось начальником на будівництві заводу і коли я з Вірою бувала у неї, теж там щось їла, ще й додому приносила, бо вони щось дарували. А коли в саду у нас щось було, я і їм давала фрукти напівзелені, бо грабували голодні діти і дорослі.

На складі деревини начальником був Леонід Браславський, який крав дерево і продавав чи міняв на продукти. Його син Яша ходив в мою клясу і їв хліб з маслом і м'ясом, то часом давав вкусити мені і сестрі. Ми товаришували. Коли в 1941 році почалася війна і німці нищили євреїв, то Браславського з його 4-ма дітьми і знайому з її 4-ма дітьми моя мама заховала на хуторі у наших родичів. Вони всі живі й понині, нам дуже вдячні.

Галина Бондаренко,
Філядельфія

Дещо з різдвяних звичаїв в Україні

Свят-Вечір прийшов. Сонце хилилося до заходу. Попід стріху і загату ховалися на нічліг горобці. Тато вносив до хати дідуха, діти його розстеляли по долівці, застеляли стіл сіном і накривали білою скатертиною.

Хата повнилася запахами вареної риби, вареників, голубців, борщу та інших страв, а їх було 12. Готували кутю, в макітрі терли мак. Коли на небесах запалювалася перша зірка, тато вносив сніп пшениці до хати, клав на покуті під образами і звертався до рідні зі словами „Христос ся раждає!" – „Славіте Його!" – відповідали всі. Тато світив свічку і коло неї всі відмовляли спільну молитву. Після вечері тато брав на ложку куті і кидав до стелі, щоб бджоли роїлися.

Діти за традицією лягали спати на дідуху. На столі тихо блимала свічка, а її тускле проміння сновигало по стінах, іконах, відбивалося в тарілках на столі, де залишилося трішки куті для душ померлих членів родини.

Вранці, коли дзвін із церкви гомонів у морозному просторі, а його голос тремтів у небесах, всі вставали, швидко вбиралися і йшли до церкви. Після відправи на Різдво по хатах почали ходити колядники, колядували на потребу церкви і читальні. Віншували зі святами Різдва Христового: „Абисте щасливо прожили до Богоявлення, від Богоявлення до Воскресення, від Воскресення до Вознесення, від Вознесення до Святого Духа, дай Боже довгих літ, доки Господь призначив Вам вік".

На Новий рік по хатах ходять хлопчики-школярі, засівають, приповідаючи „Сійся, родися, жито, пшениця, на щастя, на здоров'я, на цей Новий рік, аби Вам ліпше поводилося як торік! Христос рождається!"

Щедрий вечір – Йордан – це символ прещедрої ласки Божої, що її Господь засилає на людей. Вранці по Службі Божій виходить з церкви процесія на освячення води коло криниці. Вирізаний з льоду хрест Водосвяття, скрип морозного снігу під ногами – все це навіяне дивним чаром.

По освяченні всі набирають у свої збанки воду. Брали участь у Водосвятті і поляки, які теж несли свячену воду додому, придивлялись до цієї традиції і євреї. Коли поверталися з водицею додому, христилися три рази і напившись водиці, полуднували. Тато йшов у сад із в'язанкою соломи та обвивав маленькими перевеслами з неї дерева.

Діти робили хрестики зі соломи з Свят-вечірнього дідуха і ставили їх на вікно. Потім з тіста – борошна, замішаного водою, тато робив хрестики на дверях, рамах вікон, а трьома колосками з Свят-вечірнього дідуха кропив хату всередині, знадвору, потім стодолу, сад, город.

Стрітення – кінець колядам. Зима з літом зустрічається. Кажуть, як холодно, завірюха, то ведмідь барліг валить і скоро буде весна, як потепліє, то ведмідь барліг поправляє, то ще буде люта зима.

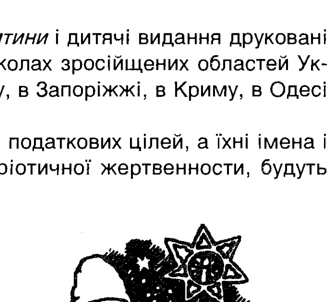
Осип Панчишин

ШАНОВНА УКРАЇНСЬКА ГРОМАДО
ПОДАРУЙ ТВОЮ КОЛЯДУ

на місячний журнал для дітей молодшого віку *Світ Дитини* і дитячі видання друковані у Львові для БЕЗКОШТОВНОГО розподілювання у школах зросійщених областей України, а саме: в Харкові, в Луганському, в Донецькому, в Запоріжжі, в Криму, в Одесі і т. д.

Всі жертводавці від 50 дол. одержать посвідки для податкових цілей, а їхні імена і прізвища, як вислів особливої подяки і приклад патріотичної жертвенности, будуть надруковані в цих виданнях в таких категоріях:

Прихильники – 100 дол.
Добродії – 250 дол.
Фундатори – 500 дол.
Почесні Фундатори – 1,000 дол.
Меценати – 1,000 і більше дол.

Листи з пожертвами просимо прислати на таку адресу:

FRIENDS OF „CHILDREN'S WORLD"
2150 Bloor St. W., Suite 96
Toronto, ON M6S 1M8 Canada

На чеках просимо написати: SVIT DYTYNY

ЗА ВАШУ ЩЕДРУ „КОЛЯДУ" – ЩИРА ВАМ ПОДЯКА!

За Комітет:

Дарія Дяковська – голова
Геня Гунчак – секретар
Наталка Бундза – містоголова
Ганя Цірка – скарбник

РАДІСНИХ СВЯТ РІЗДВА ХРИСТОВОГО
та Щасливого Нового Року

РОДИНІ, ПРИЯТЕЛЯМ, ПАЦІЄНТАМ і ЗНАЙОМИМ

— б а ж а ю т ь —

д-р Юрій і Христя ДЕМИДОВИЧІ
з дітьми Андрієм і Лесею

ВЕСЕЛИХ СВЯТ
І ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ!

РІДНИМ, ПРИЯТЕЛЯМ, ЗНАЙОМИМ І ВСІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ГРОМАДІ

— б а ж а ю т ь —

ЯРОСЛАВ І МАРІЯ ГОВИКОВИЧІ

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗИЧНИЙ ІНСТИТУТ АМЕРИКИ, Інк.

УМІ

З РІЗДВОМ
ХРИСТОВИМ
І НОВИМ РОКОМ

Керівників Відділів, Учителів,
Учнів і Батьків,
та всіх Музик в Україні і діяспорі

щиро вітає

ПРЕЗИДІЯ УМІ

РІЗДВЯНІ ТЕЛЕРАДІОПЕРЕДАЧІ
ГОДИНИ УКРАЇНСЬКИХ МЕЛОДІЙ РОМАНА МАРИНОВИЧА

Нью Йорк:	Неділі, 22 грудня та 5 січня Год. 9:30 веч. – WNXY русло 35 Середи, 25 грудня і 8 січня Год. 8:30 веч. – WNYE – 91.5 FM
Філядельфія:	Неділі, 22 грудня та 5 січня Год. 8:30 веч. –WYBE – TV, русло 35
Чикаго:	Понеділки, 23 грудня та 6 січня Год. 7 веч. – WFBT –TV, русло 23
Сакраменто:	Суботи, 21 грудня і 4 січня Год. 5:30 веч. – KVIE – TV, русло 7

Веселих Свят Різдва Христового та щасливого Нового Року всім Вельмишановним Слухачам, Спонзорам і Добродіям та всьому Богом береженому Українському Народові, Його Правлінню та Церквам бажає

РОМАН МАРИНОВИЧ з родиною
Ukrainian Melody Hour
P.O.Box 2257, Washington, DC 20013
Tel.: (202) 269-1824 • Fax: (202) 638-5995

Понад Хмари в Україну

fly with Air Ukraine

ВЕСЕЛИХ СВЯТ та ЩАСЛИВОГО
НОВОГО 2003 РОКУ

(215) 732-3732 Diaspora ENTERPRISES, INC (800) 487-5324

1914 Pine Street • Philadelphia, PA 19104

ХРИСТОС РОЖДАЄТЬСЯ! СЛАВІМ ЙОГО!

З радісними Святами Різдва Христового та Нового Року щиро вітаємо Синод Владик, Главу Матірного Товариства Свята Софія Преосвященного Владику Гліба Лончину, Священичі і Монаші Чини, Українське Патріярхальне Світове Об'єднання з його Крайовими Патріярхальними Товариствами, Жертводавців на Патріярший Фонд, Президента і Уряд України та весь Український Народ в Україні і Діяспорі і бажаємо щедрих Господніх ласк в майбутньому.

ТОВАРИСТВО СВ. СОФІЯ В ЗСА

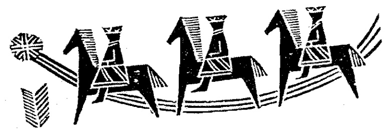

Родині, Приятелям, і Знайомим

Веселих Свят
Різдва Христового
і Щасливого Нового Року!

— б а ж а ю т ь —

д-р Іван і Олександра
Кизики з родиною

УКРАЇНСЬКИЙ ЗОЛОТИЙ ХРЕСТ у США

з нагоди

РІЗДВА ХРИСТОВОГО
та
НОВОГО РОКУ

щиро вітає

Ієрархії Українських Церков,
Проводи всіх Українських Організацій
в діяспорі і в Україні, Відділи та Членок УЗХ,
Українську Громаду та всіх Жертводавців і Добродіїв.

ХРИСТОС РАЖДАЄТЬСЯ — СЛАВІМО ЙОГО!

КОМІТЕТ ДОПОМОГИ УКРАЇНІ
ВІДДІЛ ЦЕНТРАЛЬНОГО НЬЮ ДЖЕРЗІ

Щиросердечні Вам вітання, співвітчизники Українці

з нагоди

РІЗДВА ХРИСТОВОГО, ВОДОХРЕЩА
та НОВОГО 2003 РОКУ.

Христос Рождається! Славімо Його!

Комітет Допомоги Україні

запрошує вас на ***КАРНАВАЛОВУ ЗАБАВУ***

яка відбудеться

в суботу, 1 березня 2003 р. • Початок о год. 7-ій веч
в Центрі Української Культури в С. Бавнд Бруку, Н.Дж.

Грає оркестра ***„ФАТА МОРГАНА"***
Обід української кухні. Квитки 35 дол., для студентів 25 дол.

Про ближчі інформації і по квитки телефонуйте:

М. Шульга **(908) 534-6683** • о. І. Лишик **(212) 873-8550** • Д. Геча **(908) 755-8156**
В. Григоренко **(908) 788-3025** •О. Клецар **(732) 828-3206**

Чечня: кримінальна зона за завісою боротьби з тероризмом

Росія веде нескінченну війну у маленькій кавказькій республіці і запевняє, що там триває „боротьба з міжнародними терористами". Европейська громадськість називає цю „боротьбу" геноцидом, офіційна Америка застосовує невтральне визначення – сепаратизм. Що ж стоїть за різницею цих визначень? З'ясуємо причини й фактори цієї війни.

Спроби завоювати Чечню робив ще Петро I, потім – Катерина II, проте систематичне підкорення Чечні та усього Північного Кавказу розпочалося у добу Олександра I. Жорстока Кавказька війна тривала від 1817 року аж до середини 1860-их. Російська держава завжди вбачала у цьому народові лише „дикі" племена і ніколи не рахувалася з їхніми своєрідними, проте, на глибший погляд, гуманними та справедливими традиціями. Така ж практика тривала у радянські часи. Під час „чисток" 1937 року у тодішній Чечено-Інгуській автономній республіці було повністю винищено національну інтелігенцію.

На наругу та насильство чеченці відповідали потужними повстаннями (кінець XVIII ст., Кавказька війна, 1877, 1917 - 1921 роки). Навіть у добу сталінського терору, у 1939 році, вибухнув „бунт Ісраїлова – Шеріпова", який тривав до 1942 року. З початком війни СССР і Німеччини десятки тисяч чеченців пішли до Червоної армії, з них 17 тисяч загинули на фронтах. Отже, співробітництво чеченців із німецькими окупантами – формальна підстава для депортації усього народу 23 - 28 лютого 1944 року – є брехнею. Під час депортації та на спецпоселенні загинула майже половина чеченців, а разом з ними було депортовано також інгушів. Під час хрущовської „відлиги" чеченці почали нелеґально, правдами й неправдами, повертатися на землі предків та ховати у рідному краю своїх померлих родичів, що є споконвічною чеченською традицією. Режим був змушений 1957 року відновити Чечено-Інгуську автономну республіку.

У 1991 році сталося проголошення незалежности Чечено-Інгушетією, обрання Джохара Дудаєва президентом, безкровне „розлучення" Чечні та Інгушетії. Протягом 1992 року відбувалися зустрічі робочих груп парляментів Росії і Чечні, було розпочато підготовку зустрічі президентів Б. Єльцина та Д. Дудаєва. Однак наприкінці 1993 року російська сторона раптово зірвала ці процеси на півдорозі. Високі московські урядовці у тіньовій „співпраці" із ділками чорного бізнесу, що розгорнули діяльність у Чечні, зробили з республіки центр злочинної торгівлі нафтою та продуктами її переробки, зброєю, підробними банківськими документами, наркотиками. Від кінця 1993 р. російські владні особи „згадали" про деякі порушення процедури обрання президента Чечні, не гребували й замахами на Дудаєва, почали фінансувати та озброювати так звану „чеченську опозицію". Початок військових дій у Чечні 10 грудня 1994 року став результатом ретельно підготовленої диверсії проти Чечні.

Під час першої чеченської війни 1994 – 1996 років загинуло 7,500 російських вояків, 4,000 чеченських бійців та близько 35,000 цивільних осіб. Знищено дощенту 17 сіл, зруйновано столицю – Ґрозний, а також інше велике місто – Аргун. Під час суцільних бомбардувань та артобстрілів Ґрозного загинуло велике число росіян – мешканців міста, адже бомби та кулі не розрізняють свої жертви за етнічною ознакою.

Чеченка

Після акції російського війська в московському театрі телебачення показувало чеченську вдову, убиту отруйним газом на покритому червоною тканиною кріслі.

Між скелями спочив хоробрий він,
Де просто неба ломикамінь квітне.
Не було сліз, не чути голосінь,
Лише присяги слово заповітне.

Опоясала смертю вірний стан,
Що не породить месника вже сина.
Покрила чадра чорна і густа –
Мовчазна туга, мрячний шлях в долини.

Серед чужих, золочених свічад –
Жертовник – трон в кривавім оксамиті...
Здрімала... Переміг ворожий чад
Красуню таємницею сповиту.

Вже не досягне пояса рука,
Де зброя справедливости безпечна.
Спокійно спи, вдово бойовика,
Нехай довіку сниться вільна Чечня...

Леся Храплива-Щур

Відчайдушний опір чеченців і зусилля демократичної громадськости у Росії та у світі змусили Росію вивести війско з Чечні у серпні 1996 року. А в січні 1997 року в республіці відбулися вибори президента (Д. Дудаєв був вбитий невідомо ким 23 квітня 1996 року). Президентом став Аслан Масхадов. 12 травня 1997 року у Москві Б. Єльцин і А. Масхадов підписали „Договір про мир та принципи мирних взаємин", де наголошувалося: „Договір підбиває межу під 400-річним протистоянням Росії та Чечні". Росія зобов'язувалася відшкодувати Чечні збитки від війни, сприяти відбудові республіки та спільно з чеченською владою боротися зі злочинністю й проявами екстремізму. Російські керівники не виконали зобов'язань, а кошти, начебто виділені для відбудови Чечні з російського бюджету, зникли, навіть не дійшовши до Грозного.

Після першої війни Росія розпочала широкомаштабні дії, спрямовані на дестабілізацію внутрішньополітичної ситуації в Ічкерії-Чечні. Прикладом вдалої для Росії диверсійної акції є організація на території Чечні добре налагодженої системи викрадення людей. Сплачуючи за спиною законної влади мільйони доларів, Росія заманила у свої тенета багатьох бійців національно-визвольного фронту". Сумнозвісне вторгнення загонів Басаєва й Хатаба у Дагестан у серпні 1999 року було спровоковане російськими спецслужбами та військовими колами. Навіть офіційна версія не виправдовує декларовану Росією „необхідність" відповісти на цю акцію війною та, головне, відмовою від зустрічі з леґітимним президентом Чечні. Адже чеченський президент був готовий до співпраці з Росією у приборканні злочинности та екстремізму в республіці. Але російським посадовцям потрібна була війна за будь-яку ціну. Війна також була потрібна високим військовим колам Росії, які жадали реваншу за розпад СРСР, поразку в Афганістані, „ганебний", на їхній погляд, відступ з Чечні.

На початку жовтня 1999 року російські війська вдруге перетнули „прозорий" кордон республіки. Чеченський народ майже не виявив опору, а подекуди навіть вітав „визволителів". Однак російські війська почали шквальні бомбардування чеченських міст і сіл, Грозного.

В містах і селах, де мешкали цивільні, було застосовано вакуумні та кулькові бомби, від яких не сховаєшся навіть у підвалах, отруєно атмосферу елементами хемічного озброєння, використано важку артилерію. Вчинено масові розстріли цивільного населення. Під селищем Комсомольське було розстріляно кількасот бійців чеченського опору, що вийшли здаватися під оголошену російським урядом амнестію. У „фільтраційні табори" від початку першої війни і дотепер „визволителі" кидають всіх, кого вдасться схопити, насамперед молодих чеченських чоловіків, а останнім часом – жінок і неповнолітніх. Катування у цих „таборах" стали відомі на весь світ завдяки кореспондентові Радіо „Свобода"Андрієві Бабицькому та організація „Human Rights Watch".

Від кінця 2000 року сили чеченського опору перейшли до партизанської війни. Неймовірними репресіями, катуваннями, облудою, масовими вбивствами, на жаль, частково вдалося очорнити перед світовою громадськістю та розколоти чеченський рух опору. Особливо ганебними є цинічні спекуляції російських спецслужб на американській трагедії 11 вересня 2001 року, під яку терміново придумали міт про „зв'язки чеченців із Бін Ладеном".

Чеченські реалії найбільш адекватно описує російська журналістка Анна Політковська. У листопаді 2001 року вона була в Сан-Франциско, де презентувала свою книгу „The Dirty War" (Лондон, 2001). Вона сказала: „Чеченська бійня перетворилася на замкнене коло обопільної помсти, яку, на мою думку, можна зупинити тільки введенням миротворчих військ, що розвели б ворогуючих. Зупинити ж – украй необхідно. Адже, крім винищення чеченського народу, ця бійня тягне Росію у чорне провалля. Російське суспільство заллє величезна хвиля злочинности, яку принесуть ті, хто служив у Чечні та пройшов там „школу" безкарних знущань і вбивств".

У біженських таборах Інґушетії близько 160,000 осіб, переважно жінок і дітей, четверту зиму живуть у наметах, їм часто відключають електрику, припиняють постачання хліба, медикаментів, предметів першої необхідности, постійно погрожують вислати „на родіну", у пекло. В інших реґіонах Росії біженців з Чечні позбавляють права працювати, всіляко витискують з нормального життя. Все більше й більше чеченців, відкинутих на край відчаю, мріють про помсту. Трагедію у Москві вчинили ті, хто вже не вірить Масхадову. Чеченський президент, який досі благає російського колегу про мирні переговори, та його ровесники – середнє покоління чеченських політиків, – залишаються останнім шансом для припинення кривавого абсурду, проте, на жаль, російські керівники, що, скоріше за все, підпали під вплив високих військових злочинців, не визнають, що ситуація робиться катастрофічною для всієї Росії.

Надія Банчик,
Сан Франціско, Каліфорнія

Чи поступиться ринком український капітал російському?

Аналіза припливу чужоземних інвестицій в Україну свідчить, що торік в економіку країни нерезидентами було інвестовано близько 813.7 млн. дол. (на 2.7 відсотка більше, ніж у 2000 році). Інвестиції надійшли із 113 країн світу. Російська Федерація входить у п'ятірку найбільших інвесторів України. Офіційно питома вага російських інвестицій в економіку держави становить 6.7 відс. від їх загального обсягу.

Анатолій Гальчинський, голова Ради Національного банку України вважає, що зацікавленість України в російських інвестиціях не менша, ніж зацікавленість в інвестиціях інших держав. Аналітики прогнозують зростання російських інвестицій в економіку України в наступному році. Але не завжди це фінансування йде безпосередньо з Росії. Як проміжна ланка часто фігурують так звані офшорні зони. У високих технологіях російський капітал помітно програє інвестиціям з країн Заходу, тому до нього варто ставитись обережно. І найголовніше, щоб російський капітал потрапляв в Україну без попередніх політичних умов, щоб не було політичного тиску з боку Росії. Щодо переважання російського капіталу над українським, потрібно пам'ятати, що в багатьох питаннях Україна неконкурентоспроможна.

Володимир Гаврилов, генеральний директор фінансово-промислової групи „Росагропром" вважає, що якоюсь мірою українському капіталу програє російський. Капітал із Росії приходить в Україну з деяким побоюванням, тому що є багато незрозумілого, оцінюються ризики.

Володимир Макієнко, голова російсько-українського економічного центру „Разом" нагадує, що в Москві ще за часів Радянського Союзу були зібрані кращі сили і багато хто з російських підприємців – українці. Подруге, Росія мала більш серйозний стартовий капітал. Проте сьогодні ніхто не протидіє тому, щоб і український капітал йшов до Росії. Існують програми інформаційно-аналітичної підтримки або з безпеки інвестицій. У торгово-економічних взаєминах Росії і України багато декляративности і мало дій. Час уже перейти до конкретних справ.

З газети „День", 10 грудня

„ВІСНИК ЗУАДК-у“

United Ukrainian American Relief Committee, Inc.
1206 Cottman Ave., Philadelphia, PA 19111
tel.: (215) 728-1630; fax: (215) 728-1631

UUARC Newsletter, Vol. I, No.2
website: www.uuarc.org
e-mail: uuarc@bellatlatic.net

Допомогова Комісія ЗУАДК-у

При Екзекутиві ЗУАДК-у існує постійна Допомогова Комісія, яка засідає щомісяця, щоб переглянути просьби переслані безпосередньо до Головної Канцелярії у Філядельфії або до представництв у Києві і Львові. Після перегляду Комісія пропонує на засіданні Екзекутиви, які просьби ухвалити, а котрі відмовити. За вересень і жовтень ц.р. Допомогова Комісія розглянула понад 50 листів-просьб, на які уділено 32,970 дол. Також ухвалено 55 пачок для бідних, калік і багатодітних родин.

До нас приходять листи такого характеру:

1. Комунальний Будинок Дитини (Львів), де знаходяться 110 дітей-сиріт, психічно хворих, просять гуманітарної допомоги у вигляді постелі, пеленок, мила, дитячої пудри і міксера для перетирання їжі для немовлят.
2. З Києва інвалід II групи (рак простати) просить грошевої допомоги на ліки, які коштують багато більше, як його пенсія (очевидно, на все є лікарські посвідки).
3. Мешканка Полтави - мати просить рятувати сина, який має хворобу Гіршпрунга (є посвідки Дитячої клініки).
4. Також з Києва, Професійно-Технічне Училище #18 просять допомоги для дітей-сиріт, від 16-19 років, які поступили до них на навчання. Вони просять одяг і все потрібне-необхідне для навчання. Тут треба зазначити, що в теперішніх роках дуже мало дітей-сиріт з інтернатів поступають на вище навчання. На жаль рівень навчання в цих інтернатах дуже занепав, бо держава уділяє дуже мало коштів на інтернати.
5. Бібліотека в Каневі (ім. Шевченка) просить комп'ютера, розмножувальної техніки, фондів на передплату періодики, журналів, газет. Від 1991 бібліотека не поповнилася жодною пристойною книжкою.
6. Мати просить допомоги для своїх п'ятьох дітей у віці від 5-12 років. Наймолодший психічно хворий і потребує ліків і безнастанної опіки.
7. Жінка з 6-ма дітьми живе по хатах, бо навесну згоріла її хата, до того вона ще має 80-літніх батьків, які потребують помочі.
8. Чоловік з Вінниці – інвалід без ноги, потребує правої протези, пенсія мала, а має під опікою малолітнього сина. Звертався до різних урядових комітетів і по довгих листуваннях Український Червоний Хрест уділив йому 30 гривень. Він прислав нам всю документацію та копії листів звернення до інших установ.

Це малий зразок просьб, які надходять до нас від калік, хворих, багатодітних родин, сиріт та старших немічних людей. Крім цього, десятки листів приходять від поодиноких родин з малою пенсією, або без праці. Вони пишуть, що нема за що купити хліба, молока для дітей, а вже нема мови про ліки.

Голова Допомогової Комісії
Люба Сілецька.

Шахтарі гинуть, ЗУАДК спішить з допомогою

Літом 2002 р., три поважні аварії сталися в шахтах Східньої України. На шахті "Україна" було 35 жертв, в "Засядко" згинуло 20 шахтарів а на шахті "Булавінського" один.

Завдяки жертвенності української громади в Америці, ми зібрали 23,000 долярів, які післано родинам загиблих шахтарів і пораненим шахтарям.

Звіт львівського бюра про трагедію на львівськім повітрянім виступі.

Згідно з інформаціями поданими львівською обласною адміністрацією, 77 осіб загинуло в нещасливому випадку на повітрянім виступі в суботу, 27-го липня ц.р. Це число включає загиблих на летовищі як також і тих які згодом померли від поранення. Хоч більшість жертв були зі Львова та Львівської області, були також жертви з Донеччини, Тернопільщини і Херсонщини. Багато жертв були діти або молоді люди. Представник Львівського бюра ЗУАДК-у був на місці аварії від першого дня.

Тяжко увидіти ментальний стан батьків загиблих. У львівській канцелярії ЗУАДК-у, директор Андрій Дида і п. Леся Спірняк зустрілися з п. Сергієм Сеником з Тернополя. Він не міг собі простити що привіз свою жінку Наталю і сина Ярослава подивитися на цей повітряний виступ. В момент катастрофи він купував морозиво для своєї родини...

Олександра і Віктор Вишневські дозволили своїм дочкам Мальві і Соломії, віком 9 і 5 літ, піти на цей виступ з приятелями. На жаль обидві дівчинки загинули. Три тижні після аварії, коли представники ЗУАДК-у прибули до дому батьків, щоби передати їм допомогу, вони не застали подружжя Вишневських вдома. Сусіди пояснили, що батьки ходять на цвинтар кожного ранку і сусіди мусять їх силоміць приводити додому на ніч.

Пан Богдан Онищак втратив обидвох своїх синів, невістку і внучку. Це була одинока родина його і його жінки.

Ситуація була також дуже тяжкою для потерпілих, які вижили. Відразу після аварії, 162 особи одержали лікування в місцевих шпиталях, але більше осіб одержали лікування від приголомшення впродовж наступних двох днів. Згідно з офіційними інфомаціями, 298 осіб одержали медичну опіку. Діти які були свідками катастрофи пережили поважне психологічне напруження, вплив якого ще неможливо оцінити.

Шпиталі були достатньо забезпечені ліками та бандажами завдяки негайним реакціям від місцевих фармацевтичних компаній, Міжнародного Червоного Хреста, як також посилок з Румунії, Польщі, Еспанії, Угорщини та Німеччини.

З Америки вислови жалю за жертви нещастя львівського повітряного виступу ішли впарі знову зі щедрими пожертвами громади на суму 59,000 долярів. Представники львівського бюра ЗУАДК-у особисто відвідали родини загиблих та поранених і вручили їм першу допомогу по 200 долярів на жертву.

Пакування Посилок

Контейнери, які ми висилаємо за океан, є наповнені одежою подарованою головно українською громадою околиці Філядельфії, з посилками одежі з Рединг (Пенсильвенії), Черрі Гилл і Трентону (Ню Джерзі) та з дальших околиць. Найбільше інтенсивна праця наступає коли подаровану одежу сортується і пакується для висилки. Завжди потрібно добровольців.

Якщо Ви проживаєте в околиці Філядельфії і згідні допомогти, просимо сконтактуватися з нами. Є група молодих людей які сходяться вечорами для пакування посилок, отже надіємось що Ви долучитесь до нас!

Львівська „Голодна Кухня“

Від 1999 р. програма „Голодна Кухня“ є спонзорована ЗУАДК-ом у Львові. ЗУАДК уклав контракт з Юкатанською харчівнею на вул. Городиського і з харчівнею Лісового Інституту у Львові, щоби постачати поживну чотири-стравну їжу, яка включає зупу, антре, салату, десерт і овочевий напиток за 6.2 гривні на особу. З початку, угода була на 25 осіб щоденно, але число потребуючих зросло до 50 осіб, п'ять днів на тиждень. На теперішню пору, кошт ЗУАДК-у є приблизно 15,000 долярів річно.

Більшість осіб, які одержують ці гарячі страви є старші і бездомні, які не мають жодних видимих засобів для існування. Першенство одержують ветерани УПА, бувші політичні засланці і діти-сироти, які проживають з прибраними родинами. Ці люди є дуже вдячні за отримання одної теплої страви на день, тому що їхні пенсії витрачаються на житло та ліки, а майже нічого не залишається на харчування.

Тяжко спостерігати цих бідних людей, які прожили таке жорстоке життя, покинутих на старість, змушені обставинами просити милостині, бо не можуть собі дозволити на їжу. В їхніх очах можна побачити і вдячність і сором. Одначе, ми розуміємо, що це не з їхньої вини, але це сучасна трагедія українського народу.

Літні табори для потребуючих дітей

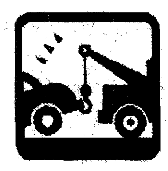
Так, як і минулими роками, київське бюро ЗУАДК-у зорганізувало літні табори для сиріт і потребуючих дітей України. Цього року Екзекутива ЗУАДК-у уділила 8,000 дол. на цю ціль, а з того Львівське бюро ЗУАДК-у одержало 6,000 дол. Включно з датками на юнацькі табори СУМ-у і Пласту в Україні, ЗУАДК разом видав 19,000 дол.

Два 18-денні табори були зорганізовані київським бюром, один в Татарбунарі в Одеській області, і один в Очакові над Чорним морем в Миколаївській області. 90 сиріт і потребуючих дітей з Луганщини, від 9 до 15 років життя, були запрошені на ці табори. Деякі з цих дітей мали жахливе минуле. Були розповіді про дітей, знайдених, покинутих і проживаючих в собачих будах, поки їх усиновили родини на Луганщині. Інші мали вражену імунну систему чи запалення легенів. Морське повітря допомогло їх лікувати.

Табори не лишень дали дітям відпочинок і відпруження, яке включало плавання та інші роди спорту, але виховники також проводили конкурси деклямацій поезій Шевченка і змагання з історії України. Діти та їхні виховники післали щиросердечні подяки до ЗУАДК-у за чудові переживання. Так як і всі інші наші програми, ці табори можуть відбуватися тільки завдяки щедрим пожертвам української громади на Загальний Фонд ЗУАДК-у.

Богдан Курилко

Богдан Курилко, наш щедрий приятель пластун, який вже роками працює з львівським бюро ЗУАДК-у ,цього року уфондував п'ять стипендій для студентів, підписав контракт на 200 пар черевиків для сиріт, і уфондував 75 кошиків харчів для немічних і потребуючих старших громадян у Львові. Він теж надав фінансову допомогу кільком потребуючим родинам на Львівщині.

ЗУАДК тепер має можливість приймати датки автомобілів. Якщо Ви живете в околиці Філядельфії, та маєте старе авто, можете його подарувати на ЗУАДК. Навіть якщо авто вже не їде, ми можемо його відтягнути, і дамо Вам посвідку за опубліковану вартість того авта. Не мусите направляти, ні продавати, а можете стягнути з податків, а

Проєкт „Дідусь і Бабуся“.

Заснований три роки тому, цей проєкт дуже вартісний тим, що кожний спонзор з Америки має безпосередній відгук з подякою від бідуючої старшої особи з України. Дуже багато листів подяки приходять на ЗУАДК, але навіть більше зворушливих листів ідуть прямо до тих щедрих людей, які за 15 дол. на місяць, так облегшують життя старенькім, немічним і бідним в Україні.

Слідуючих троє осіб чекають на спонзорів:

Іван Михайлюк, із Дніпропетровської области, народився у 1924 р. і був засланий на Сибір, де він довго страждав. Вернувшись, не застав родини і тепер дістає дуже маленьку пенсію, яка йому не вистачає на життя.

Марія Дідух, народжена у 1926 р., також була на засланні за націоналістичну працю. Вона тепер сліпа і самітня. Живе у Донецькій області, де дуже бідує.

Степан Бозний, народився в 1922 р., живе тепер у Полтавській області, вернувшись із табору-гулагу в Східньому Сибірю. Він немічний і самітний, інвалід, який терпить матеріяльні недостатки і муку від хвороби.

ЗУАДК апелює до Вас відкрити серця у цю пору любови і миру, як холод і голод притискають наших Дідусів та Бабусь. Ваших 15 дол. на місяць уможливлять їм мати прохарчування, ліки чи тепло у хаті. В багатьох випадках це подвоює їхній місячний прихід.

Набування...

(Закінчення зі стор. 5)

Все це виявило низьку культуру українського суспільства взагалі, журналістів і влади – зокрема. І тоді Президент Л. Кучма своїм розпорядженням припинив працю Комісії над редакцією українського правопису. В той час я йому розповідав, що Росія вже підготувала редакцію свого російського правопису (*який уряд потім відкинув – Ред.*). Німеччина дискутує з цього приводу, Франція це робить. А ми перед світом показуємо свою обмеженість. Ми ще не вибралися з періоду штучного зближення російської, української, білоруської мов, що мало місце в часи СРСР. Але... нема з ким говорити. Ніхто не чує!

І все ж поїзд рухається. Я вже казав, ми прийняли 28 листопада в парляменті Закон про українське видавництво. За нього проголосувало 406 депутатів. А цей закон звільняє від мита поліграфічні матеріяли, товари, що ввозяться в Україну для видавничих справ. Це може привести до унікального книжкового буму в Україні. Але може і виникнути інша проблема: тепер поповзуть до нас всі книжкові видавництва, включно з російськомовними, для дешевшого видання своїх книжок вже на території України. Як це проконтролювати?

– Провідники Молодіжної партії України, ваші колеги з „НУ", з якими у нас була нещодавно зустріч, висловили думку: мовляв, залишімо в спокої проблеми мови. Сьогодні головне – економіка! Піднімемо економіку, добробут людей, тоді повернемося до цього питання. Ви з ними згідні?

– Ні! Бо вони проголошують те саме, що й влада. З одного боку, все правильно, треба піднімати економіку і добробут людини, з іншого – не можна втрачати головне – українську мову, без якої нема нації. Я дуже часто це чую: „Какая разніца, на каком язикє я разґаваріваю, ґлавное, что ми друґ друґа понімаєм". Мене це не влаштовує. Я хочу, щоб українська мова стала мовою міжнаціонального спілкування в державі, престижною мовою. Подивіться, чи є українська мова в Інтернеті!

– Чи можете прокоментувати сьогоднішній моральний і соціяльний стан різних прошарків населення в Україні: робітників, селян, інженерів, вчителів, вчених, підприємців?

– Моральна атмосфера в нашому суспільстві гнітюча і безнадійна. Селяни сьогодні мають землю, але не можуть її засіяти. В середовищі робітників панує величезна диференціяція: дехто отримує добрі гроші, але більшість злидарює, ледве животіє. Багато й безробітних. В дуже тяжкому стані перебуває інтеліґенція. Кожен виживає, як може. Що стосується підприємців, то ті, хто вміє обходити податкову систему, живуть, всі інші – пропадають. В Україні сьогодні домінують тільки дві категорії людей: бюрократи-чиновники і олігархи. Вони визначають моральний і соціяльний стан населення України.

– Ви не боїтеся, що при такому становищі людей і пасивності політичних лідерів, включно з позицією В.Ющенка, може виникнути спонтанний вибух знизу?

– Я цього найбільше боюся. Але такий розвиток подій, на щастя, не в дусі українського народу. Про нашу терпеливість складають легенди. І все ж ніхто не може передбачити, як воно буде. Якщо нічого не зміниться, неґативна енергія населення може дійти до критичної межі. До певної міри вибух вже відбувається – люди виїжджають, еміґрують , тікають...

– Ви добре знаєте не тільки материкову Україну, але й життя українців в діяспорі. Як би Ви оцінили ці два світи? Яким бачите світове українство взагалі?

– Відповідати на це питання і легко, і тяжко. Тільки вчора я повернувся від свого батька, що живе біля Олбані, столиці штату Нью-Йорк. Йому 94 роки. Живе сам. Але не хоче повертатися в Україну, хоча я б цього дуже бажав. Він мені відповідає так: „Мене Америка любить і я тут маю все – їсти, пити, пенсію, хату, тепло, світло, телевізор і все інше. І я не хочу нікуди їхати".

Ми з ним багато говорили і згадували про все. Будь-якій людині, що обрала шлях життя поза межами України, ми не маємо права нав'язувати свої правила гри. Я вважаю, якщо вже так сталося, то дуже добре, що Україна має велику діяспору.

Був нещодавно в Австралії на параолімпійських іграх і розчулився до сліз, як місцеві українці приймали наших спортсменів-інвалідів. Вони найняли для них стадіон, розмістили в найкращих готелях, годували, пригощали, організували блискучу культурну програму. Навіть прем'єр-міністер Австралії, з яким ми разом спостерігали з ложі за змаганнями, сказав: „Ми гордимося нашими українцями, жоден із них не був причетний ні до яких порушень закону, вони не вживають наркотиків, вони дуже порядні і надзвичайно морально відповідальні члени нашого суспільства". Приємно це чути!

Інше, що я хочу зауважити про українську діяспору: абсолютна більшість її людей, де б не жили, живуть Україною, дбають про неї, переживають за її стан. І ми не повинні нічого від них вимагати. Навпаки, повинні в Україні все зробити для того, щоб зберегти те, що вони вже здобули, організували. Українська діяспора зберегла для нас найцінніші ознаки українства в світі. Це треба цінити. Більше того, багато хто з них саме в діяспорі став більшим українцем, ніж він був вдома. Ностальгію ніхто не годен скасувати. Думаю, що Україна повинна у всіх країнах світу побудувати „шевченківські будинки", де можна було б зосередити все, що пов'язано з історією України. І широко відкрити ці двері для всіх людей.

Я вірю в Україну, вона буде заможною европейською державою. Це – неминуче! Бо у нас вже народилася нова хвиля молоді, яка знає: це їхня держава, вони її господарі, вони за неї відповідають. Тепер держава мусить створити всі умови для повного розкриття талантів цих людей.

УВАГА!

ШАНОВНІ ТЕЛЕГЛЯДАЧІ НЬЮ ЙОРКУ Й ОКОЛИЦЬ!

Починаючи від неділі, 22 грудня 2002 р.

оглядайте телепередачі

„ГОДИНИ УКРАЇНСЬКИХ МЕЛОДІЙ"

РОМАНА МАРИНОВИЧА

кожної неділі о год. 9:30 веч

з русла 35 WXMY-TV

Нью Йорк

РОМАН МАРИНОВИЧ

продюсер і власник

Корпорація „ Відео – українська потуга" повідомляє про випуск двох нових оригінальних дитячих касет відео, в яких виступає Бумчик Боровик. Касета ч. 3 „Календарна радість" навчає українською мовою дні тижня, місяці та пори року . Касета ч. 4 „День народження Бумчика" вчить українською мовою про поведінку, гри, забави та назви членів родини. Обидві касети випущені згаданою корпорацією, що її заснувала коментатор телевізійних вісток Ольга Галабурда, котра після народження своєї племінниці усвідомила потребу україномовних відео касет для дітвори. Від 2000 року корпорація „Відео – українська потуга" отримала замовлення від покупців з кожного стейту в Америці, а також з Канади, Японії, Норвеґії, Голяндії, Австрії, і Німеччини. Ціна касети – 20. дол., її можна замовляти, телефонуючи на ч. 1-866-898-6208.

УКРАЇНСЬКИЙ СПОРТОВИЙ КЛЮБ (УСК)

та

ХОР „ДУМКА"

мають честь запросити своїх членів та гостей

на традиційний

МАЛАНЧИН ВЕЧІР

який відбудеться

в суботу, 11 січня 2003 р., о год. 9-ій веч.

в залі Українського Народного Дому, 140-142 2 Авеню, Мангаттан

Грає оркестра „ ТЕМПО "

Добірний буфет у заряді вш. пань

За квитками та інформаціями звертатися до

ЮРІЯ ШТОГРИНА на тел.: (212) 674-0976

Вступ 30 дол.

ВЕЧІРНІЙ ОДЯГ ПОБАЖАНИЙ

РОЗПОЧАЛАСЯ БУДОВА УКРАЇНСЬКОГО МУЗЕЮ В НЬЮ-ЙОРКУ!

Допоможіть Вашим щедрим датком завершити будову та зберегти нашу культурну спадщину для наступних поколінь !

Сердечно дякуємо Вам за постійну підтримку.

The Ukrainian Museum • 203 Second Avenue New York, NY 10003 • Tel: (212) 228-0110 • Fax: (212) 228-1947

E-mail: info@ukrainianmuseum.org • web site: www.ukrainianmuseum.org

МОВА ПРО МОВУ

Святкуймо рідну мову

Проблема відродження української мови в незалежній Українській державі залишається дотепер нерозв'язаною. От що значить тяжкий психологічний спадок після багатовікової русифікації.

Дивно, що навіть українці західніх областей, які не так довго перебували під московським тиском та в свій час породили відомий рух Опору (УПА), переїжджаючи до Києва (а їх вже там багато), не спромагаються подолати цей стереотип і розмовляють „як усі" – російською, принаймні на вулиці, в громадських місцях. Не дбає про розвиток української мови існуюча влада. Вся надія на патріотичні сили народу – українські партії і організації.

Думаю, було б корисно влаштовувати в Києві свята української мови – з цікавою і різноманітною програмою, гуляння з походом студентів і учнів на Хрещатику, з виступами відомих письменників біля пам'ятника Незалежности.

А загальною девізою мають бути ці слова: „Віднині хай ніхто не соромиться рідної української мови, всюди її вживає і дбає про її розквіт".

Організувати свято української мови належить товариству „Просвіта" і проводити його не тільки в Києві, але і по всіх обласних і районних центрах України.

Проф. Любомир Баран,
Ворен, Мишиген

Пишіть більше про мову...

„Свободу" я завжди читаю з задоволенням, вже довгі роки. Це одна з найкращих газет в українському світі, тому що має свою лінію і бере поважно життя, обходячись без дешевої сенсаційности і бульварщини. Кожного тижня я чекаю на нове число, щоб довідатися про українські новини. Щоправда, буває так, що одного тижня газети нема, а на другий приходить відразу дві, проте ми вже звикли до такої достави. Але мене цікавить не тільки зміст „Свободи", важливою річчю вважаю її мову. Тішуся, що все рідше натрапляю на русизми.

Не можу висловлюватися категорично, бо не є спецялістом від мови, але мене просто таки болить, коли україномовна преса бездумно вживає масу так званих інтернаціоналізмів чи англіцизмів – в той час, як можна, трохи подумавши, знайти український відповідник.

Прошу редакцію більше місця віддавати мовній проблемі, висвітлюючи її з різних боків, бо це не тільки цікава тема, але дуже важлива ділянка життя, особливо для нас, українських еміґрантів старшого покоління.

Остап Королевич,
Лондон, Онтаріо, Канада

„Треба писати „рівенський". Але ж чому?

Під таким заголовком граматичного репортажу д-р Наталія Пазуняк, університетський професор-мовознавець, престижевий протектор ортографічних приписів української мови, прохає ввести до тижневика „Свобода" (ч. 11, 15 березня ц. р.) правильну форму прикметника від назви Рівне – **„рівенський"**: *„Я жила в Рівному і ніколи, ні в місті, ні в селі, не чула такої форми з додатковим „н" – „рівненський"*.

Не в гнів їй, але посилатись на говір місцевого населення міста Рівне, замість директиви граматики, для опонента в дискусії не є арґументом переконливим.

Переконливим є лишень аксіоми граматики, зокрема в розділі „Етимологія". Це наука, що логічно проаналізовує творення слів похідних, встановлює і утверджує правильність їхньої форми та вказує на їхнє відношення до слів з таким самим коренем слова. У цьому випадку – прикметника *„рівенський"* до іменника Рівне. Питання – *„рівенський"* чи *„рівненський"* а навіть *„ровенський"*, як Г. Голоскевич подає, є питанням дискусійним на академічному рівні.

Було б дуже бажаним, щоб котрийсь з українських авторитетних академіків-мовознавців, а може й сама шановна авторка згаданого репортажу додатково підтвердила правильність форми *„рівенський"* аксіомами граматичними і упевнила читачів газети „Свобода", що справді треба писати **„рівенський"** а не *„рівненський"*, з додатковим **„н"**. Маючи на увазі, що мова – символ нації, душа народу, твір живий! Міняється життя – змінюється і мова.

Інж. К. Гоздава-Дидинський,
дипломований учитель народних шкіл,
Нарбертг, Пенсильванія

Що таке „кшталт"?

Насмілююсь запитати, що означає слово „кшталт", яке з'явилося тепер?

Петро Прус,
Філядельфія

Слово „кшталт" вживається здавна. Ще **Іван Котляревський** писав у „Енеїді": *„Завзятого трояниці кшталту, і носа хоть кому утруть"*. **Панас Мирний**: *„Головка зросласся, тільки прийняла якийсь чудовий кшталт"*. **Олександер Довженко:** *„Керовані хибними мотивами, ми... вилучили з своєї творчої палітри страждання... Ми замінили його чимось на кшталт подолання труднощів"*.

Отже, це слово означає зовнішній вигляд чого-небудь або те саме, що – на зразок.

Без чужих слів обійтися годі

Мене, як і багатьох читачів, цікавлять і хвилюють мовні проблеми, тому, певна річ, читаю рубрику „Мова про мову" у „Свободі" і взагалі все, що знаходжу на тему буття нашої мови. Та мушу сказати, що завжди одержую менше відповідей, аніж маю запитань. Наприклад, незважаючи на рясні публікації в українських газетах і журналах, в яких засуджується вживання так званих англіцизмів в нашій мові, я так і залишаюся при думці, що ми не маємо ніяких поважних підстав боятися цього явища, бо воно ніколи не перетворить нас на англійців чи американців.

Щоправда, не знаю, як до цієї проблеми ставляться інші народи, але от постійно слухаючи німецькомовний телеканал, відзначаю про себе, що в сучасній німецькій мові вживається багато англійських слів, котрі походять з латини: ***alternative, prognosis, limit, champion, conflict, convention, complex, compact, effect, duty-free, defect, deficit, project, problem, sandwich*** та багато, дуже багато інших.

Інша річ, в який спосіб ми передаємо українською мовою чужоземні слова. Скажімо, назва Мюнхен, вживана в нашій мові сьогодні, не є бездоганною, бо не передає присутнього в німецькій „умляуту" – з урахуванням його мало б швидше звучати – Мінхен. Це стосується прізвища Ґерінґ та інших подібних випадків. Не менше дивує мене вживання в українській мові слова „сюрприз" (***surprise***).

Також хотів би почути пояснення з приводу того, яка з цих двох форм є правильнішою в нашій рідній мові: *„Нам (мені) пишуть (дзвонять)"* чи – *„До нас (мене) пишуть (дзвонять)"*? мені здається, що другий варіант є в більшій мірі український, ніж перший. „Нам" створює враження, мовби пишуть „за нас", бо ми самі не вміємо цього робити.

Володимир Колюбінський,
Фініксвіл, Пенсильванія

Від редакції: *Щодо „нам" чи „до нас", то наш автор тонко відчув різницю і цілком слушно визначив, котра форма правильніша. Що ж до запозичення чужослів, зокрема з англійської, то цей процес небезпечний саме своєю стихійністю, тому й викликає закономірний опір з боку наших мовників і взагалі свідомих носіїв нашої мови – аж до властивих пуризмові перебільшень. Форму „Мюнхен" ми вживаємо тому, що її пропонує „Харківський" правопис і створений на його основі „Правописний словник" Г. Голоскевича, якого ми дотримуємося. Там також знаходимо й „сюрприз".*

Чи треба відмовитися від назви „греко-католики"?

В „Свободі" (9 серпня ч. 32) Роман Ґоляш скаржиться, бо мовляв, не знає, хто він врешті-решт. Раз йому казали, що він „греко-католик", а раз – що „український католик". В довоєнні часи католиків в Україні називали „греко-католиками", а Церкву – „Греко-Католицькою". Під цією назвою Церква і її вірні були переслідувані, запроторювані в тюрми, на каторгу в Сибір, у Казахстан. Під тою назвою Українсько-Католицька Церква на „соборі" у Львові 1946 року була заборонена, а пізніше, на соборі в Загорську, проголошена зліквідованою.

Коли на переломі 90-их років минулого сторіччя вона відродилася, самозрозуміло, що мусіла вживати назву „Греко-Католицька", бо інакше виглядало б, що Греко-Католицька Церква була зліквідована, а відроджена є вже іншою, що з нею не має нічого спільного.

В діяспорі (таки в діяспорі, а не в громаді) з різних причин, вживалося назву „Українська Католицька Церква", але коли ми вважаємо Церкву на поселеннях частиною помісної Церкви в Україні, то мусимо вживати ту саму назву, яку вживає Церква в Україні. Каже Р. Ґоляш, що нас вважають греками, коли почують, що ми „греко-католики". Не знаю, чому б так мало бути. Я ще не чув, щоб американців, поляків чи кого-небудь іншого називали римлянами, бо вони – римо-католики. Цього не робив ніхто навіть тоді, коли в усіх римо-католицьких церквах було вживано латину.

Не встидаймося бути „греко-католиками"-українцями.

Петро Заболотний,
Філядельфія

Закохана? Чому б і ні?

(дружній жарт)

Він у мене вже похилого віку, цей порадник і прихильник – зогоблений дещо, посивілий, вчений і вірний мені товариш у щоденних мовнолексичних мандрівках. Він мій учитель і моє надхнення, старий уже, старенький, та без нього я – сирота. Пройшли ми вкупочці чималенько років. Завжди у мирі і злагоді, як пара юних закоханих.

Дяка Вам, друже Голоскевичу, за Вашу безкорисливу приязнь, за науку, за добре слово, пораду й розраду.

Придалася б Вам якась новенька свитка чи, може, модна тепер шкіряна курточка, та ні – Ви зарозумний ганятися за модою, облишмо моду пустунам.

Достойний вчителю Голоскевичу! Ви потрібний мені, Ви дорогий і любий навіть у старенькій обгортці.

Хтось сказав, що я закохана в Григорія Голоскевича, бо просиджую з ним частенько аж до пізнього вечора. Закохана? Все можливе в цей несамовитий час!

Іванна Савицька,
Чикаго

Поради на кожний день

Клична форма іменників. Коли ми пишемо комусь листа, то не треба вживати іменники в називному відмінку: *Іван Васильович, Марія Петрівна*. Натомість треба писати іменник в кличній формі: ***Іване Васильовичу, Маріє Петрівно***.

У кличній формі мають такі закінчення: **о** – *мамо, Ольго, сестро, Україно, Оксано*; **е** – *Петре, Іване, брате, друже, козаче, хлопче, земле, голубе, пане, Павле*; **є** – *Маріє, Юліє*; **у** – *товаришу, читачу, батьку, слухачу*; **ю** – *учителю, лікарю, Івасю, бабусю, Сергію, Галю, мудрецю*. При сполученні імені і по батькові обидва слова пишуться в кличній формі – *Іване Петровичу, Григорію Олександровичу, Маріє Іванівно*.

Давальний відмінок. Часто роблять помилки в іменниках, що означають імена і призвища. Помилково пишуть в давальному відмінку: *Петру, Шевченку, Франку*. А треба писати: ***Петрові, Шевченкові, Франкові, Іванові, Грінченкові.***

Чергування голосних звуків у прізвищах. Такі прізвища, як *Ковалів, Кравців, Глібів, Пономарів* у родовому відмінку пишуться – ***Ковальова*** або ***Ковалева***, ***Кравцева, Глібова, Пономарева***, а не – *Коваліва, Кравціва, Глібіва, Пономаріва*. У цих прізвищах голосні **і – о** чергуються.

Жіночі прізвища. Цілком суперечить нормам української мови практика калічити прізвища жінок, називаючи їх чоловічими прізвищами. Наприклад, *Ольга Попів, Олена Худий, Тетяна Погорілий, замість Ольга Попова, Олена Худа, Тетяна Погоріла*. Імена жінок часто пишуть неправильно: *Татьяна, Ляриса, Клява*, замість – ***Тетяна, Лариса, Клава***.

Прикметники. Вони поділяються на дві групи: **тверду і м'яку**. До твердої групи належать такі: *народний, природний, народна, природна* та інші. До м'якої групи належать: *дальній, придорожній, західній, східній, західня, східня*.

Русизми. Не треба вживати русизм *минулорічний*. Це – калька з російської мови – *прошлогодний*. В українській мові є наші слова: **торішній.** Відомі такі вислови: *„Як торішній сніг", „торішня солома"*. Штучний русизм *землеробство* треба замінювати українськими словами: ***хліборобство, хлібороб, хліборобський.***

Часто вживають русизм *слідуючий* (з рос. *следующий*). Наприклад: *„Похвалив слідуючими словами", „в слідуючому тижні", „слідуючі члени"*. Замість цього русизму треба писати: ***„похвалив такими словами", „наступного тижня", „такі члени".***

Часто вживають русизм *любий* в таких реченнях: *„Любий місцевий конфлікт", „Боронися любими способами"*. Російському слову *любой* відповідають такі українські слова: ***будь-який, усякий, кожний***. Отже, відкинувши ці русизми, треба казати: ***„за всяких умов", „всякими способами", „кожний конфлікт", „будь-який конфлікт"***. В українській мові слово *любий* вживаються лише в значенні ***милий***. *„Ні, любий, я тобі не дорікаю"* (Л. Українка).

„Не дивлячись". Часто зустрічаємо такі звороти-русизми (кальки з російської мови): *„Не дивлячись на несприятливі обставини...", „не дивлячи на їхній вік"*. Все це – русизми від російського звороту *несмотря на то, что*. По-українському треба казати: ***„Незважаючи (невважаючи) на...*** Приклади: *„Незважаючи на глибоку старість, Захар Беркут був іще сильний і кремезний"* (Фр.). *„Незважаючи на клопоти всякі, ти не забуваєш мене"* (Коцюб.). Зворот ***не дивлячись*** вживається лише в значенні дієприкметника: *„Він голився, не дивлячись у дзеркало"*.

Дієслова. Коли дієслова в 2-ій особі однини мають закінчення - **еш** або **-єш**, тоді 3-ій особі множини мають закінчення **-ут, -ют**: *пливеш–пливуть, хочеш–хочуть, пишеш–пишуть, борешся–борються, смієшся–сміються, читаєш–читають, білієш–біліють*. А коли дієслова в 2-ій особі однини мають закінчення **-иш**, то тоді в 3-ій особі множини мають закінчення **ать** або **ять**: *учиш–учать, кричиш–кричать, біжиш–біжать, бачиш–бачать, ходиш–ходять, сидиш–сидять, робиш–роблять*.

Являється. Дуже засмічені українські газети в США русизмом *„являються"* в значенні дієслівної зв'язки **„є"**. Ось кілька прикладів: *„Китай являється другорядною силою", „Захід являється найкращою запорукою"*. Не треба вживати цей русизм, слід писати українською мовою: *„Китай є другорядна сила", „Захід є найкраща запорука". „Найбільше й найдорожче добро в кожного народу є його мова"* (П. Мирний). *„Мова є наймiцніший зв'язок, що з'єднує покоління народу"* (К. Ушинський). *„Мова є душа народу"* (В. Лобко).

Ніхто, Ніщо. Заперечні займенники у формах відмінків можуть розриватися прийменниками; у таких усі складові частини слова пишуться окремо: *ні на кого, ні з ким, ні на кому, де з ким, аби з ким, де на яких*. Помилково пишуть: *на нікого, з ніким, з деким*.

Прийменники. Прийменник **в** часто вживають за законами польського, а не українського синтаксу, *багатий у зміст*, замість *багатий змістом*. У таких реченнях і висловах, як-от: *„Він підписав статут в імені Українського Пласту"*, замість: ***„Від імені Українського Пласту***. Чужий для нашої мови такий зворот: *„в часі зустрічі"*. Натомість треба казати: ***під час зустрічі***. *„Поет під час облоги"* (Л. Українка). Часто вживаються російські звороти з прийменником **по**: *„Комісія по виданню книжки", „Комітет для видання книжки"*. Русизми: *по розміру, по змісту, по бажанню, по досвіду, по пораді, по наказу* треба заміняти українськими словами: ***розміром, змістом, на бажання, з досвіду, за порадою, з наказу.***

Петро Одарченко

Росія має тільки двох мовознавців...

З листа від моїх знайомих українців з Москви я довідався, що в Росії декілька останніх років також працювала державна Ортографічна комісія, готуючи нову редакцію правопису російської мови. І хоч змін передбачалося небагато (наприклад, пропонувалося писати слова *Бог* і *Президент* з великої літери, а слово *міністер* – з малої, *пів-години, пів-яблука* – через дефіс, і ще декілька незначних нововведень), влада категорично відкинула проєкт. Головним опонентом мовних реформаторів виступила дружина російського президента Людмила Путіна.

А під час наукової конференції „Мовна політика в сучасній Росії", яка відбулася в Санкт-Петербурзькому університеті підлабузники в царині філології договорилися до того, що всі, хто хоче навчитися бездоганної російської мови, повинні брати приклад з двої найкращих її знавців – Сталіна і Путіна.

Чи не пішла українська влада і в цьому випадку за „старшим братом", поклавши під сукно нову редакцію українського правопису, якої так чекало все свідоме українство світу? Єдине, в чому стрималися в Києві, – то це взорувати лексику і ортографію українського загалу на не досить зграбну мову Президента Л. Кучми...

Стефан Мострянський,
Бостон

Замість берегти, як зіницю ока...

В альманасі УНСоюзу на 2002 рік, мабуть, не один я звернув увагу на матеріял, в якому завідувач Відділу діялектології Інституту української мови НАН України, доктор філологічних наук Павло Гриценко відповідає на запитання тижневика „Свобода", зокрема справедливо нарікає на майже цілком загальмований в Україні поступ українізації і дальшу русифікацію її населення, на байдуже або й зневажливе ставлення до української мови з боку урядовців різних рівнів, на ще глибше, ніж колись, закорінення в побутовій мові українсько-російського „суржику". Проф. П. Гриценко каже, що теперішній стан української мови в Україні викликає занепокоєння за її долю, і робить висновок, що потрібен новий правопис – „новий за своїми основами і духом".

Підтримую ці погляди одного з чільних працівників Інституту української мови. Але в цьому випадку важлива сама мова, саме українське слово в устах авторитетного мовознавця. І тут мене чекало розчарування. Десь приблизно у 1,500 словах відповіді д-ра П. Гриценка я знайшов 92 слова англійського походження, тобто аж 12 відсотків. Чи не забагато? Ось лише декілька з них: *констатувати, теза, гегемонія, доктрина, концепція, тотальний, конформізм, утилітарний, атрибут, коньюнктурний, регляментація, евфорійний, статус, антологія, реалізація*.

Мене це неприємно вразило. Я не мав щастя навчатися в українській школі, в чистомовному українському середовищі опинився вперше вже тут, в Америці, 24-річним юнаком почавши вивчати писемну і розмовну українську мову. І досі як чую добірне українське слово, знову й знову відчуваю себе учнем і намагаюся відразу засвоїти почуте, хоч за професією я лікар, а не філолог. А вже з особливою увагою читаю матеріяли на мовні теми, коли під ними стоять підписи відомих українських вчених. Але, мабуть, знати мову і любити її, як свідчить мовна якість відповідей д-ра П. Гриценка – це різні речі.

Д-р Мирослав Драган,
Еленвіл, Нью-Йорк

Ще до словничка родинних зв'язків

Надія Мичко в ч. 21 „Свободи" надрукувала „Словничок родинних зв'язків" і звернулася до читачів з проханням доповнити цей „словничок". У цьому словничку є такі слова: *свекор, свекруха, тесть, теща, зять, невістка, свати (сват і сваха), дівери, шурини, своячка і свояк, дядько, тітка*. Доповнюю слова, взятими з 11-томного „Словника української мови": 1. ***Батько*** – чоловік стосовно до своїх дітей. 2. ***Мати*** – жінка стосовно дитини, яку вона народила. 3. ***Баба, бабуся*** – мати батька. 4. ***Дід, дідусь*** – батьків або материн батько. 5. ***Син*** – особа чоловічої статі стосовно до своїх батьків. 6. ***Дочка*** – особа жіночої статі стосовно до своїх батьків. 7. ***Брат*** – кожний із синів по відношенню до інших. 8. ***Сестра*** – кожна з дочок стосовно до інших дітей того ж батька або матері. 9. ***Чоловік*** – одружена особа стосовно до своєї дружини. 10. ***Жінка*** – особа жіночої статі, протилежне – *чоловік*. 11. ***Внук (онук)*** – син сина або дочки. 12. ***Внука (онука)*** – дочка сина або дочки. 13. ***Вітчим*** – чоловік, що став батьком дітей своєї дружини, яка має їх від попереднього одруження. 14. ***Мачуха*** – дружина батька стосовно його дитини, нерідна мати. 15. ***Жених*** – чоловік стосовно до жінки, з якою збирається узяти шлюб; наречений, молодий. 16. ***Наречена*** – жінка, яка збирається одружуватися; молода. 17. ***Дружка*** – дівчина, яка на запрошення молодої бере участь у весільному обряді. 18. ***Дружко*** – одружений чоловік, який на запрошення родичів жениха є головним розпорядником весільного обряду. 19. ***Племінник*** – син брата або сестри. 20. ***Племінниця*** – дочка брата або сестри. 21. ***Боярин*** – товариш жениха, який є головним розпорядником весілля; шафер. 22. ***Світилка*** – дівчина, що виконує обряд тримання свічки на весіллі. 23. ***Троюрідний брат*** – син двоюрідного дядька або тітки. 24. ***Троюрідна сестра*** – дочка двоюрідного дядька або тітки. 25. ***Хрещений батько*** – чоловік, який бере участь в обряді хрещення в ролі так званого духовного батька. 26. ***Хрещена мати*** – жінка, яка бере участь в обряді хрещення в ролі так званої духовної матері. 27. ***Хрещеник (хрещениця)*** – хлопчик (дівчинна по відношенню до своїх хрещених батьків та матері. 28. ***Двоюрідний брат*** – син або дочка мого дядька. 29. ***Двоюрідна сестра*** – дочка мого дядька або тітки.

П. О.

Розділ веде ред. Петро Часто

НОВИНИ ЛІТЕРАТУРИ І МИСТЕЦТВА

З нагоди Золотого ювілею

Дещо з хроніки Українського Національного музею в Чикаґо

Маленька жменька, бо всього три ентузіясти, але одержимі любов'ю до України, яку підсилювала туга за рідною землею, відразу після приїзду в Чикаґо взялися, здавалося б у тодішніх обставинах, за неможливу до здійснення справу, а саме – створення в Чикаґо Українського архіву-музею. Було їх троє, з професії вчителі – Олекса Ганкевич, Юліян Каменецький, Орест Корчак-Городиський, які мали візію прийдешнього й, незважаючи на труднощі, взялися за здійснення свого задуму. Послідовною, наполегливою працею та захопленням вони дали підвалини Українському Національному музеєві, який цього року відзначив своє 50-річчя. Воно було, немов милевий стовп для мандрівника, щоб оглянутись назад і пригадати всі етапи свого росту.

У 1952 році створено Архів–музей. Матеріяли збирали вищеназвані ентузіясти, відвідуючи родини перших еміґрантів до США і запитуючи їх, чи не знайдеться в них старих газет, документів, фотографій та будь-яких інших пам'яток з давніх часів. Рівночасно роз'яснювали, яке велике значення мало б сторення музею для істориків-дослідників даного періоду еміґраційного життя в Америці. Подиву гідним було те, що розпочали вони цю місію в час, коли приходилося їм тяжко працювати (не за професією!), заробляючи на „хліб насущний", утримуючи родину, висилаючи дітей до школи тощо. Їхній приклад мобілізував інших.

Коли після вибору в 1953 році Ради директорів відбулися Загальні збори, тоді президентом Архіву-музею став д-р Мирослав Сімінович. Він фінансово допоміг купити для музею перший будинок, де можна вже було упорядкувати зібрані „скарби". В тому часі архіварі вже мали й інші експонати – народні одяги, вишивки, народні музичні інструменти і т. п. Наполегливість дала гарні висліди.

У 1958 році чикаґський Архів-музей об'єднався з Українським Національним музеєм у Каліфорнії, і тоді прийняв вищенаведену назву. Офіційне відкриття УНМ у власному приміщенні відбулося 26 жовтня того ж року. Розвиток музею не сповільнявся. Зросло число членів, які вплачували членські внески, приєднувалися меценати, які підтримували діяльність грошевими дотаціями, громадянство співпрацювало, розуміючи вагомість існування музею для збереження української національно-культурної спадщини поза межами тоді ще гнобленої і окраденої з культурних надбань України.

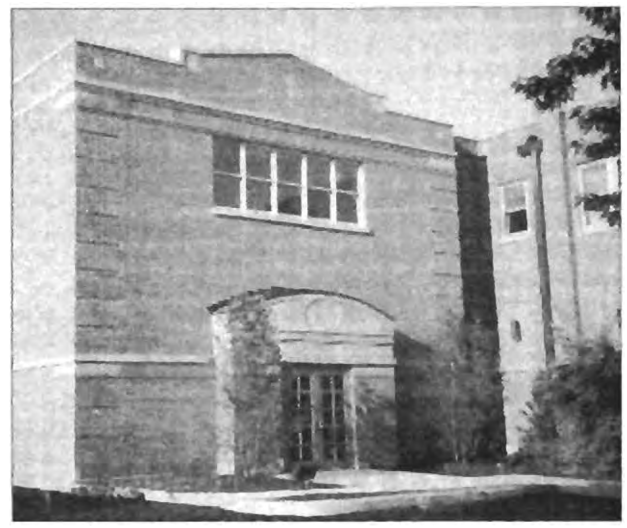
Після смерти д-ра Мирослава Сіминовича в 1967 році, президентом УНМ, до 1970 року був д-р Ілля Мула, а згодом, до 1980 року, – д-р Роман Верес. Наступним, до 1988 року, був мґр. Омелян Басюк, а після нього, п'ятим з черги, обрано д-ра Юрія Грицеляка. Під час його каденції закуплено новий будинок, при 721 N. Oakley Blvd., у серці „Українського села" (так офіційно називається ця частина міста Чикаґо), де ще можна було розмістити все більшу кількість експонатів, бібліотеку, архів, філятелістичні та нумізматичні, професійно упорядковані збірки, картини тощо. Відкриття і посвячення того будинку відбулося 18 жовтня 1995 року.

45-ліття існування УНМ чикаґська громада відзначила урочисто не тільки своєю участю в ювілейному бенкеті 26 жовтня 1997 року, але й пожертвами на його розбудову.

Коли Українським Національним музеєм зацікавився і став його ентузіястом стейтовий сенатор Володимир Дудич, тоді він виставрався від стейту Ілиной „ґрент" у сумі півмільйона долярів, призначених на розбудову приміщень музею. Маючи вже певний капітал, дирекція УНМ проголосила конкурс серед архітектів на плян добудови нового крила, не змінюючи основного стилю двоповерхового будинку. В 1999 році перше місце в конкурсі здобув проєкт інж. Йосифа Мицика, і тоді відразу приступлено до його здійснення.

Впродовж каденції д-ра Ю. Грицеляка від 1988 до 2000 року змодернізовано та усучаснено під технологічним аспектом працю музею, переведено компютеризацію всього майна, бібліотеки, архіву і т. п., а після тих дванадцяти, дуже успішних і повних посвяти зі сторони президента і дирекції, років, Загальні збори, які відбулися 25 березня 2000 року, вибрали президентом Ярослава Ганкевича, а д-р Юрій Грицеляк перебрав становище екзекутивного директора УНМ.

Першим завданням новообраного президента й дирекції було допровадження до завершення розбудови музею. За несповна 14 місяців, бо вже 6 травня 2001 року, відбулося і благословення землі під будову нового крила, а 29 вересня 2002 року урочисте посвячення добудованих приміщень та Ювілейний бенкет з нагоди 50-річчя існування. Акт посвячення довершив Преосвященний Інокентій Лотоцький, ЧСВВ, у співслуженні духовенства, а громадянство мало нагоду оглянути цілий музей, його експонати, виставки, бібліотеку.

Будинок Українського національного музею

Ювілейний бенкет був не тільки тріюмфом УНМ, але рівночасно перемогою чикаґської громади, яка власними зусиллями і пожертвами, без загально-народних збірок у американській діяспорі добилася такого успіху. Головну й удокументовану прозірками доповідь виголосив д-р Юрій Грицеляк, підкреслюючи велике значення збереження національно-культурної спадщини народу. У надісланих привітаннях, які перелічував ведучий програмою Я. Ганкевич, приємно було почути признання за працю й успіхи УНМ. Відзначено заслуги всіх його колишніх президентів і їхні труднощі та успіхи у розбудові музею. Усі вони були ідейними й безкорисними „плуґатарями" на ниві, де родився і зростав теперішний репрезентативний УНМ. Учасників бенкету вітав Генеральний консул України д-р Борис Базилевський, підкреслюючи важливість існування музею в Чикаґо.

Не можна поминути і з вдячністю не подякувати за постійну фінансову підтримку від Українсько-Американської Федеральної каси „Самопоміч" та Першого Федерального щадничого банку „Певність", якою втішався УНМ у минулому, а при нагоді ювілею знову отримав від каси „Самопоміч" суму 10,000 дол., а від банку „Певність" – 50,000 дол.

Ювілейний бенкет завершив виступ сопрано Мирослави Куки при фортепіяновому акомпаніяменті Людмили Туркало, та в супроводі інструментального дуету у складі Василя Скільського (сопілка), Василя Пика (електропіяно).

Президент Українського Національного Музею Я. Ганкевич зі зворушенням подякував усім за вияв такої щирої прихильности та за ювілейні пожертви на продовження праці.

Іванна Т. Ґорчинська

Під дзвін бокалів кришталевих,
Під шум шампанського вина,
Із Днем Вінчання Вас вітаю,
Бажаю щастя і добра!
Оксана Булах

Повідомляю, що урочисте вінчання моїх приятелів

ЛЮБИ І ЛЕОНІДА ХАРЧЕНКО

відбулося 3 грудня 2002 року

в церкві
СВЯТОГО ВОЗНЕСІННЯ
у Мейплвуд, Н.Дж.

ЩАСТЯ ВАМ, НА МНОГІЇ ЛІТА!

„СИЗОКРИЛІ"

Український танцювальний ансамбль під мистецьким керівництвом

РОМИ ПРИЙМИ-БОГАЧЕВСЬКОЇ

ВИСТУПАТИМЕ У TOWN HALL

„Сизокрилі" захоплять Вас своїм стилевим танком, починаючи акробатичним гопаком до настроєвого балету. „Сизокрилі" напевно Вас захоплять і заохотять до збільшення програм.

„ЧЕРЕС" – український народний ансамбль під музичним керівництвом

АНДРІЯ МІЛЯВСЬКОГО

п'ятниця, 31 січня 2003 р., год. 8-ма веч.

The Town Hall, 123 W. 43rd St., NYC 10036

Квитки 35 і 30 дол.

TicketMaster (212) 307- 4100 Town Hall Box Office (212) 840-2824

ПОЖЕРТВИ УКРАЇНСЬКОМУ МУЗЕЄВІ

2001 р.

Український Музей висловлює щиру подяку своїм прихильникам, приятелям та всім любителям української культури і мистецтва, які постійно і щедро підтримують УМ та подають йому фінансову допомогу. Завдяки жертвенности членів нашої громади, таких як Ви, Український Музей сьогодні успішно працює і розвивається.

В поданій нижче листі жертводавців, що протягом 2001 року підтримали Український Музей датками 50 дол. і більше, Ви можете знайти і свою цеглинку. Повну листу всіх жертводавців подаємо щомісячно в журналі „*Наше Життя*" і щороку в музейному Річному Звіті.

Управа й Адміністрація Українського Музею

*** = Donations to the Building Fund**
**** = Donations to the General Fund**
***** = Donations to Endowment/Memorial Funds**

DONATIONS over 1 million

Eugene & Daymel Shklar - 3,271,544*/ 353,141***

DONATIONS $500,000 to 1 million

Self Reliance (NY) Federal Credit Union - 500,000*

DONATIONS $100,00 to $499,999

Michael Kuczer - 179,780*/20,000**/40,000***

DONATIONS $50,000 to $99,999

Julian & Maria Baczynsky - 62,235*
Arkadi Mulak-Yatzkivsky - 50,000***

DONATIONS $25,000 to $49,000

Natalie Chuma - 500*/27,721***
Dmytro & Stefania Kosovych - 100*/25,000***
Dr. Lubomyr & Daria Kurylko - 100**/25,000***
Oleh & Christina Samilenko - 25,000*/200**
Michael Sosiak - 25,000*
Wasyl Sosiak - 25,050*/500**

DONATIONS $10,000 to $24,999

Ostap & Ursula Balaban - 24,950*
Mark & Dr. Ariadna Bach - 10,238*
Lydia Choma - 13,948*
Rozalia P.Fenchynsky - 15,100*/25**
Lydia Ficalowych - 12,000*
Yara Von Helbig - 10,050*
Myron & Olha Hnateyko - 14,050*/50**
Sophia Hornyckyj - 20,000*
Jaroslaw & Irena Kaczaniwskyj - 12,560**
Dr. Irena I. Komarynsky - 13,400*
Marian & Iwanna Kots - 10,000*
Dr. Leo & Iryna Kushnir – 50*/200**/11,000***
Dr. Mykola Kushnirenko - 11,376***
Drs. Alex & Hanna Latyshevsky - 10,000*
Dr. Wolodymyr Petryshyn - 300*/15,400***
Oksana Prystay - 21,995*
Dr. Wolodymyr & Anna Rak - 10,000*
Maria Turchyn - 10,000*

DONATIONS $5,000 - $9,999

Orest & Lidia Bilous - 8,050*
Wiaczeslaw A. Cetenko - 5,050*/15**
John Cherniawsky - 7,150*/100**
Jaroslaw & Katria Czerwoniak - 6,625*/100**
Oksana Pronych & Nicholas Deychakiwsky - 7,500*
Adrian & Dr. Larissa Dolinsky - 9,000*/20**
Dr. Artur & Irene Hryhorowych - 5,000*
Evstachij & Marta Jarosz - 5,000*/30**
Dr. Lubomir & Maria Jawny - 5,000*
Jaroslav & Vera Kryshtalsky - 8,005*/100**
Dr. Jaroslaw & Alla Leshko - 5,000*
Wolodymyr & Lydia Magun - 5,000*
Myron & Marijka Martiuk - 5,000*
Rostyslaw & Helen Milanytch - 100*/355**/6,095***
George & Anisa Mycak - 5,050*/4,000***
George & Maria Pazuniak - 5,025*
Dr. Ihor & Susanna Rak - 5,000*
Prof. George Shevelov - 5,000*
Zenovia Sydorak - 5,000*
The Heritage Foundation of First Security Federal Savings - 5,000*
Brian & Andrea Tomko - 7,060*
Jaroslaw & Maria Tomorug - 5,350*
Alex & Oksana Tyshovnytsky - 5,000***
Wolodymyr & Catherine Wolowodiuk - 5,300*/25**

DONATIONS $2,000 to $4,999

Dr. Roman & Anna Alyskewycz - 2,350*
Lidia Prokop & Wolodymyr Artymyshyn - 2,000*
Oksana Bajko - 2,250**/1,600 ***
Melania Banach - 2,150*
Helen Bobyliak - 2,000*
Walter & Katheryna Bula - 2,000*
Peter B. Charchalis - 2,000*
Dr. Bohdan & Roxana Hnateyko Charkewycz - 1,000*/2,150**
Dr. Areta Podhorodecki & Zenon Chernyk - 3,500*/50**
Marta Cymbalisty - 4,500*
Volodymyr & Ulana Diachuk - 2,050*/30**
Katerina Nalywajko & Steven Fallon - 3,500*
Orest & Lydia Glut - 2,840*/100**
Dr. Alexander & Jaroslawa Gudziak - 4,948*
Bohdan & Lydia Hajduczok - 2,025*/2,000**
Maria Teshakovec & Roman Hawrylak - 2,150*/100**
Timish & Anna Hnateyko - 3,000*/120**
Areta Pawlynsky & Peter Inbar - 4,000*
Konstantyn Lashkevych - 2,000**
Igor & Dr. Daria Lissy - 2,100*
Vera Mencinska - 2,000*
Natalie Danysh & Stephen O'Connell - 2,000*
Irene Pashesnik - 2,000*/15**
Marta Pereyma - 2,000*
Dr. Iwanna Ratych - 2,500**
Iwanna Rozankowskyj - 4,000***
Stefania Sawczuk - 2,025*
Bohdan & Christina Senyk - 2,000*
Zenon & Yara Snylyk - 2,400*/100**
Dr. Iryney George Temnyckyj - 2,030*
Dr. Andrew & Tatiana Tershakovec - 2,200*/400**
Dr. George Truchly - 2,000**
Dr. Stephan & Tamara Tymkiw - 2,000*
UNWLA Branch 33 - 2,000*
UNWLA Branch 56 - 3,000*
UNWLA Branch 67 - 100**/2,998 ***
UNWLA Branch 83 - 3,750*
UNWLA Branch 113 - 4,100*/100**
UNWLA Regional Council New Jersey - 2,500*
UNWLA Regional Council Ohio - 3,500*
UNWLA Regional Council-OH & Ukrainian Heritage Commmittee - 3,000*
Ihor & Tamara Vitkovitsky - 2,000*
Western Union - Money Transfer - 2,000*
Lida Wilson - 1,500*/500**
Gary & Irene Wolfe - 3,000*
Dr. Karl & Sophia Zaininger - 2,000*
Lydia Zaininger - 2,000*
Myron & Maryann Zajac - 2,074*
Michael & Alexandra Zawadiwskyj - 2,500*

DONATIONS $1,000 to 1,999

Ksenia Antypiv - 500*/1,035**
Ulana Baczynskyj - 1,140*
Wolodymyr & Halyna Balaban - 1,000*
Mykola Baryckyj - 1,000*
Nadia Bihun - 1,220*/20**
Drs. Irene Partylo & Nestor Blyznak - 1,000*
Vera Trojan & Mark Carthy - 1,000*
Stefania Cehelsky - 1,220*
Dr. Bohdan & Joanne Celewycz - 1,000*
Bohdan Czajkowskyj - 1,050*/100**
Walter Czepizak - 1,000*
Julian Decyk - 1,000*
Dr. Mykola & Nadia Deychakiwsky - 1,025*
Dr. Christina Stasiuk & George Farion - 1,000*
Mary Federko - 1,000*/25**
Oresta Fedun - 1,000*
Dr. Oksana Folwarkiw - 1,000*
Dr. Orest & Judy Garbowsky - 1,000*/50**
Ulana Kebalo & Michael George - 1,000*
Borys Halahan - 1,000*/100**
Ihor & Roma Hayda - 200*/25**/1,000 ***
Titus & Sophia Hewryk - 450*/750**
Bohdan & Irene Hlushewsky - 1,020*
Alexandra Holuka - 1,000*
Holy Trinity Ukrainian Orthodox Autocephlous Ohio - 1,000*
Theodosij & Lucia Hryciw - 1,000*
Steven D. Ircha & Family - 1,000*
Eugene & Eugenia Ivashkiv - 1,000*/125**
Orest & Marta Kaczmarskyj - 1,000*
Boris & Olga Karash - 1,000*
Daniel Kashimer - 1,000*
Natalia Klapischak - 1,000*
Bohdan & Lidia Kramarchuk - 1,015*
Zenon & Dozia Krislaty - 1,000*
Lidia Krushelnytsky - 1,850*
Ada Kulyk - 1,000*
Myroslaw & Zenovia Kulynych - 1,050*/25**
Jaroslav & Iryna Kurowyckyj - 1,350*
Myroslaw & Anna Kushnir - 1,000*
Ksenia Kuzmycz - 1,000*
Maria Lawro - 1,000*
George Lencyk - 1,000*
Olga Leschuk - 1,000*
Borys & Martha Lewicky - 1,020*
Yuri Lewycky - 1,025*/35**
Sam & Olha Liteplo - 1,075*/40**
Askold & Roksolana Lozynsky, Esq. - 1,000*
Ivan & Yaroslawa Luchechko - 1,300*/250**
Dr. Ihor & Alexandra Magun - 1,000*
Rev. Deacon Yourij & Zoria Malachowsky - 100*/1,000***
Myron & Christine Melnyk - 1,000*
Dr. Yar W. & Irene G. Mociuk - 25*/1,395**
Wolodymyr & Zoriana Mohuchy - 1,000*
R. Lidia Mykytyn - 1,000*
Jurij & Tania Priatka - 1,150*
Dr. Myroslaw & Luba Prokop - 900*/125**
Stefan Puzyk (Northern International, Inc). - 1,000*
Anonymous (PF) - 1,000*
Jerry Prygelski - 1,000*
Christina Reik - 1,000*
Maria Rejnarowycz - 1,050*/50**
John & Helen Reshetar - 1,500*
Rochester Ukrainian Federal Credit Union - 1,000*
Wolodymyr & Olympia Rohowsky - 1,150*
Yaroslawa Rubel - 1,000*
Oleh & Lidia Sawkiw - 1,100**
Zynowij Sawyckyj - 50*/20**/1,000***
Self Reliance Ass'n. of American Ukrainian Branch NY - 1,000 *
Self Reliance Senior Citizen Club (NY) - 1,100*
Self Reliance Ukrainian Amer. Federal Credit Union - 500*/1,000**
Stefania Semuschak - 1,100*
Dr. Alexandra Shkolnik - 1,000*
George & Maria Shtohryn - 1,000*/70**
Roma Shuhan - 1,500*
Vera Shul - 1,050*
Nestor & Anisa Shust - 1,075*/50**
Iwanna Skarupa - 1,025*/60**
Ihor Slabicky - 1,001*
Wolodymyr & Bohdanna Slyz - 1,050*
Yuri Slyz Esq. - 1,000*
Roman & Chrystyna Sorobay - 1,750*
George & Zorianna Stawnychy - 996*/40**
Dr. Yaroslav & Olga Stawnychy - 1,000*
Oksana Steranka - 1,030*
Dr. Walter & Anna Szczupak & Family - 1,000*
Orest & Daria Temnycky - 1,050*
George & Roma Temnycky - 1,000*
Drs. Oleh & Renata-Holod Tretiak - 1,000*
Ukrainian Amer. Professionals & Businessperson NY - 1,000*
Ukrainian American Property Owner's Ass'n. of Queens - 1,000*
UNWLA Branch 1 - 1,000*
UNWLA Branch 12 - 1,000*
UNWLA Branch 99 - 1,000*
UNWLA Branch 108 - 1,500*
Modest & Natalia Zacharczenko - 1,000*
Eugene & Natalia Zmyj - 1,600*/300**
Lubomyr & Maria Zobniw - 1,211*
Dr. Wladimir Zyznewsky - 1,000*

DONATIONS $500 to $999

Andrew & Marta Baczynsky - 525*
Maria Bakalec - 475*/50**
Michael & Lydia Balahutrak - 600*/305**
Natalia Bazarko - 600*
Wolodymyr Beriska - 513**
Michael & Alexandra Bobiak - 500*
Stephan & Lidia Boyko - 500*
Teodosia Brykowycz - 450*/150**
Dr. Ihor & Barbara Cehelsky - 650*
Orest & Romana Chernyk - 500*
Yuriy Chernyk - 500*
Jaroslaw & Olha Chypak - 500*/50**
Walter Clebowicz - 750*/100**
Cleveland Memorials - 500*
Cleveland Self Reliance (Ohio) Federal Credit Union - 500*
Dr. Christine Durbak - 500*
Dr. Dmytro Farion - 500*
Michael & Irena Gbur - 650*
Maria Gonzales Trust - 500*
Lesia Goy - 600*
Maria Grabsky - 600*
Joseph & Iris Gural - 500*
Anna Hamuka - 500*/100**
Alexandra R. Haras - 500*
Roman Hewryk - 750*
Dr. Boris & Ulana Hlynsky - 500*
Iwan & Sophia Holowka - 150*/650**
Olga Horodecky - 525*/20**
Ihor & Olha Hron – 500*/50**
Nina Ilnytzkyj - 500**
Iryna Kashubynska - 650*
Dr. Albert & Oksana Kipa - 550*
Dr. Ivan Kochan - 500*
Ihor Kocur - 600*/45**
Michael Kowalchuk - 500*
Oleh & Alexandra Kowerko - 800*/20**
Myron Krawczuk - 538.46*
Bohdan & Lily Kurylko - 500*
Taras & Inge Kushnir - 500*
Roman & Melania M. Kuzma - 500*
Bohdan & Oksana Kuzyszyn - 650*
Walter & Mary Machulak - 500*
Stefan & Halyna Maksymjuk - 500*
Anna Maluca - 500**
Myron & Lidia Martynetz - 500*
Iwanna Martynetz - 500*
Dr. Nadija Masyk - 700*/120**
Dr. Brian & Daria McKay - 500*
Irena Moroz - 25*/500**
Alexander & Maria Motyl - 600*
Zenon Mychalewskyj - 500*
Yurij & Chrystyna Nawrocky - 545*
Julian P. Ochrymowych - 525*/100**
Lubodar & Zenia Olesnycky - 500*
Nestor & Ivanka Olesnycky - 500*
John & Christine Pluta - 500*
Charles & Roxolana Podpirka - 400*/100**
Bohdan & Maria Polanskyj - 525*/4**
Bohdan & Mimi R. Polanskyj - 550*/100**
Julia Polansky - 500**
Natalie Pruc - 500**
George & Alexandra Rakowsky - 500*/100**
Maria & Ania Rejnarowycz - 500*
Martha Rudyk - 600*/150**
Dr. George & Emilia Rusyn - 500*
Sacred Heart Ukrainian Art (UNWLA Branch 9) - 500*
Drs. Julian & Myloslawa Salisnjak - 550*
Maria Sawyckyj - 380*/350**
Christine Shepelavey - 500*
Taras & Julianna Shepelavy - 500*/20**
Vera Skop - 500**
Dr. Maria Fisher Slysh - 500*
Dr. Joseph & Oksana Slywka - 500*
John & Ulana Sos - 450*/75**
Lidia Stebelsky - 800*
Thomas & Odarka Polanskyj Stockert - 500*
Gloria Switlyk - 500*
Tamara Sydoriak - 600*/70**
Marian & Roma Tymchyshyn - 500*
Ukrainian Engineer's Society of America - 500*/100**
Ukrainian National Home Brooklyn, NY - 500*
UNWLA Branch 13 - 500*
UNWLA Branch 34 - 500*
UNWLA Branch 73 - 550*
UNWLA Branch 86 - 500*
UNWLA Branch 95 - 650*
UNWLA Branch 103 - 500*
UNWLA Branch 119 - 500*
UNWLA Regional Council Chicago – 750*
Ukrainian Self Reliance Hartford Fed. Credit Union - 250*/250**
Mykola & Oksana Yaremko - 500*
Iwanna Zownir - 540*
Teodosij & Olga Zazula - 250*/250**

DONATIONS $250.00 to $499

Ludwyk & Ariadna Bach - 435*
Roman & Anna Bajlak - 250*/120**
Basil & Olga Balaban - 200*/70**
Yaroslaw Bihun - 400*
Yaroslaw & Wolodymyra Bilaniuk - 300*
Dr. Witalij Bohdaniw - 200*/225**
Christine Brykowytch - 250*/25**
Teodora Bryttan - 250*
Chupa Insurance & Real Estate - 250*
Dr. Mary Holowinsky & William Chen - 300*
Andrew & Tania Charchalis - 250**
Leonid & Valentina Chudowsky - 275*/50**
Stefania Czorny - 200*/50**
Myron Daszko - 300*
John Z. & Nadia Doroschak - 250*
Maria Dozorsky - 300*
Dunwoodie Travel Bureau, Ltd - 250*
Mary Dushnyck - 350*/50**
Emigrant Savings Bank - 250*
Nellie Sharkiewicz-Federkiewicz - 300*/40**
Chrystyna Fenchyn - 300*
Andrew & Romana Hadzewycz - 250*
Mykola & Zirka Haliv - 400*
Victor & Irena Herlinsky - 350**
Irene Hladkyj - 100*/150**
Nestor & Larissa Holynskyj - 250*
John Homik - 250*
Yarema Hryciw - 300*
Kyril & Irene Hryhorowych - 250*/100**
Peter & Andrea Odeznynska Ihnat - 250*
Dr. Taisa Markus & Lionel Ivashkiv, Esq. - 300*
Olena Kachala - 270*/50**
Olga Maryschuk-Kandel - 250*/15**
Adrian Karatnycky, M.D. - 250*
Constantine & M. Kardovich - 300**
Alex & Irene Khowaylo - 100*/200**
Wasyl & Margarete Kiec - 225*/50**
Dr. Aleksander Klos - 400*
Andrew & Tamara Kobziar -250*
Sviatoslav & Dr. Arkadia Kocybala - 300*
Mykola & Oksana Koropeckyj - 320*/25**
Dr. Roman & Irena Kostrubiak - 350*
Zenowia Kowalskyj - 250**
Andrew & Christine Kozak - 250*
Olga & Stephanie Kudlak - 250*/100**
Lazirko Specialty Foods - 250*
Alexander & Maria Daria Leskiw - 250*
Ihor George & Olha Lewicky - 350**
Victor & Olga Liss - 250*
His Excellency Basil Losten Bishop of Stamford - 250*
Dr. Paul A. Luciw - 100*/200**
Wolodar & Martha Lysko - 400*
Ronald & Anna Mac - 250*
Vera K. Maceluch - 350*
Andrew Makar - 300*
John & Mary Makar - 250*
Mark & Renia Manko - 300*
Sophia Martynec - 250**

ПОЖЕРТВИ УКРАЇНСЬКОМУ МУЗЕЄВІ

203 Second Avenue (New York, NY 10003 (T: 212 228-0110 **2001 р.** Fax: (212)228-1947 (www.ukrainianmuseum.org

Vera Panchak - 130*/10**
Stefan & Larissa Sygida Peleschuk - 100*
Adrian & Dana Pencak - 100*
Dr. Constantine & Aka Pereyma - 100*
Dr. Walter A. & Helen A. Petryshyn - 100*/25**
Bohdan & Chrystyna Pevny - 50*/50**
Mykola Pichurko - 100*
Olena Pidhoreckyj - 100**
Michael Pinkowicz Jr. - 100*
Jerome Pochtar - 100*
Ivanna Popadiuk - 50*/50**
Oleh & Margaret Poslusnyj - 100*
Peter & Olga Prychka - 110*/10**
Stephan & Christi-Ann Rapko - 100*
Dr. Andrew & Ruta Ripecky - 100*
Irene T. Rishko - 145*
Emilia Rojowsky - 50*/75**
Edward Rokisky - 90*/30**
Illa Tkachuk & Sofia Roman - 100**
Luba Holowata Roza - 100*
Dr. Jaroslaw Rozankowski - 100*
Michael & Stefania Rudyk - 100*/25**
John & Jean Sadlik - 100*
Neonila Saikewicz - 100*
Nina Samokish - 100*
Daria Samotulka - 100*
John & Natalie Santarsiero - 100*
Daniel & Mary Savitsky - 100*
Myroslawa Sawchak - 50*/70**
Gregory Seniw - 100*
Nadia Shkilnyk - 100*/20**
Dr. Ivan & Stephanie Sierant - 100**
Taras Shmahala, Jr. - 100*
Wolodymyr & Olena Shyprykevich - 100**
Stella Slusher -125*
Olha Smulka -100*
Anastazia Sochynsky - 100**
Myroslaw Solczanyk - 120**
Walter & Stella Sosiak - 100*
John Spressert - 100**
Boris & Oksana Stakhiv - 100**
Jaroslawa Stawnychy - 110*/30**
Roman & Klaudia Stefaniuk - 125*
Drs. George & Luba Stefaniwsky - 100*
Kathryn Stetz - 100*
Stephanie Stetz - 125*
W. C. & Marie Stith - 100**
Ann Sulyma - 100*
Myron Surmach - 100**
Michael & Elizabeth Swinchuck - 100*/20**
Dr. George & Christine Swyschuk - 100*/20**
Jaroslaw & Marta Sydir - 100*/20**
Ihor & Halyna Sydoriak - 100*
Maria Sypniak -110*
Alicia Szendiuch - 100*
Stefan & Stefania Szkafarowsky - 100**
Tymko & Maria Szorobura - 100**
Roman Szporluk - 100*
Dr. Marko & Christine Terplyak - 100*
Joann Tervenski - 100*
Fred & Julia Tomann - 100*
Iryna Torrance - 100*
Dr. Yurij & Oksana Trytjak - 125*
Dr. Andrew Turchyn - 100**
Roman & Luba Turkevich - 100*
Ulana Tymkewycz - 100*
Maria Tymoczko - 100*
Andrij & Sofia Tytla - 100**
UNWLA Branch 22 - 100**
UNWLA Branch 29 - 100**
UNWLA Branch 43 - 100**
UNWLA Branch 62 - 100*
UNWLA Branch 75 - 100*
UNWLA Branch 78 - 100*
UNWLA Branch 89 - 100*
UNWLA Branch 91 - 125*
UNWLA Branch 111 - 100**
UNWLA Regional Council New England - 100*
Dr. Ihor & Marta Voyevidka - 100**
Mr. & Mrs. Kristo Vukosa - 100**
Orest & Christine Walchuk - 125*
Christina Walsh - 100*
Anastazia Warycha - 105*/40**
Michael Wasylyshyn - 35*/65**
Iwan & Luba Wedmedyk - 100*
John & Martha Wiegand - 100*
Bronislaw & Anna Winnick - 100*
Olena Wirstiuk - 125*
Myron & Oxana Witiuk - 100*
Mychajlo Woloshyn - 100*
Orysia Woloszyn - 125*
Alexander & Irena Worobec - 100*
Alex & Helen Woskob - 100**
Illia & Dr. Daria Woytyna - 100*
George Wynarsky - 100*
Dr. Serge & Nellie Wynarsky - 100*
Roman & Irene Wynnyk - 100*
Marian & Lidia Wyrsta - 100*
Dr. Michael & RoxolanaYarymovych - 100*
Dr. Jurij Yaskiw - 100*
Yaroslaw & Iryna Yaworsky - 100*
Lubomyra Yoldas - 100*
Mychaylo Yurchak - 100*
Dr. Ihor & Areta Zacharij - 100*
Borys & Zwenslawa Zacharchuk - 110**
Dr. Larysa Zajka - 100*
Ivan & Luba Zakoworotny - 100**
Maria Zarycky - 100*
Zenon & Lidia Zawadowycz - 50*/85**
Larissa Zhurawel - 100*
Mary S. Zilg - 100*
Stefania Zmurkewycz - 100*
Olha Zownirowycz - 120*
Dr. Andrew Zwarun - 100*
Dr. Zenon & Stacia Zyznomyrsky - 100*

DONATIONS BETWEEN $50 to $99.99

Wanda Andino - 60**
Sophie Andrushkiw - 75**
Bohdan & Vera Andrushkiw - 50**
Anonymous (TO) - 60**
Zenon Antoniak - 50*
Areta Arlen - 70**
Stefania Babij - 50**
Daria C. Bajko - 50*
Petro Bajko - 50*
Zinowij & Helen Balaban - 50*
Stefania Balahutrak - 50*
George & Christine Balynsky - 25*/25**
Olena Banasewycz - 50*
Bohdan Barabash - 50*
Basil & Bernice Berdnik - 50**
Andrew J. & Vera Berezowsky - 50*
Stanley Bertschuk - 50*
Yuri & Michelle Biazanskas - 50**
Anna Bilewich - 10*/50**
William Blackwood - 50*
Iwanna Blahyj - 75*
Myron Boyko - 30*/20**
Mark & Tatyana Brykowytch - 75*
Lidia Buk - 25*/25**
Jaroslaw & Jaroslawa Bukachevsky - 50*/10**
Steven & Vera Byrnes - 50*
Carol Carini - 55*
Christine Cebrij - 50*
Ivan & Maria Ceresna - 25*/30**
Orest & Lubomyra Chapelsky - 50*/25**
Mychajlo & Kateryna Chapsky - 50*
Nestor Chodnowsky - 50*
Dr. Bohdan & Bohdanna Chudio - 50*/30**
Marc & Renee Marie Chuma - 50*
Irena Chumilowsky - 50*
Iwanna (Jean) Ciolko - 75*
Luba Ciolko - 50*
Mykola & Maria Ciupak - 50*
Myron Cvikula - 50*
Nicholas Czerewajko - 25*/25**
Ihor Czerwinskyj - 50*
Paul & Maria Czerwoniak - 75*
Olha Czmola - 25*/25**
Richard & Irena Daigle - 50*
Larissa Danik - 50*
Dr. Alexander O. Daniv - 50*
Bohdan Danko - 50*
Jurij Danyliw - 50*
Marta Danyluk - 50*
Dr. Jaroslaw & Ksenia Danylyshyn - 50*
Dr. & Mrs. B. Z. Danysh - 50**
Ivan & Katalina Debeluk - 50**
Viktor K. & Betsy Decyk - 50*
Ihor & Luba Dekajlo - 60**
Dr. George & Christine Demidowich - 75*
Edward Denega - 50*
Katherine A. Denega - 50*
Pearl Dent - 75**
Ewhenia Dobczansky - 50**
Anne Dobriansky - 50*
Drs. Leo & Areta Dobrjanskyj - 50**
Gunther & Inge Doerrzapf - 50*
Luba Dombchewsky - 75**
Irene Hayetskyj Dorozynskyj - 50*
Orest J. Dutka - 50*/25**
Dr. Mary T. Dycio - 50*
Lidia Dydyk - 50*
Dr. Daria Dykyj - 50*
Dr. Paul J. & Iryna Dzul - 50*/35**
Eugene & Oksana Farion - 50*
Bohdan & Romana Fedasiuk - 50*
Dr. Martha Fedorko - 50*/10**
Roman Ferencevych - 70**
Maria Yurkiw Futej - 50*
Eugene & Olha Fylypowycz - 55**
Ostap & Maria Gatz - 50*
Walter Gerlach - 50*
Dr. Eugene & Anisja Gill - 50*
Roman & Valentyna Gluch - 50**
Maria Hawryluk & Sydney Gordon - 50*
George Goy, M.D. - 50*
Kenneth Graham - 40*/15**
William Gural - 75**
Alice Gural - 60*/5**
Natalia Guran - 50*
Amelia Haddad - 50*
Ivanna Halapac - 50*
Michael Halibej - 50**
Osyp & Jaroslawa Hapij - 60**
Roma Harasymiak - 50*
Eva Harayda - 50*
Myron & Lidia Harwanko - 50*/10**
Borys & Halina Hayda - 75*
Peter & Luba Hill - 50*
Stefan & Eugenia Hishynsky - 50*
H. M. Hluchowetsky - 50*
Stephanie Hnatiw - 60**
Holowchak Funeral Home - 50*
Dr. Zenon & Myroslawa Holubec - 50*
George & Maria Honczarenko - 50*
Walter & Helen Horbowyj - 50*
Irena Tamara Hordynsky - 50**
Roman A. Hoshovskyj - 50*
Ewstachia Hoydysh - 50**
Wolodymyr & Natalia Hrycyn - 25*/46**
Petro Hudak - 50*
Dr. Yaromyr & Christine Huk - 50*
George & Lydia Huk - 50*
Dr. Ihor Hulawyj, PH D - 50**
Daria Struk Husar - 95**
Irenaeus & Oksana Isajiw - 50**
John & Maria Iskiw - 70**
Lubomyr & Maria Iwaskiw - 50*
Alexandra Jablonskyj - 50**
Stan & Halyna Jakubowycz - 50**
Stefan Jarema - 25*/25**
Wadym & Maria Jarowenko - 50*
Zenowij & Oksana Jarymowycz - 50*
Nadia Jaworiw - 50*
Jacob & Daria Jaworiwskyj - 50*
Anna Jejna - 50*25**
Mark & Nadia Juzych - 50*
Maria Kalba - 80*
Boris Kaluszyk II - 50*
L. Kalynycz- 50*
W. & L. Kaminsky - 50*
Boris & Tetiana O. Karpenko - 50**
Christine Karpevych - 50*
Wolodymyra Kawka - 25*/25**
Bohdan & Lydia Kazewych - 50*
Borys Kekish - 50*
Owen & Nadia Cehelsky Kidd - 50*/25**
Alexandra Kirshak - 50*
Mykola & Stephanie Kis - 50*
Luba Klachko - 50*
Dr. Alexander & Roma Klufas - 60*
Mychajlo & Vera Kobasiar - 50*
Atanas & Kateryna Kobryn - 35*/25**
Olga Kobziar - 60*
Walentyna Kohut - 75*
Olena Kokodynsky - 25*/70**
Teodozyj & Irena Kolasa - 50*
Taras & Oksana Kolcio - 50*
Wasyl & Lydia Kolodchin - 52**
Dr. Yaroslaw & Maria Kolybabiuk - 50**
Wolodymyr Kornaha - 30*/30**
Dr. Wolodymyr & Halyna Korol - 10*/55**
Halina Korsun - 50**
Wasyl & Paraskiewia Kostiw - 50*
Ihor & Maria Koszman - 50*
John & Anna Kott - 25*/25**
Bohdan & Lydia Kotys - 50*/20**
Wasyl & Stanislawa Kovach - 50**
Petro & Maria Kozak - 50*
Walter & Anna Kozicky - 50*
Mary Kramarenko - 50*
Wolodymyr & Irena Krisy - 50*
Natalia Krupsky - 50*
Rev. Stephen & Juanita Krysalka - 25*/25**
Oksana Lodziuk Krywulych - 50*
Maria Kryzaniwsky - 50*/10**
Irena Kucyj - 50*
Yaroslava Kukil - 50*/10**
John Kupina - 20*/30**
Mykola Kurczak - 50*/10**
Dr. Bohdan & Lydia Kuropas - 50*
Daria Kuzyk - 50*/25**
Ostap & Marta Kwitkowsky - 50*
Lydia Kyj - 50**
Dr. John & Oleksandra Kyzyk - 50*
Peter Lahola - 50*
Anna T.R. Legedza - 50*
Yaroslaw Lehvta - 50*
Ann M. Lemp - 50**
Dr. Wasyl & Lydia Lencyk - 70**
Luba Leshnowsky - 50*
Walter & Natalie Lewicki - 64*
Lew Lewyckyj - 50**
Wolodymyr Litynsky - 50*
Oksana Lobachevsky - 50*/40**
William Lobur - 50**
Daria Lomnyckyj - 70**
Kornelia Lonkewycz - 25*/65**
George & Sofia Lonyszyn - 10*/40**
Oleh & Oksana Lopatynsky - 50*/25**
Iwanna Lucyszyn - 50*
Natalia Lukaszewycz - 50*
Lew & Lubomyra Lukomsky - 50*
Oksana Lutzky - 60*/25**
Catherine Lys - 50**
Teodozij Lysak - 60*
Mr. & Mrs. Dorian Lysko - 50*
Iwan Magockyj - 50*
Walter J. & Sonia Majowicz Jr. - 25*/25**
Bohdan & Stephanie Makuch - 50**
Jaroslawa Maluk - 50*
Nadia Mandrusiak - 50**
Wasyl & Anastazia Maruszczak - 55*
Vera Masi - 50**
Dorothy Yacek Matulis & John Matulis, Jr. - 50*
Theodore Melnyk - 50*
George & Oksana Melnykovych - 50*/40**
Anne Miele - 50*
Motria Milanytch -75*
Onufrij & Irena Mizuk - 50*
Myron & Bohdanna Monczak - 50*
Lesia Morawsky - 60*
Morgan Stanley Annual Appeal Campaign - 99*
Bishkop Robert Moskal - 50*
Bohdan & Olga Mychajliw - 50*
George & Motria Mychajluk - 50**
Kathy Mychajluk - 50*
Maryann Mysyshyn - 50**
Dr. Roman & Marta Nawrocky - 50**
Helen O. Nicholas - 50*
A. Tony Niepritzky - 50*
Martha Noukas - 50*
Irene Nowak & Family - 50**
Dr. Arkadij & Gloria Oceretko - 75*
Stephen & Lidia Olenczuk - 50*
John & Sylvia Olesh - 50*
George Olesnicki - 50*
Boshena Olshaniwsky - 50**
Oleh & Ulana Omecinsky - 50*
Elias Onyszkewycz - 70**
Dr. Yaroslaw & Irena Otapiuk - 50*
Andrij & Larisa Paschuk - 50*
William Patch - 50*
Nicholas & Olga Peltyszyn - 50**
Jason & Ann Pettengill - 75**
John Pilat - 50**
Mary D. Plaskonos - 50*
Anna Pleskun - 50**
Irena Plys - 50**
Paraskewia Pochmersky - 50*
Bohdan & Anna Pokora - 75*
Myroslaw & Catherine Popovech - 50*
Orest Popovych - 70**
Luba Procyk - 50*/45**
Stefania Purij - 30*/20**
Olha Putykewycz & Family - 50*
Yanina Pylypczak - 50*
Hordon & Irene Pylypiak - 50*
Ihor & Oxana Rakowsky - 50*
Donna Regante - 50**
L. & D. Rivela - 50**
Maria Robak - 50*
John Romanation - 50*
Drago & Kateryna Rosandich - 50*
Arnold & Mary Rudakewycz - 25*/25**
Mychajlo & Oksana Saldyt - 50**
Myron Saldyt - 50*
Alexander & Ksenia Salewycz - 50*
Zenon & Vera Salewycz - 50**
Vera Savoyka - 50**
Zenon & Olga Sawchuk - 20*/70**
Peter J. Sawick - 50*
William & Patricia Sawka - 50**
Michael Scyocurka - 50*
Stefan Sekreta - 50*
Maria Semanyshyn - 50*
John Semczuk - 50*
Dr. Alexander & Zynowia Serafyn - 50*
Mychajlo & Irena Seredowych - 50**
Anne T. Shalauta - 50**
Gen Col. Paul & Anastasia Shandruk - 25*/40**
Michael & Jennie Shatynski - 50*
Theodore & Natalia Shatynski - 50*
George & Marta Shevchuk - 50*
Myron Shkarupa - 50*
Dr. Anastazia Shkilnyk - 50*
Andrij Shulha - 65**
Maria Shust - 50*
Teodor & Sofia Shwabinsky - 50*
Yaroslaw & Maria Sichynsky - 50*
Lubomyra Siletsky & Donna Siletsky - 50*
Myroslaw & Areta Skamay - 50**
John Skrypak - 78**
Maria Slobodian - 55*/25**
Dr. Alexander & Dada Sloniewsky - 50**
Drs. Roman & Natalia Fedynskyj Slysh - 50*
Matthew & Christine Sochocky - 50*
Andrij D. & Irene Solczanyk - 50*
Olga Solovey - 50*
Onufrij & Anna Sorochak - 50*
Stephen & Stella Sorochtey - 50*
Jaroslawa Stasiuk - 50*
Melania Stecura - 50**
Roman Stecura - 50**
T. & L. Stelmach - 50*
Michael & Natalia Stemsky - 50*
Maria Struk - 60*/25**
Ronald Sulyma - 50*
Maria Switij - 60*/30**
Roman Szelewycz - 50**
George & Maria Tarasiuk - 50*
John & Irena Teluk - 50*
Marta Terlecki Edwards - 75*
Dr. Ihor & Olenka Terleckyj - 75*
Stephanie Terleckyj - 50*
Wolodymyr & Olha Terleckyj - 50*
Mary Thompson - 50*
C. & J. Tompson - 75*
Michael Trenza - 20*/40**
Kateryna Turchyn - 50*
Zoya Turczyn - 60*
Michael Turianski - 50*
Iwan & Luba (Daria) Turiansky - 50**
Iryna Twerdochlib - 40*/10**
Stephen & Anna Tychanski - 25*/25**
John Tynes - 75*
Ukrainian Art Digest - 60***
Samuel Walczuk - 50*
Anna Wanio - 50*/20**
Wolodymyr & Wolodymyra Wasiczko - 50**
Anna Wasylenko - 50*
Teodor Wasylyk - 50*
Karen Williams - 75**
Alexandra Woloshyn - 50*
Jaroslaw Woloszczuk - 20*/65**
John & Mary Woroniak Jr. - 75*/20**
John & Dorothy Wylder - 50*
Ostap & Vera Kushnir Wynnyk - 55**
Myroslawa Wyshywany - 50*
Philip & Elsie Yankoschuk - 50*
John & Alice Yarysh - 75*
Anna Zabrocky - 75**
Myron Zadojny -50*
Walter & Sophie Zadoretzky - 50**
Nina Zahnijnyj - 30*/30**
Andrew & Lydia Zakrewsky - 50**
Roman & Vera Zaputowycz - 60*/10**
Dr. Tania Zazula - 50**
Maria Zegray - 50*
Lubomyr & Larysa Zielyk – 50*
S. Fowler, N. Pasak, B. Lyle, A. Zinich - 65*
Oleh & Vera Zwadiuk - 65*/25**
Dr. Marta Lopatynsky & Ihor Zwarycz - 50*/25**
George & Daria Zwil - 55*

ПОЖЕРТВИ УКРАЇНСЬКОМУ МУЗЕЄВІ

203 Second Avenue ‹ New York, NY 10003 ‹ T: 212 228-0110 2001 р. Fax: (212) 228-1947 ‹ www.ukrainianmuseum.org

Zenon & Susan Masnyj - 450*
Orest & Swiatoslava Mencinsky - 425*
Nickolas I. & Germaine Milanytch - 150*/130**
Iwan & Irena Mokriwsky - 300*
Dr. Leonidas & Oksana Mostowycz - 150*/125**
Mark & Rhonda Jean Mostoyvch - 250*
Dr. Mary Motyl - 250*
Wasyl Nykyforuk - 250*
Oak Tree Consulting Inc. - 250*
Jaroslav & Halyna Oberyszyn - 300*/25**
Bohdan Odezynskyj - 250*
Dr. Joseph & Lidia Oryshkevich - 100*/320**
Dr. Jaroslaw & Jaroslawa Panchuk – 200*/75**
Orest & Daria Pencak - 250*
Alex & Lydia Piaseckyj - 50*/250**
Mary Pinaha - 275*
Dr. George & Natalie Popel - 250**
Mihailo & Oleksandra Pradyvus - 125*/125**
Helen Prociuk - 300**
Rostyslaw & Helen Ratycz - 200*/50**
Olga Rohozynskyj - 250*
Sofia Saldan - 340*/10**
Aloisia Saturski - 300*
Alex & Helen Kupchynska Schlaffer - 200*/200**
Sophia Senezhak - 175*/80**
Dr. Murray Senkus - 150*/150**
Peter & Ilona Shyprykevich - 420*
Lawrence Smolin - 350*/25**
Rev. Canon Basil & Arcadia Stebelsky - 200*/75**
Natalia Sygida - 200*/100**
Theodore Juskiw-Teren - 400*
Dr. Ostap & Vera Tershakovec - 150*/100**
Tamara Tershakovec - 300*
Olga Trytyak - 420*/20**
Bohdanna Tytla - 300*/25 **
Ukrainian National Association - 350*
George & Maria Ukrainskyj - 250*
Dr. Motria Ukrainskyj - 250*
Ukrainian National Fed. Credit Union NY - 300*
UNWLA Branch 21 - 250*
UNWLA Branch 25 - 250*
UNWLA Branch 27 - 250*
UNWLA Branch 35 - 250*
UNWLA Branch 66 - 250*
UNWLA Branch 76 - 250*
UNWLA Branch 93 - 300*
UNWLA Branch 106 - 300*/100**
UNWLA Branch 118 - 300*
Myroslava Nowakiwsky Voloshin - 435*
Profs. Roman & Zirka Voronka - 250*
Nestor & Lesia Wirstiuk - 380**

DONATIONS $150 to $249

Vera Adams - 150*
Dr. I & V. Holm-Anderson - 200*
Luba Artymyshyn - 85*/150**
Maria Oksana Bachynsky - 220*/20**
Maria Badiak - 200**
S. Balas - 200*
Wolodymyr & Lydia Bazarko - 200*
Catherine Billon – 150**
Mary Bodnar - 150*
Roman & Iwanna Bodnaruk - 200*
Dr. Roman & Dr. Susan Siegel Bohonowych - 125*/50**
Bohdan & Oksana Bohoslawec - 150*/75**
Leonard & Christine Bonacorsa - 200*
Ivan & Maria Borbycz - 170*
Maria Borkowsky - 100*/120**
Maria Brodylo - 150*
Lubomyra Brykowycz - 200*
Zwenyslawa Brykowytch - 175*
Irene Burtyk - 100*/100**
George & Nadia Cehelsky - 100*/50**
Maria Chemych - 60*/100**
Ihor George & Alla Cherney - 100*/100**
Mary D. Chimow - 50*/100**
Maria Chraplyvy - 200*/20**
Dr. Roman Cybyk - 200*
I. James & Christine Czechowicz - 150*
Roman & Anna Dashawetz - 100*/100**
Eustachiy Derzko - 200*
Ihor & Christina Diakunchak - 200*
Dr. Isaslawa Zajac Dresner - 200**
Wolodymyr & Romana Dyhdalo - 200*
Malyna (Emilia) Dziuba - 210**
Arian & Ina Dzerovych - 100*/100**
Maria Fitio - 220**
Irene Haftkowycz - 200*
Lubomyr Hajda - 200***
Orest & Chrystyna Hanas - 150*/30**
Maria Hanusey - 200*
Iwanna Hankewycz - 125*/100**
Leslie Hnatow - 200**
Edward & Tamara Kukrycka Homer - 200**
Halyna Homziak - 100*/50**
Roman & Wasia Hordynskyj - 200*
Jurij & Myroslawa Hrab - 100*/50**
Joseph & Ingrid Hucal - 200*
Olha Huhlewych - 200*/25**
Dr. Taras & Olha Hunczak - 175**
Luba Huraleczko - 160*/50**
Lydia Hnat - 130*/50**
Mychajlo & Olgal Ikiw - 200*
Wasyl & Ola Ilchyshyn - 200*
Stefan & Swiatoslawa Kaczaraj - 200*
Eugene & Olena Karpiak - 100*/50**
A.M. Ulana Klymyshyn - 150*
Tamara Knehnetsky - 100*/50**

Yuri & Irene Kobziar - 150*
Dr. Basil & Anna Kocur - 200*
Drs. Ivan & Natalia Koropeckyj - 150*/50**
Benjamin & Vera Korsun - 200*/25**
Jurij & Daria Kostiw - 200*
Natalia Kowal - 200*
Natalia Krawczuk - 200*/20**
Dr. Theodosij & Lubomyra Krupa - 200*/25**
Maria Kulczycky - 150**
Dr. Michael Kulyk - 200*
Peter & Olga Kulynych - 125*/40**
Catherine Kunka - 200*/10**
Iwan & Maria Kuzemsky - 175*/10**
Gregory & Irene Kuzma - 150*
Stephen Kynio - 50*/140**
Dr. Tatiana Kyshakevych - 200*
Andrew Lashchyk - 150**
Irene D. Lawlor - 200*
Wolodymyr & Neonila Lechman - 100*/100**
Wasyl & Wira Liscynesky - 200*
Anna Lytwyn - 200*
Myra Mandzuk - 200*
Dr. Stephan Mandzyk - 200*
Ivan & Switlana Marchenko - 25*/200**
Bohdan O. Markiw - 150*/20**
Larysa Martyniuk - 150*
Askold Melnyczuk - 150**
Orysia Mishko - 100*/100**
Luba Mryhlotzky - 100*/50**
Eugene & Bohdanna Mychajliw - 200*/25**
Nadia T. Myketey - 150**
Dr.Chrystyna Dolyniuk & George Mykytyn - 200*
Anna Natyna - 150*
Switlana Nedilsky - 200*
Roman & Olha Nowakiwsky – 150*
Sydir & Ewhenia Nowakiwsky - 200*
Dr. Jaroslav & Sonja Oceretko - 200*/30**
Petro Odarchenko - 150*/25**
Dr. Paul & Constance Omelsky - 200**
Lubomyr & Dr. Larysa Onyshkewych - 200**
Porfiry & Tamara Pankewycz - 100*/100**
Jewell E. Papowitz - 200*
Bohdan & Kwitoslawa Paschyn - 150*
Dr. Ivan & Virginia Pelech - 225**
Ivan Pidhirny - 200*
Paul & Nelia Pleczen - 125*/25**
Stefania Pokora - 200*/25**
Lavro & Oksana Lukaszewycz-Polon - 100*/50**
Stefania Porajko - 200**
Dr. Wolodymyr Prokopiw – 100*/100**
Ernynij & Anna Prokopovych - 100*/50**
Halina Prytula & Natalie Prytula - 200*
Alexandra Rago - 200*
Mary Wood Rhodes - 150*
Walter & Zvenyslawa Romaniw - 150*
Myron & Irene Russnak - 125*/60**
Dr. Daria Rusyn - 200*
Dr. George & Jaroslawa Rybak - 200*
Stephen & Christine Schmotolocha - 200*
Rostyslav & Tetiana Schuter - 120*/45**
Vera N. Sendzik - 100*/75**
Frances Serabyn - 200*
Halyna Shembel - 50*/100**
Ihor Shevchuk - 180*/25**
Martha Shyprykevich - 150**
Roman & Motria Sloniewsky - 150*
Dr. Dennis & Myra Stachiv - 45*/150**
Bohdan M. Steciw - 200*/20**
Dr. Eugene Steckiw - 200*
Ivan Roman & Ivan & Irena Stecura - 150*
Dr. Stephan Stecura - 200*
Dr. Wolodymyr & Myroslawa Stojko - 50*/180**
Dr. Alexander R. Strilbyckyj - 150*/95**
Jurij & Dr. Natalka Strutynsky - 100*/100**
Dr. Gerald & Oksana Sydorak - 200*
Walter & Paraskewia Szpaczynsky - 50*/100**
Stefan & Anna Tatarenko - 175*
Dr. Lydia Kernitsky T'edeschi - 150*
Basil & Marika Tershakovec - 100*/50**
Jaroslawa Tomycz - 200*
Dr. Wira Slobodianiuk Trigos - 100*/80**
Bohdan & Chrystyna Turczeniuk - 200*
Olena Turula - 200*
UNWLA Branch 14 - 200*
UNWLA Branch 18 - 227*
UNWLA Branch 36 - 200*
UNWLA Branch 47 - 200*
UNWLA Branch 71 - 200*/20**
Taras Wolansky –150 *
Dr. Stefan & Emilia Wolanyk - 200*
Andy & Nancy Zeleniak - 200
Maria Zukowsky - 50*/120**
Hanna Zyruk - 150*/25**

DONATIONS $100 to 149

Maria L. Alyskewycz - 100*
Wayne & Martha Anderson - 100*
Andrij Andreyuk - 100*
Mary Andreyko - 100**
Dr. Sophia Andriaschuk - 100**
Andrew & Anna M. Andriuk - 100*
Maria Andrusjak - 50*/50**
Modest & Lidia Artymiw - 25*/75**
Boris Baczynskyj - 100*
Wawa Maria Baczynskyj - 100*
Maria Bakumenko - 100*
Jack Baraczek - 100*
Michael & Colleen Baretsky - 100**
Dr. Nicholas & Christina Baranetsky - 100*

Drs. Roman & Stephanie Baranowskyj - 50*/70**
Mary Bartosiewycz - 100*/25**
Peter & Daria Basalyk - 125*
Walter & Alma Batih - 100*
John Batz - 100*
Nestor & Marta Bazarko - 100*
Yaroslaw Berezowsky - 100**
Elmer & Olga Bertsch - 100**
John & Daria Bekersky - 100*
Z. Irena Besser - 100*
Luba Bihun - 100*
Renata Bihun - 100*
Borislaw & Natalia Bilash - 100*
Yaroslav & Wira Bilinsky - 100*
Teodore & Stefania Bilous - 100**
Orest & Natalie Bilynsky - 100*
Chrystyna Blazenko - 100*
Michael Bochno - 100**
Alexandra Bodnar - 120*
Dr. Myron & Martha Bodnar - 100*
Phillip & Jaryna Turko-Bodrock - 100***
Ludmilia Bojko - 120*
Petro Bokalo - 125*
Jonas & Ariane Bortkevicius - 100*
Roman & Olena Hentysh Brechun - 130*
Dr. Walter & Zenobia A. Brovins - 100*
Andrew & Catherine Buk - 25*/75**
Areta Buk - 100*
Dr. Andrew & Valerie Burachinsky - 100*
Iwan & Olha Burtyk - 130*/5**
Petro & Alexandra Rycar-Buryk - 100*
Tatiana Butovich - 100**
Dr. Lubomyr & Daria Bylow - 110*
Irena Capar - 20*/125**
Bohdanna Cehelsky - 100*
Yaro & Ola Cehelsky - 90*/25**
Natalia Chermak & Family - 100**
Vasyl & Olena Chmilak - 100*
Dr. Hilary & Svitlana Cholhan - 100**
Myron & Luba Hirniak-Cholhan - 100*
Lubomira Choma - 60*/75**
Olena Stercho & Peter Choma - 100*
John & Irene Chopyk - 100*
Wolodymyr & Stefania Chornodolsky - 100**
Oleh & Irene Ciuk - 100*
Alvin, Libby, Brian, Kevin & S. Cuttler - 100*
Myroslawa Cybriwsky - 100*
Natalie Cybriwsky - 100*
Olenka Siakewicz & Zenon Cybriwsky - 100*
Jaroslaw & Lidia Czernyk - 25*/100**
Maria Czyzowych - 100*
Anna Dackiw - 100*
Oleh & Christine Danyluk - 100*
Michael & Luba Darmochwal - 100*
Mykola & Zorina Darmochwal - 140**
Stephanie Cehelsky & Christopher Deangelo - 100*
Ivan & Olga Denysenko - 100*
Orest & Natalia Deychakiwsky - 100**
Elaine A. Diaczun - 125*
Adrian R. Dmytrenko - 100**
Roman Dorosz - 100*
Walter Dovhan - 85*/15**
Paul & Margaret Dubois - 100*
Anna Dumka - 125*
Bohdan & Christine Dziuk - 100*
Employees of the N.Y.S. Sales Tax Bureau - 100*
Eugene & Theodosia Fedak - 50*/50**
Nicholas Fadeyko - 100**
Daria Fedoriw - 100 *
Dr. Ihor & Martha Fedoriw - 100 *
Jaroslav & Luba Fedun - 100 *
Stefan Felenczak - 100 *
Dymitr Jim Ferenc - 100 *
Jurij & Chrystyna Ferencevych - 100 *
Osyp Firishchak - 100**
Dr. Ivan & Maria Fizer - 100*/40**
M. Garbahewsky - 100 *
Damian Gecha - 100 *
Roman & Helen Geletkanycz - 100 *
Daria Genza - 100 *
William & Ivanna Gibbard - 125*
Dr. Zenon & Wolodymyra Gill - 100 *
Marie Glowa - 100 *
Vera Glowa -100 *
Robert & Catherine Gorham - 100*
Andre & Anna Grabowicz - 120*
Adrian & Marta Halarewicz - 100**
Bohdan & Orysia Hamersky - 100*
Chrystine Tymkiw & Jerome Hanifin - 100*
Dr. Richard & Adela Hanusey - 100*
Wasyl Hawryluk - 100*
Dr. Ltc. Roman & Katheryn Hayda - 100*
Olha Hayetskyj - 50*/50**
Ivan & Olha Hirnyj - 100**
Dr. Mychajlo & Iwanna Holowaty - 100*
Peter & Jaroslawa Horiatshun - 60*/50**
Stephania Horodysky - 100*
Christine Hoshowsky - 100*
Robert & Oksana Hrubec - 100*
Marian Hrycak - 100*
Oksana Baltarowich & George C.Hud - 100**
Camilla Huk - 100*
Tatiana Arguello & Ivan Iwachiw - 100*
Wasyl & Irene Iwanczyszyn - 20*/120**
Nicholas & Susan Iwanisziw - 100*
Andrew & Olha Iwaskiw - 100*
Vasudevan & Natalia Jagannathan - 100*
Romana Jakymec - 100*
Eugene & Lydia Jarosewich - 100**

Irene Jarosewich - 100*
Marta M. Jarosz - 100*
Zenowia Jasinskyj - 110*/20**
Nadia Jensen - 100**
Alexandra Juzeniw - 100*/25**
Konrad Kalba - 100*
Vera Kaminsky - 100*
Adrian Karatnycky - 100*
Irena Karatnytsky - 125*
Mykola & Maria Kasian - 100*
Nadia & Maria Kasianchuk - 100*
A.M. Kavats - 100*
M.C. Kavats - 100*
Yurij (George) Kekish - 100*
Olga H. Kernitsky - 100*
Jaroslaw & Dr. Maria Kiciuk - 25*/75**
Jaroslawa Kinal - 50*/50**
S. George & Marianna Kipa - 100*
Catherine Kitt - 125*
Oles Klos - 100*
Stefania Kobylecky - 100*/30**
Oxana Kolesnichenko - 100*
Anthony R. Koltuniuk - 100*
Peter & Maria Kondrat - 100*
Constantin Kopaczynsky - 100*
Jennie Kopystianskyj - 100*
Irene I. Korsunsky - 100*
Katherine Kovshevych - 100*
Roman & Anisia Kowalchuk - 100*
Taras & Oresta Kowcz - 125*
Dr. Peter & Lilia Kozicky - 100*
Maria Kramarchuk - 100*
Bernard & Anna Krawczuk - 100**
Wolodymyr & Pat Krutyholowa - 100*
Alexander & Maria Krychyk - 100**
Patricia S. Krysa - 100*
Bohdan & Olha Kryzaniwsky - 100*
Liza Kuciak - 100*
Sophie Kudryk - 100**
Dr. George & Daria Kulchysky - 100*
Olga Kupchin - 100**
Volodymyr Kurylo - 120**
Yaroslaw & Theodosia Kushnir - 100*/40**
Anna Kushnirchuk - 100*
Dr. Bohdan & Taisa Kusma - 100*
Stefan Kusznir - 100*
Peter Kuzma - 100*
Olha Kuzmowycz - 100*
Mr. & Mrs. Rostyslaw Kuzmych - 100*
Katherine Kuzuw - 120*
Stefania Kwasowska - 100*
Maria Kyrysiuk - 100**
Paraskavia Kysil - 100*
Andrij & Roksolana Kyzyk - 100*
Nicholas Kyzyma - 100*
Rev. Paul W. & Vera Labinsky - 100*
Gordon & Romana Cap Labrosse - 100**
Lubomyr Lampika -125*
Vera Lashczyk - 100*
Dr. Stefanie Makar-Laudi - 100*
Irena Lawrowycz - 100 *
Lazuta-Kolodij Funeral Home - 100*
John & Roksolana Leshchuk - 100*
Orest & Marta Lesiuk - 100*
Mark Leskiw - 100*
Lubow Lesyk - 100*
Yuriy & Irene Leush - 100*
Wasyl & Oksana Lew -100*
Anna Lewicky - 100*
Boris Lewyckyj - 100*
Jakiv Liashchuk - 100*
Iva Lisikewycz - 130*/10**
Merrill & Maria Liteplo - 100*
Dr. Ronald & Nadia Liteplo - 100**
Cathy Ann Longinotti - 100*
Dr. Vasyl Luchkiw - 100*
Marta Kulischenko & M. Lutsky - 125*
Union Funeral Home Lytwyn & Lytwyn - 100**
Michael S. Makar - 100*
Stefan & Anna Makuch - 100*
Andrew & Anne Malan - 100*/20**
Hal & Adriana Malone - 100**
Teofil W. Marchak - 100*
Walter & Jean Markewycz - 100*
Volodimir Markiv - 100*
Roman & Oksana Maselko - 100*
Lewko Maystrenko - 100**
Leonard & Helena Mazur - 100**
Anizia Mirchuk - 100**
Ihor Mirchuk - 100*
June T. Muc - 100*/20**
Zenia Mucha - 100**
Daria Mudryj - 100*
Dr. Jaroslaw & Larissa Muzyczka - 100*
Alexander & Irena Mychaluk - 75*/25**
Luba Mychkovsky - 100*
Stephen & Sharon Nachesty - 100*
Natalie Newmerzhycky - 100**
Dr. Taras & Irene Nowosiwsky - 100**
Andrew John Ohar - 100*
Mr. & Mrs Stephen Oleksyn - 100**
Dr. Andrew & Christina Olesijuk - 120*
Alex H. Omecinsky - 100*
Z. & B. Onyshkevych - 100**
Dr. Bohdan & Atanasia Osadca - 100*
Myron & Bohdanna Osadca - 120*
Bohdanna Osadca - 100*
Leonid & Valentina Pacholuk - 100**
Peter & Kathryn Pajor - 100*

Весна настане

Олесь Степаненко живе у селі Дергачі на Слобожанщині. Недавно закінчив середню школу. Але вже видав дві збірки поезії. Творчість Олеся охоплює лірику, громадянську поезію і сатиру. Саме за сатиричні вірші на нього в лютому було скоєно напад. Юний поет зазнав черепно-мозкової травми. Молодший брат Олеся – Сергій ще вчиться у школі і теж пише вірші – гумористичні. Минулого літа став переможцем конкурсу Всеукраїнського фестивалю мистецтв „Майбутнє України – діти". Сергієві вірші звучали на радіо „Свобода", а фонд „Українська хата" плянує видати їх окремою книжкою. Вміщуємо кілька поезій Олеся Степаненка.

Весна

Коли суворою зимою,
Непоквапливою ходою,
Спливають дні,
Коли, вдягнувшись в чисто біле,
Природа наче заніміла,
Неначе в сні,
Я знаю, що весна настане,
Що біле убрання розтане
І зелень віт
Своєю райською красою,
Рожевою і голубою
Покриє цвіт.

1995 р.

* * *

– Дайте, тітко, пляшку оцту.
– Нє било і нєту!
– Як нема?! Он, на полиці!
– Што, где? Ах, вот ето!
Ето уксус! Нєграмотний?!
Із какова класа?!
Чєму тєбя толька в школє
Учат, лоботряса?!

1999 р.

Правдива історія

Міліція в інтернаті
собак убивала.
Приїхали рано – вранці,
дітвора ще спала.
Ті собаки не тікали –
в очі заглядали,
Від хлопчиків і дівчаток
рятунку чекали.
Та суворі коменданти
двері зачинили,
І розбуджену малечу
у двір не пустили.
Страшно бахкали рушниці,
собаки кричали,
Тяжко діти голосили,
дорослі мовчали.
Вискочив Юрась в віконце,
підхопив Алісу,
Пригорнув її до серця,
і чимдуж до лісу:
„Алісонько, сирітонько,
вухоньки пухнаті,
Нема щастя, нема долі
нам у інтернаті".

1995 р.

Бабусині зозулята

– Вже не довго, діточки,
Мені ряст топтати.
Мені і зозулька вже
Не хоче кувати.
А помре бабуся в вас,
Що його робити,
Ви ж іще малесенькі,
Як будете жити?
Придумали хлопчики:
Брат підставив спину,
Менший зліз на вишеньку –
Кує без упину.
Бабуся в хатиночці
Сльози витирає,
Своїх зозуляток
Снідати чекає.

1997 р.

Не журись

Моїй рідній матінці –
Українській мові:
Чистій, світлій, лагідній,
Пісенній, казковій
Нема пристановища
У рідному краї.
Де їй прихилитися?
Жити де? Хто знає?
Не журись, сирітонько,
Житимеш на волі:
У степу широкому,
В діброві, у полі,
В житі колосистому,
В хлібі запашному,
В леті журавлиному,
Високо – стрімкому.
В вишивках – мереживах
Моєї бабусі.
В оченятах – сонечках
Киянки Катрусі.
В живих, не мальованих,
Веселкових барвах.
В чорнобривцях – вогниках,
В пролісках, і в мальвах.
В, наче крові крапельках,
Ягодах калини.
У запаморочливих
Трелях солов'їних.
Бринітимеш хвилькою
В кожному джерельці.
Заплачеш тихесенько
У моєму серці.

1998 р.

Деркачі

Було: село у квітах потопало –
За кожним тином мальви, паничі,
І вишиванки, всюди вишиванки,
Що їх носили горді орачі.
А літніми, п'янкими вечорами –
Які пісні лунали над селом!
А груші, яблука, які родили
В саду Вудянського! Таке ж було!
Коли ж село потроху засинало,
На варті залишившись, уночі.
Даруючи спокійний сон селянам,
В житах кричали птахи – деркачі.
Вони жили тут десять тисяч років,
Виводили у травах пташенят,
Ім'я своє селу подарували,
Були з людьми в час лиха,
і в дні свят...
Спливли роки.
Село назвали містом,
Ім'я змінили на московський лад.
Чужі пісні горлають під шампанське,
Став непотрібним і загинув сад.
Зреклися, вже не носять вишиванок,
Не в моді стали: мальви, паничі.
І, зради не простивши, полетіли,
І більш не повернулись деркачі.

1999 р.

Спогади про Богдана Певного

Хоч вже довший час я не спілкувався з Богданом Певним, а ще більше минуло років від нашої останньої зустрічі – він проживав у Нью-Йорку, а я в Чикаґо – однак вістка про його смерть 7 вересня 2002 року глибоко вразила мене. Тому що Богдан і я були не тільки знайомі – в юних роках ми були дуже близькими друзями.

Про смерть свого колишнього друга Богдана я довідався з некрологу у „Свободі". Те, що було сказане про нього як про тонкого знавця мистецтва, критика, журналіста, громадського діяча – це була достовірна характеристика людини непересічного таланту. Я, як і багато з нас, часто зі захопленням читав в сумівському журналі „Крилаті", та й інших виданнях, його статті та критичні огляди про українських мистців, здебільшого малярів. Він був критиком і дуже талановитим журналістом, який мав уроджений дар передавати словом складні поняття мистецької творчости.

Я мав щастя познайомитись з Богданом, як ми ще були молоді. Ми дружили протягом трьох років, з кінця 1946 року до середини 1949-го. Ходили разом до гімназії в таборі переміщених осіб в місті Ділінґен над Дунаєм й сиділи поряд на шкільній лавці. Було в мене багато друзів в юності – Богдан був особливий. Тому, як його колишній друг, хочу доповнити спогад Христини Ференцевич в „Свободі".

В таборі Ділінґен Богдана Певного знали всі. Одягнений у костюм, пошитий із зеленого американського військового коца (і в мене був такий костюм), з довгим хвилястим волоссям, що спадало вниз, один раз під комір, а другий – поверх, часто із звоєм паперу під пахою – цей юнак звертав на себе увагу. І всі знали, що він малює афіші і робить це краще за всіх. Що б не відбувалося в таборі, якщо треба було реклями, всі „бігли" до Богдана, щоб намалював афішу. Він ніколи не відмовлявся, хоч переважно це робив даром.

Афіша Богдана Певного для гуртка „Вовкулаки", який згодом став окремим куренем Пласту.

Якось ми йшли до школи. Несли книжки в руках, а в нього ще був звій паперу під пахою. Тоді перший і останній раз я питав його, що він несе: „Мушу намалювати афішу сьогодні – залишуся в школі після навчання", – була відповідь. Відтоді, коли його бачив зі звоєм паперу під пахою, я знав, що його вже хтось запряг до праці.

Було так, що в нього накопичувалось стільки праці, що він не мав часу засвоювати матеріял, що подавався в школі. Тоді він і я або замикались в клясі школи, або лізли у піддашшя, і там Богдан малював афіші, а я вголос читав і пояснював пройдений у клясі матеріял. „Ти запам'ятав, про що я говорив?" – „Запам'ятав, запам'ятав", – відповідав Богдан, а тоді питав мене: „Як ти думаєш, чи ця афіша буде звертати на себе увагу"? І його очі дивились у глибину афіші, ніби хотіли відтворити в уяві подію, яка оголошувалась.

Дозволю собі бути тут суб'єктивним. Найкраща афіша, яку Богдан намалював, була для стінної газетки, яку я вів у гімназії. Це був рисунок на великому, грубому папері, який за змістом представляв історичну тематику, з чистим квадратом посередині. З нагод різних дат я подавав коротеньку інформацію, що стосувалася даної дати, й наліплював її посередині афіші. Богдан нерідко допомагав мені в цьому.

У вільні хвилини ми часто виходили в місто або в природу поза табір вздовж могутньої ріки Дунай. Не раз ми згадували, що в ній втопився наш одноклясник Олег Мосора – близький друг Богдана, який теж мав дар до малювання. Його відхід Богдан відчував болісно, бо юнаком був дуже чутливим.

Ми обидва належали до Пласту. Пізніше я пішов до СУМу. В Пласті ми були в одному гуртку. Бути в Пласті, належати до гуртка й ставати до збірки разом з іншими гуртками та бути частиною куреня – для Богдана здавалося монотонним. Йому хотілося діяти, творити. Отож під кінець лютого 1948 року цей 17-літній юнак запропонував для решти членів гуртка – нас всіх було дев'ять – усамостійнити наш гурток, який став би до збірки окремо від куреня. Ми всі затривожились. Що скаже пластова влада? Що скаже зв'язковий Роман Ференцевич або станичний д-р Т. Самотулка? Ми всі сумнівалися, тільки не Богдан. „Уявіть собі, – говорив він, – під час збірки ми будемо стояти окремо від куреня. Наш гуртковий звітуватиме окремо на рівні куреня. Ми будемо мати свою окрему відзнаку, свій прапор!". Слова Богдана розігнали в нас страх і сумніви. В нас з'явилося захоплення, ми відчули Богданову романтику.

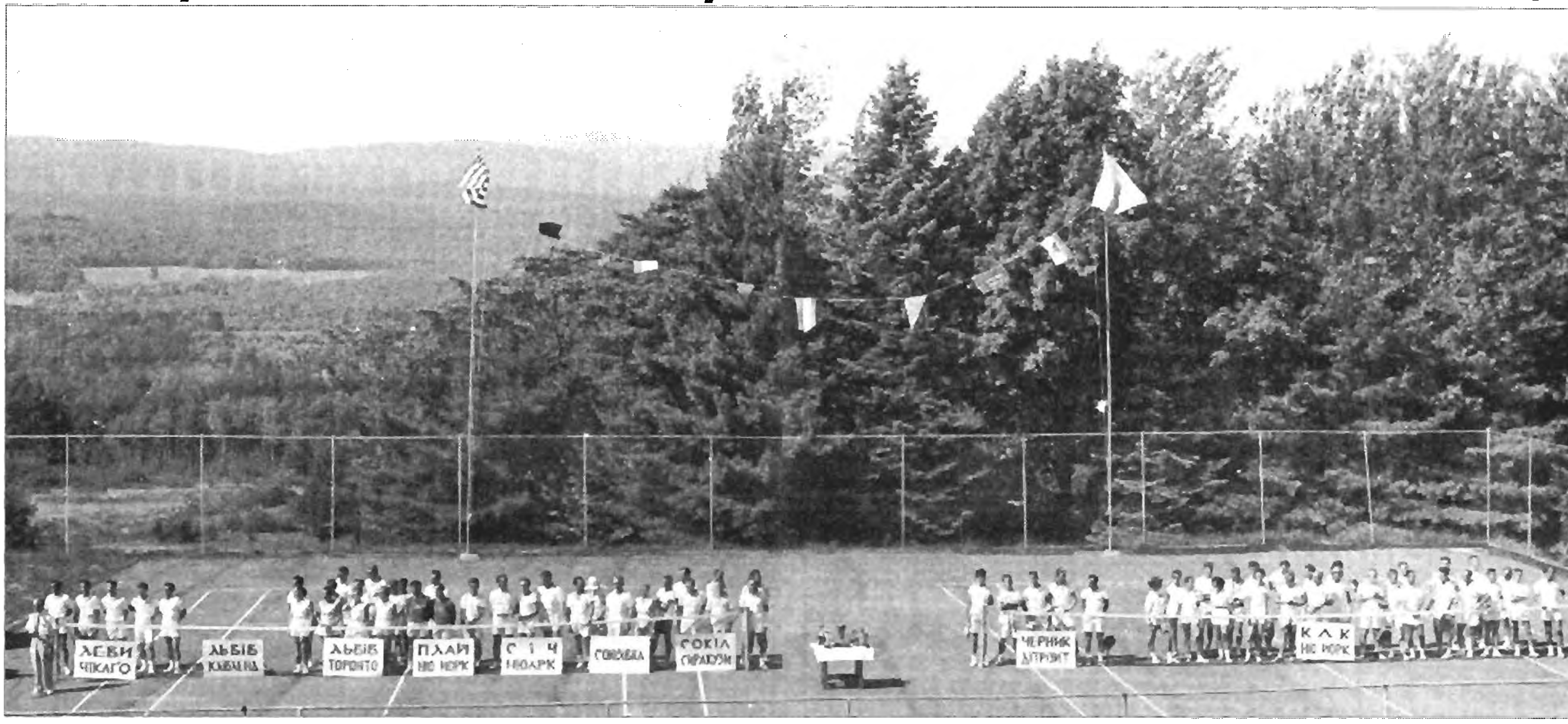
А як будемо себе називати? „Вовкулаки" – відповідав Богдан і дістав афішу, яка зображувала козака між вовками. Так створився гурток, який згодом став куренем, а пізніше поширив свій засяг на всі континенти, куди емігрувала пластова молодь. Сьогодні є багато пластунів у світі, що з гордістю належать до куреня „Вовкулаки", батьком якого був Богдан Певний. Сьогодні я – сумівець, але досмертний „пластун-ізгой". Це була термінологія, яку ми впровадили для тих, які виїдуть у світ і не повернуться до гуртка, але збережуть за собою право на повернення і поновно можуть стати „пластунами-вовкулаками".

Замість квітки на могилу мистця, я написав цей короткий спогад. Я щасливий, що ми були друзями.

Лука Костелина,
Чикаго

СПОРТ

З історії активного спортивного життя на Союзівці

1959 рік. Відкриття тенісового турніру.

Цікаво було мені прочитати статтю і оглянути фотографії, які появилися в „Свободі" 22 листопада з нагоди 50-річчя Союзівки.

Одначе історія Союзівки буде неповною, якщо не згадаємо Володимира Кваса, Данила Слободяна і Карпатський Лещетарський Клюб, які мали ключове значення в її розвитку. КЛК в 1956 році започаткував на Союзівці три імпрези, які щороку відбуваються ще до сьогодні. Однією з них був тенісовий турнір.

Завдяки далекозорості В. Кваса і Д. Слободяна в 1959 році було збудовано шість твердих кортів. Рівночасно з тенісом КЛК організував плавацькі змагання, а їх популярність підштовхнула В. Кваса і Д. Слободяна розбудувати басейн, який до того часу був малою „калабанею".

Від 1956 року відбуваються осінні зустрічі КЛК. З початку ці зустрічі були виключно клюбовими імпрезами, але, мабуть, завдяки їх приємній товариській атмосфері притягнули лікарське, а відтак інженерне товариство.

Популярність цих імпрез зросла до тої міри, що треба було замовляти кімнати за кілька місяців наперед.

Юрій Купчинський

1959 рік. Тенісисти КЛК на Союзівці.

Плавання

У німецькому місті Різа 16 грудня завершився чемпіонат Европи з плавання на короткій відстані, на якому збірна України посіла друге місце у загальному заліку. Перше місце на рахунку господарів змагань, на третій позиції – команда Швеції. Українці вибороли 9 нагород. Українка Яна Клочкова перемогла на своїй улюбленій дистанції 200 метрів комплексом. Вона встановила новий рекорд Европи (2,08.28).

Гокей

13-15 грудня у Києві відбувся міжнародний гокейний турнір – „European Ice Hockey Challenge", в якому, окрім господарів змагання, брали участь збірні команди Угорщини, Великобританії та Білорусі. Гокейний турнір подібного рівня в Україні проведено вперше. Переможцем стала команда Білорусі, яка у вирішальній грі завдала поразки українським гокеїстам (4:2).

Футбол

Динамо" (Україна) – „Бешикташ" (Туреччина) – 0:0. Перша гра – 1:3

Останній представник України в еврочашах – київське „Динамо" 13 грудня завершило змагання за чашу УЕФА, поступившись за сумою двох зустрічей турецькому „Бешикташу" з рахунком 3:1. Футболісти „Динамо" після програшу у Стамбулі заявляли, що у Києві буде зовсім інша гра, але насправді виглядали ще гірше своїх суперників. Вже на перших хвилинах гри кияни могли вийти вперед, але турків врятував захисник, який „виніс" м'яч з порожніх воріт. У другій половині футболісти „Динамо" намагалися забити м'яч і мали для цього нагоди, але майстерність воротаря „Бешикташа" рятувала турецьку команду.

Як зазначив президент клюбу „Динамо" Ігор Суркіс, ця гра „Динамо" була найгіршою у сезоні.

Д-р ЮЛІЯН ЕВГЕН РАБІЙ

„КНЯЖИЙ ГОРОД САМБІР"

На багатому архівному матеріялі автор розкриває яскраву картину суспільного життя та національно-визвольної боротьби одного з найдавніших галицьких міст. З виходом цієї цікавої книги у світ українське краєзнавство збагатиться новою цінною працею, яка послужить доброю основою для написання нових досліджень історії Самбора і Бойківщини в цілому.

Видання:
Самбірського Музею „Бойківщина"
Редактор:
Роксоляна Данчин, завідувач музеєм
Наукові коментарі:
Іван Паславський і Левко Войтович
Художник:
Валерій Маруняк
Друкарня:
отців. Василіян, Жовква, Львівська обл., 1999 р.

Книга в твердій обкладинці, 422 сторінки, ілюстрована фотографіями і картами.

Ціна:
20 амер. дол. і пересилка 4.95 дол.

Замовлення надсилати:

BOHDAN RABIJ, 2329 Sunset Ave., Utica, NY 13502

Тел.: (315) 735-8957

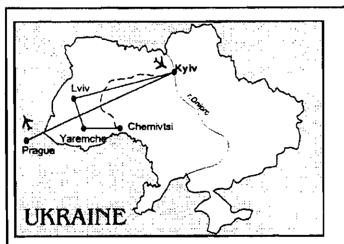
stp scope travel inc
1605 Springfield Ave., Maplewood NJ 07040
973 378-8998 or FAX 973 378-7903; www.scopetravel.com
e-mails: info@scopetravel.com or scope@mycomcast.com

Leading World Tour Operator to Ukraine

Marijka Stadnycka Helbig

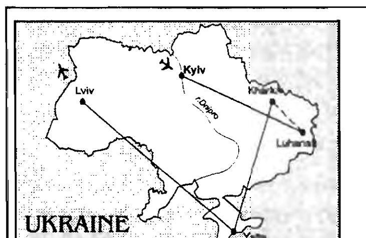
2003 SCOPE GROUP TOURS

WESTERN UKRAINE

***via Czech Airlines* from New York (JFK)**
16 Day All inclusive First-class Escorted Tour
from **$2600 tw**
Departures:
July 04, 2003
Aug 20, 2003 *includes:* ***Independence Day Festivities***

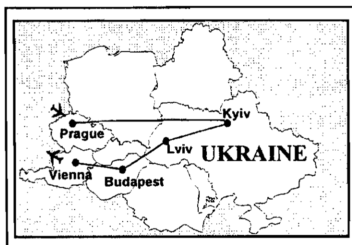
The most popular of tours: fly to **Kyiv (4)**, continue by motorcoach to **Lviv (4)** then through the Carpathian Mountains to **Yaremche (2)** and **Chernivtsi (2)**. Board an overnight sleeper train in Ternopil to Kyiv from where you fly to **Prague (2)**. Plus: Rohatyn, Ivano Frankivsk, Kolomyja, Kamianets Podilskyj, Zarvanytsia and Ternopil.

СОЮЗ УКРАЇНОК

***via LOT Polish Airlines* from New York**
May 04 –24, 2003
21 Day Air/land Tour
$2800 tw

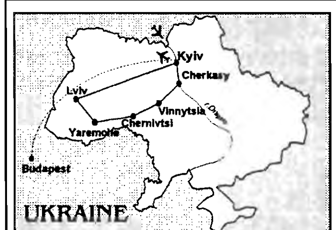
Організатор: Варка Бачинська. ***У програмі відвідини міст, в яких СУА проводить харетативну програму "Молоко і булочка" для найменших школярів України.***
Kyiv (4) continue by plane to **Luhansk (2),** sleeper train to **Kharkiv (3)**; fly directly to **Yalta (3)** and finally to **Lviv (7)** International Music Festival.

HABSBURG CAPITALS

***via Czech Airlines* from New York (JFK)**
June 27 – July 11, 2003 *(only departure!)*
15 Day All inclusive First-class Escorted Tour
$2900 tw

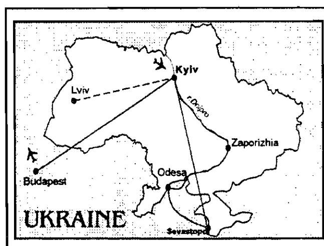
The best of Ukraine and Central Europe: fly to **Prague (2)** continue by plane to **Kyiv (3)** then by motorcoach to **Lviv (3)**, from where you board your sleeper train to **Budapest (2)**. A Danube Cruise brings us to our final destination **Vienna (2)**. ***Plus:*** Rivne, Potchajiv Monastery, Olesko Castle.

Рідна Мандрівка YOUTH TOUR

***via Malev Airlines* from New York $2650 tw**
***via Malev Airlines* from Toronto $2800 tw**
Aug 5 – 25, 2003 *(only departure!)*
21 Day All-inclusive Escorted Tour

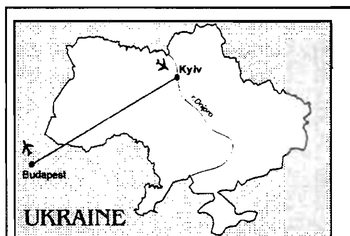
A private motorcoach tour: **Kyiv (3), Cherkasy (1), Vinnytsia (1), Chernivtsi (2), Yaremche (4), Lviv (6), Kyiv (3), Budapest (2 optional)** ***Plus:*** Kaniv, Moryntsi, Shevchenkove, Chyhyryn, Subotiv, Kamianets Podilskyj, Khotyn, Kolomyja, Yavoriv, Vorohta, Verhovyna, Iv. Frankivsk, Rohatyn, Halych, Olesko Castle, Pochajiv + Independence Day Celebrations in Kyiv.**NOTE:** Toronto Departure $150 adtl. includes gateway suppl. and Budapest overnight/meals Aug 25-26
Escorts: Marta and Yurij Kuzmowycz

CHAIKA

Dnipro Cruise ***plus*** **Tour**
***via Malev Airlines* form New York (JFK)**
Aug 14 – Sep 05, 2003 *(only departure!)*
23 Day All inclusive escorted Tour
$3100 tw

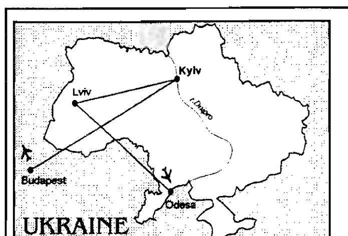
Arrive in Kyiv with connecting same day flight to **Lviv (6)**. Return to **Kyiv (3)** by overnight rail for the Independence Day Festivities; Board your ***M. S. Rybalko*** Cruise ship for an 8 day trip down the Dnipro River: Zaporizhia, Odesa, Sevastopol. ***Plus:*** Yalta, Bahchysaraj and Chersones. Return by plane to Kyiv and connect to a non stop flight to **Budapest (2)** for final two days. ***Independence Day Festivities.***

СВІТОВИЙ КОНҐРЕС УКРАЇНЦІВ – Київ 2003

***via Malev Airlines* from New York (JFK)**
Aug 16 – 27, 2003
12 Day Air/land Escorted Tour
$1890 tw

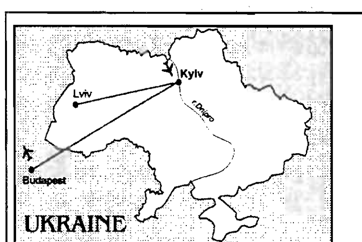
Stay right in the heart of **Kyiv (9)** at *Dnipro Hotel* for the World Congress of Ukrainians Aug 18-21, participate in Independence Day Festivities and stop in **Budapest (2)** on your way home.

BEST OF UKRAINE

***via Malev Airlines* form New York (JFK)**
13 Day All inclusive Escorted First-class Tour
from **$2050 tw**

A "synopsis of Ukraine": **Odesa (3), Lviv (4), Kyiv (3) and Budapest (2).**
Includes: Trans Atlantic air by Malev Airlines, inter-city connection by plane, all transfers, daily sightseeing tours incl. entrance fees, B/L/D basis, Ukrainian visa, escorted throughout itinerary.
Departures: ***May 12, June 16, July 14, September 15, 2003***

INDEPENDENCE TOUR

***via Malev Airlines* from New York (JFK)**
Aug 16 – 27, 2003
12 Day Air/land Escorted Tour
$1790 tw

Escort: Kvitka Semanyshyn

Arrive Kyiv with the Congress group, with a direct flight connection to Lviv. Lovely days under own arrangements in **Lviv's (5)** centrally located Georg Hotel (breakfast basis), return by sleeper train to **Kyiv (3)** for the Independence Day Festivities, continue to **Budapest (2)** by plane.

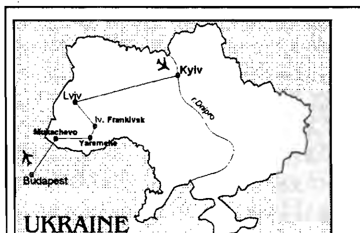

BYZANTINE ROUTE

***via Malev Airlines* from New York (JFK)**
13 Day All inclusive Escorted First-class Tour
from **$2290 tw**

A wonderful combination of Ukraine and Turkey: Arrive in **Kyiv (3):** St. Sofia, Lavra Monastery, St. Michael's, Golden Gates and Artisan Podil, fly to **Crimea (3):** Simferopol, Yalta Panorama, Chersones, Sevastopol and Bahchysaraj. Fly to **Istanbul (4):** Bosporus Cruise, Hagia Sofiia, St. Chora, Topkapi, Blue & Suleman Masques. Hippodrom and Grand Bazaar.

Departures: ***May 22, June 26, September 18, 2003.***

"HROMOVYTSIA" CONCERT TOUR

SOLD OUT

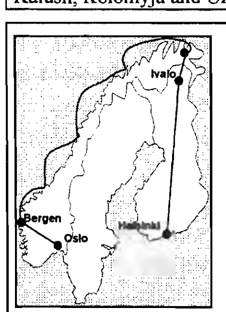
***via British Airlines* from Chicago**
July 11 – 27, 2003
17 Day All inclusive Escorted Tour
$2450 tw

This tour was especially organized for performers of the **HROMOVYTSIA DANCE GROUP of CHICAGO** and their immediate family members. Includes: **Kyiv (3), Lviv (5), Ivano Frankivsk (1), Yaremche (2), Mukachevo (2)** and **Budapest (2). Concerts are scheduled in:** Kyiv, Lviv, Ternopil, Kalush, Kolomyja and Uzhorod. TOUR IS CLOSED!!

2003 INDIVIDUAL AIRFARES to UKRAINE

from **CHICAGO**	to **KYIV**	**ODESA**	**LVIV**	
winter	$ 575	$ 625	$ 625	*via LOT Airlines plus tax*
shoulder (L)	$ 700	$ 745	$ 745	
summer	$ 970	$ 1050	$ 1050	
from **NEW YORK**	to **KYIV**	**ODESA**	**LVIV**	
winter	$ 520	$ 580	$ 580	*via LOT Airlines plus tax*
shoulder (L)	$ 625	$ 665	$ 665	
summer	$ 900	$ 1010	$ 1010	
from **NEW YORK**	to **KYIV**	**PRAGUE**	**KOSICE**	
winter	$ 485	$ 460	$ 490	*via Czech Airlines plus tax*
shoulder (L)	$ 615	$ 595	$ 625	
summer	$ 900	$ 895	$ 925	
from **NEW YORK**	to **KYIV**	**ODESA**	**BUDAPEST**	
winter	$ 475	$ 535	$ 495	*via Malev Airlines plus tax*
shoulder	$ 585	$ 635	$ 675	
summer	TBA	TBA	TBA	

SEASONS: ***Summer:*** June, July, Aug. ***Low:*** April & Oct ***Shoulder:*** May & Sept. ***Winter:*** all other except Christmas Season.
NOTE: Instant purchase fares. Taxes not included. Restrictions and week-end surcharge apply.
Through fares will be quoted from major gateway cities in USA upon request on LOT or Czech Airlines.

SCANDINAVIA

Norway-Lapland-Finland

includes **Norway Fjord Cruise**
***via FINNAIR* from New York (JFK)**
Sep 15 – 30, 2003
15 Day All inclusive Escorted Deluxe Tour
$4200 tw

Fly to **Oslo (2)** continue via the famous Flamsbanen railroad to **Bergen (2)** where you will board the **6 day northbound Fjord Cruise** – breathtaking site of autumn foliage. Warmed by the Gulf Stream the fjords are a natural flora haven. We cruise all the way to the "tip" of Scandinavia and its ever changing scenery with many lakes and more reindeer than inhabitants. Overnight in **Lapland (2)** and continue by bus to Ivalo Airport for your flight to **Helsinki (2).** *Deposit deadline: March 01, 2003*

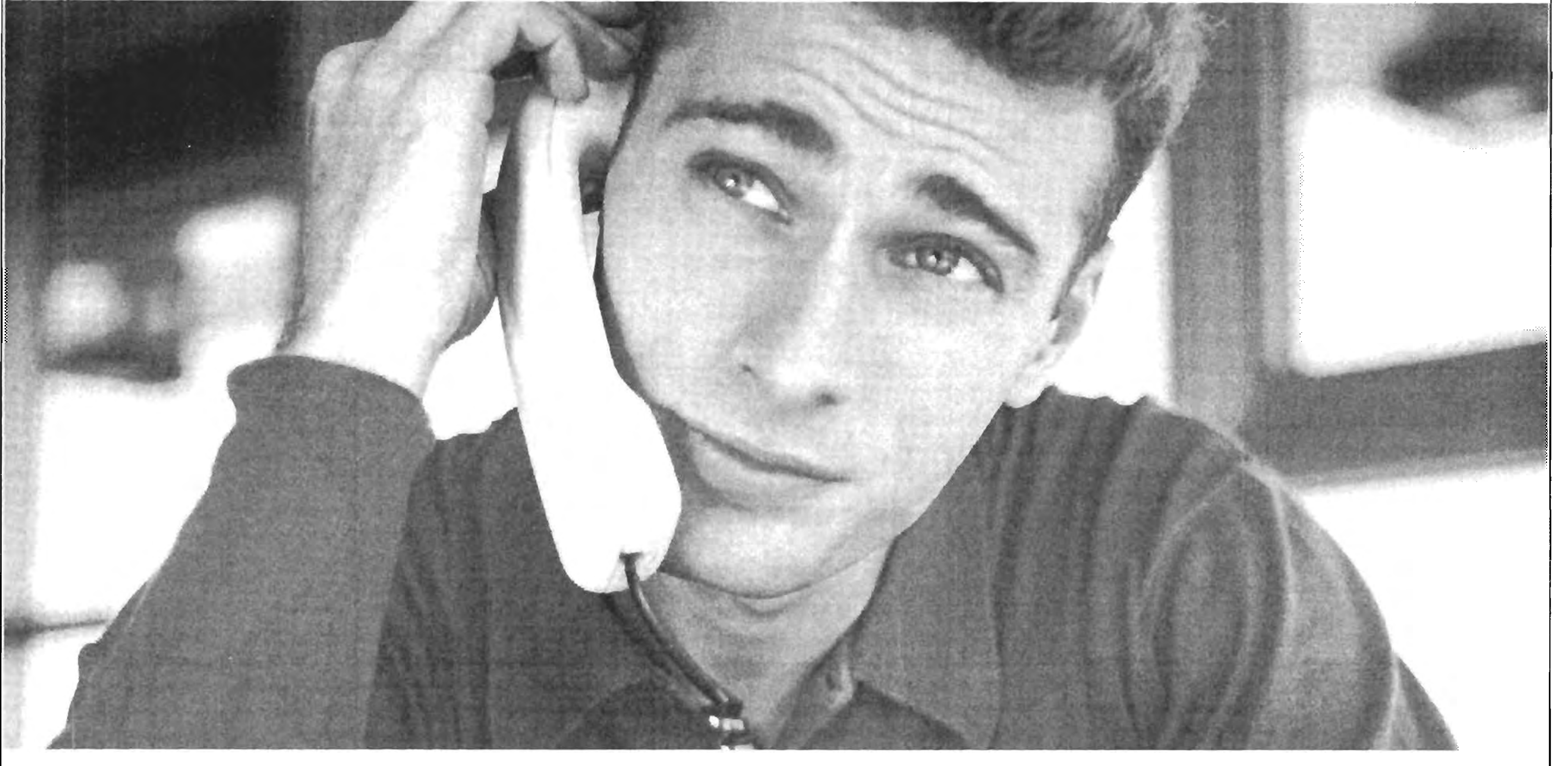
Tour cost and itineraries are subject to change without prior notice.
For detailed information visit www.scopetravel.com

Early Registration BONUS!!

УВАГА - $200 per couple

If tour deposit of @$300 per person reaches Scope Travel Inc. by December 31, 2002
NOTE: Not applicable on Sojuz Ukrainok, Ridna Mandrivka & Hromovytsia tours

Нечувано низькі розцінки на дзвінки в Україну. Жодних зобов'язань!

Низькі розцінки на дзвінки в Україну

$2.99 за всі дзвінки до 10 хвилин

25¢ за кожну додаткову хвилину

Набравши 10-10-220 Ви можете дзвонити додому:

- без місячних сплат або додаткових нарахувань за з'єднання
- без зміни телефонної компанії або передплати будь-якої програми
- ті самі низькі ціни 24 години на добу, 7 днів на тиждень
- усі дзвінки до 20 хвилин у межах США та до Канади коштують 99¢, а потім за кожну хвилину - низький тариф у 7¢

10-10-220 SM

Лише наберіть 10-10-220 + 011 + число телефона, як звичайно

www.10-10-220.com | 1-800-540-3598 | Пропозиція дійсна в більшості кодових зон. | На ці ціни не поширюється загальний федеральний податок на послуги. Telecom★USA.

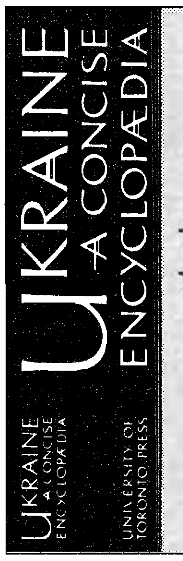
ПАЧКИ В УКРАЇНУ

DNIPRO CO.

В наших крамницях можна придбати авіаквитки в Україну та з України, зробити візи до України.
До вибору 99 взірців хусток!
Телефонні картки: 100 хв. розмови із Україною за $10.

NEWARK, NJ	CLIFTON, NJ	PHILADELPHIA
688 Sanford Ave	565 Clifton Ave	1801 Cottman Ave
Тел.: (973) 373-8783	Tel.: (973) 916-1543	Tel.: (215) 728-6040
(888) 336-4776		

ЕНЦИКЛОПЕДІЯ УКРАЇНИ

універсальне джерело знань про Україну!

Це унікальне видання англійською мовою збагатить будь-яку бібліотеку, як приватну, так і публічну.

Том 1 .... 75.00 дол. (було 95 дол.)
Том 2 .... 75.00 дол. (було 95 дол.)
За ДВА ТОМИ – 130.00 дол.

Ціни включають пересилку. Замовлення разом з чеком або грошевим переказом надсилати на адресу:

UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, INC.
P.O.Box 280, 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054

Мешканці Нью-Джерзі підлягають 6%-му податкові.

ALBATROSS TRAVEL, Inc.

LOT

WESTERN UNION

- Квитки на місцеві і міжнародні літаки;
- вакації в Мексику, на Караїбах і Гаваях;
- подорожі на люксусових кораблях;
- пересилку грошей через „WESTERN UNION"
- квитки на літаки з НЬЮ-ЙОРКУ до:

Ціни від 1 листопада до 10 грудня і від 24 грудня до 20 березня

ЛЬВОВА 540 дол. + податок (в обидві сторони)
370 дол. + податок (в одну сторону)

РИГИ 450 дол. + податок (в обидві сторони)
ВІЛЬНЮСА 320 дол. + податок (в одну сторону)

МІНСЬКА, СОФІЇ, ТАЛІНА, ВІЛЬНА, КИЄВА, СТ. ПЕТЕРБУРГУ, МОСКВИ
500 дол. + подадок (в обидві сторони)
350 дол. + податок (в одну сторону)

74 Nassau Ave., Brooklyn, NY 11222
Tel.: (718) 383-7211 • (718) 383-0083
Fax: (718) 349-1767 • Free tel.: 1-800-603-7973
http://www.albatravel.com e-mail:albatravel@aol.com

GUERRINO DENTISTRY & ASSOC.
Always with personal care.

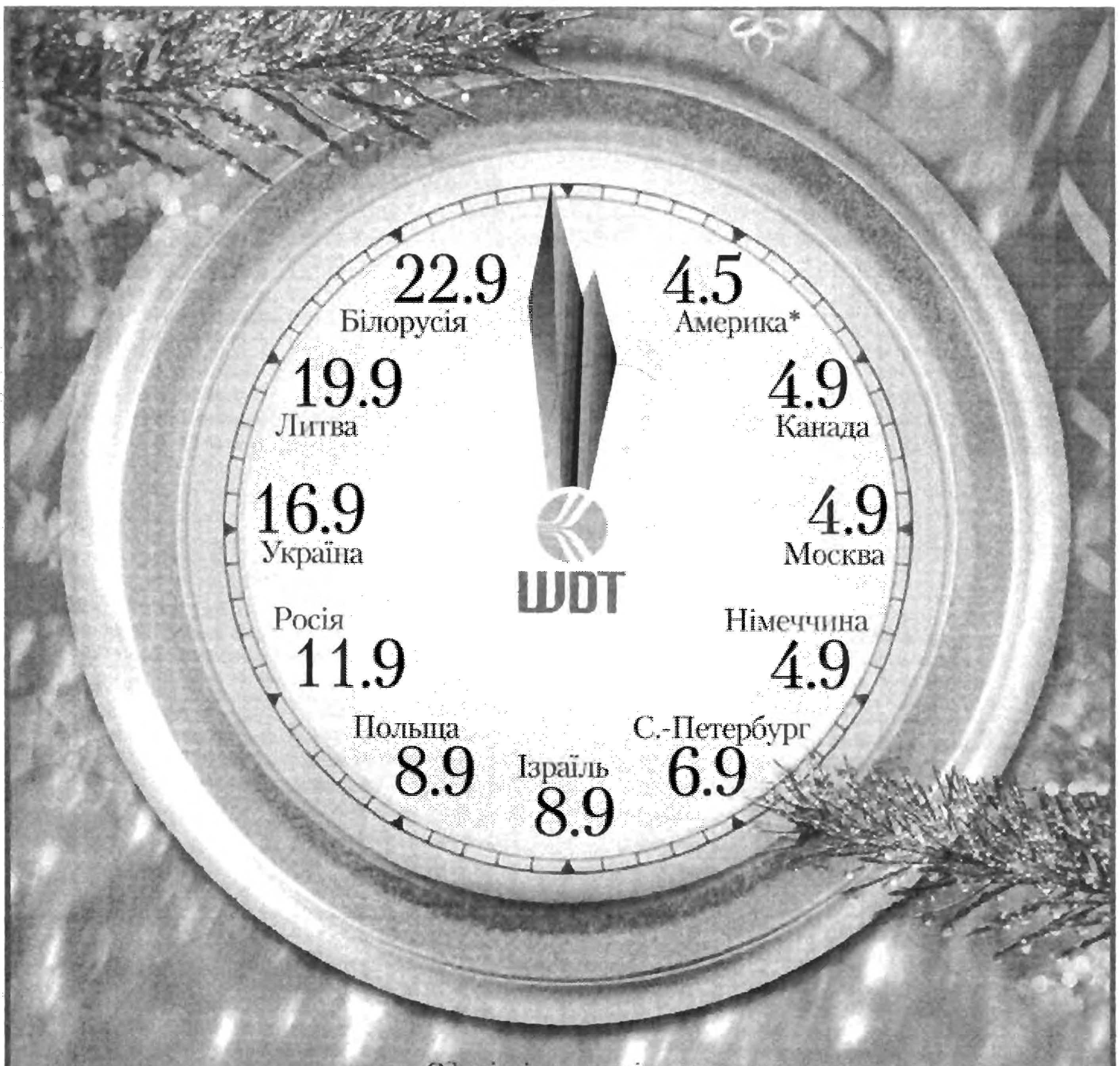
д-р РУСЛАН КОРОБЕЙНИК
УКРАЇНОМОВНИЙ ДЕНТИСТ
Westchester County

$29

- State of the art facility
- All dental specialists on site
- Payment plans available
- Open evenings and saturdays

- Examination
- X-rays
- Cleaning
- Consultation (reg. $345)

1 Byram Brook Place, Armonk, NY 10504
(914) 765-0093
24 Hr. Emergency # (646) 489-8111
Visit us on the web.
www.guerrinodentistry.com

Єдині ціни по всіх штатах,
з будь якого телефону.
Можливий прямий набір.
Сервіс без відключення від вашої телефонічної компанії за однаковими цінами.
Сім днів на тиждень україномовні оператори.

WDT WORLD DISCOUNT TELECOMMUNICATIONS

1.888.353.0808

А У ВАС КОТРА ГОДИНА?

*На дзвінки між штатами. Ціна на дзвінки по штаті – 5.9 цента за хвилину.
Ціни на міжнародні дзвінки на мобільні телефони є вищі ніж дані ціни. Повний список цін є опублікований на сайті www.mywdt.com

"СВОБОДА" запрошує до праці продавців реклями

Ви можете прислужитися громаді й українській пресі, збираючи реклям-ні оголошення та перед-платників для „Свобо-ди", а також продавати газету у Вашій місцевості, отримуючи при тому винагороду. За детальни-ми інформаціями про-симо звертатися до **Марійки Осціславської на тел.: (973) 292-9800, дод. 3040**

Український Народний Союз
Ukrainian National Association, Inc.

УНСоюз уділяє своїм членам
Низькі Рати!
по доступних відсотках
Гіпотечні позички
MORTGAGES
Потелефонуйте сьогодні!
(800) 253-9862 дод. 3036

ДОРОГІ ЗЕМЛЯКИ! ХОЧЕТЕ МАТИ СПОКІЙНУ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕНУ СТАРІСТЬ — ВСТУПІТЬ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ!

10-10-719

dial and go

Я пробувала заощадити користуючись послугами телефонної компанії "Economy Class"

Я переключилася на цю телефонну компанію. За один місяць виявила, що не можу телефонувати нікуди. Я подзвонила до їх Центру обслуги, але ніхто не підняв трубки. За тиждень я довідалася, що вони припинили існування без попереднього повідомлення. Минулого тижня мені запропонували іншу телефонну компанію "Economy Class" . На цей раз я все уважно перевірила і виявила, що люди, з якими я розмовляла телефонічно, – це тільки агенти телефонної компанії, про яку я ніколи раніше не чула.

З 10-10-719 я отримую сервіс першої кляси і продовжую ощаджувати

Я знаю, що сервіс 10-10-719 пропонує нам компанія "STARTEC". Компанія "STARTEC" ніколи не припиняла свого сервісу, від самого початку свого існування в 1989 році. Компанія "STARTEC" має свою власну телекомунікаційну мережу і працівники її Центра обслуги можуть допомогти мені з різними питаннями.

Київ	**13.9¢**	**Москва**	**8.9¢**
Одеса	**10.9¢**	**С. Петербург**	**8.9¢**
Україна	**19.9¢**	**Росія**	**13.9¢**

- Користуйтеся прекрасними низькими цінами 24 години на добу, 7 днів на тиждень
- Немає потреби реєструватися
- Нема щомісячних оплат*
- Оплата за розмови буде включена у Ваш звичайний телефонний рахунок

США і Канада	**6.9¢**	**Грузія**	**16¢**
Німеччина	**7.9¢**	**Естонія**	**17¢**
Австралія	**7.9¢**	**Вірменія**	**31¢**
Білорусь	**22¢**	**Азербайджан**	**31¢**
Молдова	**22¢**	**Ізраїль**	**9.9¢**

Це дуже просто!

Для дзвінків по США і до Канади набирайте:
10-10-719 + 1 + Код міста + Номер телефону

Для дзвінків за кордон набирайте:
10-10-719 + Код країни + Код міста + Номер телефону

Телефонуйте до нашого Центру Обслуги на тел.: 1-800-214-8277
або відвідайте нас на Інтернеті: www.1010719.com

* Невелика оплата за з'єднання - 15¢.
Ціни по США дійсні для всіх штатів за вийнятком Гаваїв і Аляски. Ціни за кордон можуть бути іншими при дзвінках на мобільні телефони. Стягується Федеральний податок (USF). Ваша льокальна телефонна компанія може не забезпечувати сервіс 10-10-719 або пересилку рахунків. Телефонуйте до Центру Обслуги на число: 1-800-214-8277 для отримання інформації про наявність інших можливостей використання нашої обслуги. Наші клієнти повинні потелефонувати до Центру Обслуги, щоб отримати ці ціни.

startec SM

RUFCU direct™

Great Rates, No-fee Services, Free Checking, and Now...Free On-line Banking.

Check Our Financial Services and Attractive Rates
- Savings Accounts
- Share Draft & Checking
- Credit Cards
- Vehicle Loans
- Mortgage Accounts
- Signature Loans
- Business Loans
- Commercial Loans
- CD's & IRA's
- Investments
- Youth Accounts
- Direct Deposit
- Fund Transfers
- International Transfers
- Audio Response System
- Notary Service
- Translation Services
- Student Scholarships

What more could you ask from a financial institution? How about member ownership. Not only do you get the most attractive rates in town, as a member, you are an owner. And ownership does have its rewards.

In addition to earning interest on your deposits, you stand to earn dividends on your account. Plus, you benefit from a wide array of financial instruments and no-fee services, at rates unmatched by other banks.

More important, you can now do your banking online from just about any place in the world, free of charge! What better reasons to become a member of one of the most service oriented credit unions in the country. Join us to today! Call us or visit us online at *www.rufcu.org*.

Rochester Ukrainian Federal Credit Union
Serving Our Members' Financial Needs

Main Office
RUFCU Rochester
824 Ridge Road East
Rochester, NY 14621
Tel: (585) 544-9518
Fax: (585) 338-2980

Capital District Branch
RUFCU Albany
1828 third Ave.
Watervliet, NY 12189
Tel: (518) 266-0791
Fax: (585) 338-2980

Bank Online!
www.rufcu.org
e-mail: rufcu@frontiernet.net

Out of State, Call Toll Free 1-877-968-7828 – Audio Response Line: 585-338-2980

Ukrainian Creations

A Family Tradition Since 1975
Specializing in 14 KT. Gold Tryzub
Steve Makar, *Owner*

В підприємстві Макара маємо великий вибір українських національних емблем, також маємо різні релігійні медалі та вироби. У нас ви можете знайти чудову біжутерію із 14kt та 18kt золота, імпортовану з Европи. Якщо Вам потрібно надзвичайного по-дарунку, то в нашому складі знаходяться унікальні заручинові перстені та на замовлення шлюбні обручки. Означення вартости робимо на місці.

Ukrainian Creations, 10201 Little Creek Rd., Charlotte, NC 28227
Тел.: (704) 573-9108

YURI INTERNATIONAL
TRADE, TRAVEL, PARCEL SERVICE

Пакунки, авіяквитки, доляри, харчі, бандеролі, візи з Америки і Канади до: України, Росії, Білорусі, Молдови, Балтії, Польщі, Середньої Азії та Кавказу

- Запрошення до Америки, візи в Україну, продовження віз в Америці
- Відвозимо і зустрічаємо на летовищах Львова, Києва, Москви, Торонто і Нью-Йорку
- Допомагаємо полагодити еміграційні справи з „Green Card"
- Відправляємо пакунки з України до Америки і Канади

Відбираємо пакунки з кожного дому в Америці
Відеотрансфер PAL/SECAM – NTSC
Дзвінки в **Україну 16¢ за хвилину** • Дзвінки в **Росію 16¢ за хвилину**

13 Royal Palm Dr., Cheektowaga, NY 14225
(716) 685-1505 • Fax: (716) 685-0987
E-mail: Yuriinter@hotmail.com

В И П Р О Д А Ж!
Книгарня „Свободи" випродує річники
„ВЕСЕЛКИ"

За 1973, 1974, 1975, роки.
Тверда оправа. Тиснення золотом.

ДОБРИЙ ПОДАРУНОК ДЛЯ ДІТЕЙ І ВНУКІВ
Ціна 15 дол. за один річник з пересилкою

SVOBODA BOOKSTORE
P.O. Box 280, 2200 Route 10, Parsippany NJ 07054

ЗМІНА АДРЕСИ

☐ „Свобода"   ☐ „The Ukrainian Weekly"

СТАРА АДРЕСА:

Число Відділу (якщо член УНС) ....

Ім'я і прізвище ....

Адреса ....

....

НОВА АДРЕСА:

Ім'я і прізвище ....

Адреса ....

....

Зголошення присилати до:
Svoboda/The Ukrainian Weekly
P.O.Box 280, Parsippany, NJ 07054

На зміну адреси проситься долучити $1.00
ПЕРЕВЕДЕННЯ ЗМІНИ АДРЕСИ ТРИВАЄ 1-2 ТИЖНІ

DNIPRO
26499 Ryan Rd.
Warren, MI 48091
(810) 759-6563

АВІЯКВИТКИ В УКРАЇНУ
туди і назад починаючи від $640.00

ПАЧКИ В УКРАЇНУ
за фунт 59¢

Картки Телефонічні до України $10.00 за 100 хвилин безкоштовного з'єднання

Переписуємо відеокасети з Европейської на Американську систему і навпаки

ПРОДУКТОВІ ПАЧКИ

ВІЗИ І ЗАПРОШЕННЯ ДО УКРАЇНИ

Пачки в країни Балтії, Польщу, Росію, Білорусь, Молдову, Чехію і Словакію

Ukrainian Gift Shop
11758 Mitchell
Hamtramck, MI 48212

Foot Locker

10 000 переможців відразу!

15 жовтня 2002 р. - 15 січня 2003 р.

Висилайте гроші через Вестерн Юніон і ви зможете:*

Виграти $25 000

Візьміть участь у лотереї, щоб ВИГРАТИ 1 з 4 ВЕЛИКИХ призів!

Виграти $25

ВИГРАЙТЕ 1 з 10 000 подарункових карток магазину Foot Locker відразу ж!

Заощадити $10

Кожний одержить знижку на $ 10 з покупки на $ 50 і більше в магазині Foot Locker!**

Призи на $350 000

Ви можете ВИГРАТИ!

Перевірте свою квитанцію!

Тільки в тих агентствах, що беруть участь. Подробиці можна одержати в агентствах.

WESTERN UNION®

*ПОКУПКА НЕ ОБОВ'ЯЗКОВА ДЛЯ ТОГО, ЩОБ БРАТИ УЧАСТЬ У ЛОТЕРЕЇ АБО СТАТИ ПЕРЕМОЖЦЕМ

Міст - це завжди надійно!

Доля посміхається ВАМ!

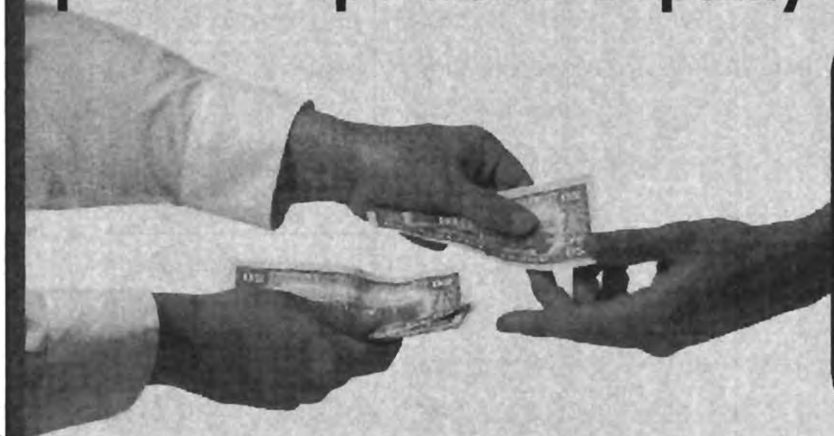
Зробіть десять замовлень через будь-якого представника корпорації Міст протягом поточного року - з 1 березня до 31 грудня і ви стаєте учасником **супер-лотереї** корпорації Міст - **Міст-Фортуна**, Головний приз - **10.000** доларів готівкою.

МІСТ-ФОРТУНА
$10,000.00
ГОТІВКОЮ

А також телевізори, відеомагнітофони, ДВД та інші коштовні нагороди,

Корпорація МІСТ - MICT MEEST вибір тих, хто добре рахує свої гроші!

Грошові перекази в Україну та по цілому світі за декілька хвилин.

Тільки ми доставляємо гроші безпосередньо до рук адресата

ПАЧКИ

в Україну, Росію, країни СНД та по всій Східній Європі

Щоденна висилка контейнерів

Щохвилинний комп'ютерний контроль за виконанням Вашого замовлення

Підбираємо пачки з дому

РЕГІОНАЛЬНІ ПРЕДСТАВНИКИ:

MEEST Corporation Inc.	MEEST-AMERICA	MEEST KARPATY	MEEST-CALIFORNIA	MEEST-ALBERTA
97 Six Point Road	609 Commerce Rd.	2236 W. Chicago Ave.	500 E.Harvard Str.	10834-97 Street
Toronto,ON M8Z 2X3	Linden NJ 07036	Chicago, IL 60622	Glendale, CA 91205	Edmonton, AB T5H 3M3
Tel.:(416)236-2032	Tel (908) 474-1100	Tel.:(773) 489-9225	Tel.:(818)547-4910	Tel (780) 424-1777

За аґентом у вашій місцевості дзвоніть безкоштовно 1-800-361-7345

ЙОСИФ КУПЧАК
власник
JOSEPH MEAT MARKET
М'ясні европейські вироби
437 Smith Street, Perth Amboy, NJ
Tel: (732) 442-4660

• ПРАЦЯ •

Шукаємо жінку на працю по догляду за старшим мужчиною з проживанням.
Тел.: 1-617-323-8720

Потрібна особа до опіки над старшим мужчиною із замешканням і до легкої домашньої праці. Мусить говорити по-українськи.
Тел.: (732) 866-8894

Приватні оголошення
про розшук родини, пошуки чи пропозиції праці, винайм житла та інші вміщуються у „Свободі"
за ціну 10 дол.

• РОЗШУКИ •

Розшукую родину мого діда **ПРОКОПА КОЗЯРА**, який в рр. 1920-30 переїхав до Чикаго. У 1960 р. Петро Марчук розшукував мою маму Елену Галтсік (Козяр), яка в цей час проживала в Україні. Якщо би хтось мав які-небудь інформації, прошу о контакт **e-mail emishelle@yandex.ru** або тел.: **+447960767525**, або моя адреса:
Michhail Galtsik,
Tallinna mnt. 44-19, 21005 Narva, Estonia.

Український Народний Союз пошукує осіб зацікавлених продавати життєве забезпечення (страховку). Вимагаємо знання англійської мови та професійного вишколу (ліцензії). Платимо комісове на рівні з американськими установами, та даємо списки проспектів. Зацікавлених просимо звер-татися на тел.
(973) 292-9800 додатковий 3018

Ваші потреби різноманітні...
Позичати у Кредитівці САМОПОМІЧ НЬЮ ЙОРК найвигідніше:
низькі відсотки та вигідні умови сплати.
SELF RELIANCE NEW YORK
Federal Credit Union
108 Second Avenue New York, NY 10003 Tel: 212 473-7310 Fax: 212 473-3251
Філії:
6325 Route 209 Kerhonkson, NY 12446 Tel: 845 626-2938 Fax: 914 626-8636
226 Uniondale Avenue Uniondale, NY 11553 Tel: 516 565-2393 Fax: 516 565-2097
32-01 31 Avenue Astoria, NY 11106 Tel: 718 626-0506 Fax: 718 626-0458
Поза Нью Йорком телефонуйте безкоштовно: 1-888-SELFREL
Відвідайте нашу електронну сторінку: www.selfrelianceny.org E-пошта: SRNYFCU@aol.com

АДВОКАТ
ЯРОСЛАВ КУЗЕМЧАК
КОМПЕНСАЦІЇ І ВИМОГИ В НАСЛІДОК АВАРІЙ
✔ на роботі
✔ автомобільних
✔ в публічних місцях
✔ лікарських помилок
Перша консультація безплатна
Оплату беремо лише після виграші процесу про відшкодування
А ТАКОЖ:
• ВОДІННЯ під впливом алькоголю
• КУПІВЛЯ І ПРОДАЖ нерухомостей
• ПРОЦЕСИ цивільні і кримінальні
• ШТРАФИ
• РОЗВОДИ
• ЗАГАЛЬНІ КОНСУЛЬТАЦІЇ
WELT & DAVID
1373 Broad St., Clifton, NJ 07013
(973) 773-9800

Українська Федеральна Кредитова Кооператива
"САМОПОМІЧ"
Філядельфія - Скрентон - Трентон
Обслуговує і підтримує Українську громаду від 1952-го року
ВСТУПАЙТЕ ДО НАШОЇ КРЕДИТІВКИ!
Для Вас *ВИСОКІ* відсотки на Сертифікатах, *НИЗЬКІ* відсотки на позики і *Взірцева Фінансова Обслуга*
Головне Бюро:
1729 Cottman Avenue, Philadelphia, PA 19111
Tel: 215-725-4430 Fax: 215-725-0831
Toll Free: 1-888-POLTAVA (1-888-765-8282)
www.ukrfcu.com
Філії:
910 Henrietta Ave., Huntingdon Valley, PA 19006 (215) 379-0400
2307 Brown Street, Philadelphia, PA 19130 (215) 232-399
447 Jeremiah Avenue, Trenton, NJ 08610 (609) 656-0802
207 River Street, Scranton, PA 18447 (570) 487-1947

РЕКЛЯМА - ЦЕ КЛЮЧ ДО УСПІХУ!
ВІДДІЛ ОГОЛОШЕНЬ І РЕКЛЯМИ
Tel.: **(973) 292-9800 дод. 3040**
Fax: **(973) 644-9510** • E-mail: svoboda@att.net
Поштою: Svoboda, 2200 Route 10, P.O. Box 280 Parsippany, NJ 07054
ADVERTISING DEPARTMENT

LYTWYN & LYTWYN
UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS
AIR CONDITIONED
Обслуга ЩИРА і ЧЕСНА.
Our Services Are Available Anywhere in New Jersey.
Також займаємося похоронами на цвинтарі в Бавнд Бруку і перенесенням Тлінних Останків з різних країн світу.
UNION FUNERAL HOME
1600 Stuyvesant Avenue
(corner Stanley Terr.)
UNION, N.J. 07083
(908) 964-4222
(973) 375-5555

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Займається похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ
ЛУІС НАЙҐРО - директор
Родина ДМИТРИК
Peter Jarema
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N.Y.10009
(212) 674-2568

П О Д Я К А

Проживши благородне, працелюбиме, довге життя, 31 грудня 2001 р. відійшов до свого Творця наш найдорожчий МУЖ, БАТЬКО, ДІДО та ПРАДІДУСЬ

бл. п.

МИКОЛА ГІРНЯК

Безмежно вдячні ми рідним, приятелям, та знайомим за їхні молитви та розраду в нашому смутку.

Особливо дякуємо Владиці Іннокентію Лотоцькому за св. Літургії та молитви; о. митрату Романові Ганкевичові за молитви, св. Літургії, та за аранжування відправ за душу Покійного в Зарваниці, Ямні, та Ямниці; о. Александрові Авраменкові та о. Олегові Романенкові за св. Літургії.

За похоронні відправи дякуємо о. митрату Михайлові Ревтюкові, о. канонікові Андрієві Гановському, о. Василеві Петрові, нашому племінникові о. Маркові Гірняку, та маестрові Евгенові Садовському. Дякуємо о. Іванові Наконечному та паніматкам Наконечній та Ганкавич за їхні відвідини в похоронному заведенні.

Дуже вдячні ми о. канонікові Гановському за його постійні відвідини Покійного в його частих побутах в лікарні, та за зворушливі, теплі прощальні слова над домовиною на цвинтарі; а о. Маркові Гірняку за повні глибокого змісту прощання в церкві, та за численні св. Літургії за свого стрия. Сердечно дякуємо маестрам Яремі Цісаруку та Олені Яцишин за солоспіви.

Щиро дякуємо за так численну участь в похоронних відправах, а особливо тим, що прибули здалека. Сердечну подяку складаємо всім, що своєю щедрістю вшанували пам'ять Покійного.

Чудовими квітами вкрили могилу дорогі приятелі та родичі:

Боднарук Р., І. з родиною; родини Боднарук в Польщі; Букоємська І. з родиною; Вальницькі І., В.; Вальницькі Х., Ю., Р.; Волчук С.; Галяревич А., М. з родиною; Гірняк Б., Г. та О., В.; Голіян, М., Д.; Квасниця Л., Р. з родиною; Кришталевич Я., Я.; Кузьмич К., Ю., Д.; Кучменда М.; Левицькі д-р А., Д.; Палажій д-р Р., О. з родиною; Рощаковські А., К.; Слоневські Р., М., К., М.; Сай д-р Ю., М.; Чолган М., Л.; внуки – Раковські М., К.; Раковські К., Т.; Воєвідка К.; правнук – Данилко Раковський.

НА СВЯТІ ЛІТУРГІЇ зложили:

100 дол. Палажій д-р Р., О.;
30 Горбань, родина;
по 20 Вальницькі І., В.; Лаврів Я.; Садовський Е.; Северин А.; Швед С.; родина Ягольницьких;
по 10 Владика родина; Гевко Ю.; Жила П.; Кмйотек родина; Котовскі С.; Юрків М.;
Також зложили на св. Літургію: Шепіс А., І.;
на серію св. Літургій: Сестри Домініканки.

НА БУДІВЕЛЬНИЙ ФОНД КАТЕДРИ СВ. ЙОСАФАТА В ПАРМІ:

по 500 дол. Воєвідка І., М.; Раковські Я., Х.;
250 Цимбаліста М.;
200 Слоневські Р., М.;
по 100 Букоємська І.; Трешньовські Р.; д-р О.;
по 50 Баслядинська В.; Галушинські Ю., М.; Кармазин Л.;
30 Рошецькі Н., О.;
по 25 Грабець Р.; Оліяр М., Н.;
по 20 Кашубинська І.; Клос д-р А.; Краснянські І., С.; Кузьмин П., А.; Топорович О.;
по 10 Глинський Р.; Грабська М.

НА ШКОЛУ СВ. ЙОСАФАТА В ПАРМІ:

500 дол. Боднарук Р., І.;
по 50 Хімка С.; Фаріон д-р Д.;
по 25 Маглай о. диякон д-р І., І.;
по 20 Бак І.; А., Климусь І.; Оліяр І.; Е., Хомин Я., Л.;
15 Дубас І.;
10 Демянчук Б., О.

НА УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ В НЬЮ-ЙОРКУ:

50 дол. Дейчаківський д-р М., Н.

НА ALBUQUERQUE MUSEUM FOUNDATION:

Ґолдберг, Й., К.

НА ARTHRITIS FOUNDATION:

Нанніні, Дж.

НА ПЛАСТ В УКРАЇНІ:

25 дол. Мичковська Л.;
10 Боднар д-р В., Л.

НА ПЛАСТОВУ ОСЕЛЮ ПИСАНИЙ КАМІНЬ:

по 500 дол. Воєвідка І., М.; Раковські М., К.; Раковські Я., Х.;
250 Кузьмич К.;
200 Рощаковські А., К.;
по 100 Базарко д-р В., Л.; Воєвідка К.; Галяревич А., М.; Голубець д-р З., М.; Кассараба Р., М.; Кришталович Я., Я.; Кузьмич В.; Музичка д-р Я., Л.; Попель Ю., В.; Терлецькі д-р Н., М.; Якубович д-р О., Д.;
по 50 Букоємська І.; Войтина І., д-р Д.;, Говикович Я.; Ґолембйовська Н.; Кульчицькі д-р Ю., Д.; Легецкіс д-р Р., М.; Моллс Ф., В.; Надозірні В., А.; Небеш д-р Е., Л.; Пік І.; Солчаник А., І.; Фединські А., Х.; Шиприкевич П., І.; Шуст д-р Н., Н.;
по 40 Небеш О., М.; Яцишин Т. д-р Х.;
по 25 Буриверхи; Вечерек д-р Б ., Р.; Гук М.; Ковч Т., О.; Кульчицький Д.; Небеш д-р Б., Д.; Палка Е., В.; Раковські Р., Д.; Раковські Р., Х.; Терлецька А.; Федьків І., М.; Якубович М., Д.;
по 20 дол. Мігайчук д-р Я., Н.; Мудра Л.; Сопка Д.; Сопка М.; Шкарупа І.; Яцишин О.

НА FIGHT FOR SIGHT – ДОПОМОГА НЕЗРЯЧИМ ДІТЯМ В УКРАЇНІ:

по 500 дол. Воєвідка І., М.; Раковські Я., Х.;
300 Турчин М.;
250 Кузьмич К.;
по 100 Оришкевич д-р Ю., М.; Полянські Ю., А.; Раковський Б.; Рондяк полк. Р., У.; Савчак д-р М., О., Сидорак д-р Я., О., Смаль О., Смородські М., З.; Хухра Ю., І.; Цісарук Я., Л.;
по 50 Білинська Л.; Білинські М., Г.; Демянчук д-р Д., О.; Дзівак Т.; Еллис Б., Ш.; Захарій д-р І. А.; Голіян М., Д.; Ільчишин В., О.; Кравс М.; Купчак д-р Б., І.; Пащин Б., К.; Федорів Д.; Флинн Дж., М.; Футей суд. Б., М.; Хухра Какс К.; Шехович І., Л.; Шмагала Т., К.; Шуст д-р Н., Н.; збірно: Адамів М., І.; Вовк А.; Женчук Р., О.;
30 Тарчанин Т.О.;
по 25 Басалик П., Д.; Волчук С.; Голубець Л. Г.; Жакунець В., Г.; Калушка О.; Космос С., Т.; Світлик М.; Турчиневич К.; Хміляк В., О.; Шехович М., Щербак Е. О.;
по 20 Антонів М., С.; Дворскі Л., С.; Дмитрик П.; Городиська С.; Кітраль В., А.; Ковч Б., М.; Стахур Р.; Хома Ц.; Цьобан Я., Е.;
15 Шийка Т.;
по 10 Кавац М., Е.; Луцишин М.; Попєль Л. Дж.; Сорочак О.; А., Троч М.; Чабан Е., Х.

Нехай Господь винагородить Вас щедрими ласками

дружина – МАРІЯ ГІРНЯК
дочки – ХРИСТИНА РАКОВСЬКА з мужем ЯРЕМОЮ
– МАРТА ВОЄВІДКА з мужем ІГОРЕМ.

Ділимося болючою вісткою, що 26 листопада 2002 р. з волі Всевишнього відійшла у вічність на 97-му році життя наша улюблена ТЕТА і ПРАБАБЦЯ

СВ. П.

БРОНИСЛАВА БЕДНАРЧУК

нар. в Золочеві, Галичина, Україна.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися в українській католицькій церкві в Ст. Пітерсбург, Фла., а відтак на кладовищі „Кальварія".

В глибокому смутку залишені:

сестрінка – ЛІДІЯ з мужем д-ром ІВАНОМ СКРИПУХОМ
похресник – д-р ОРЕСТ СКРИПУХ з дружиною МИРОСЛАВОЮ і сином НІЛЕМ
племінник – РОМАН СКРИПУХ з дружиною ЛОРІ та дітьми ДАНИЛКОМ і НИКОЛ

Вічна Їй пам'ять!

У СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ

будуть відправлені **СЛУЖБИ БОЖІ з ПАНАХИДАМИ**

4 січня 2003 р., о год. 9-ій ранку в:

українській католицькій церкві у Ст. Пітерсбурґ, Фла.;
українській католицькій церкві, Стемфорд, Кон.;
українській католицькій церкві св. Івана Хрестителя у Брантфорді, Онт. Канада.

**У ДВАДЦЯТЬ ВОСЬМУ СУМНУ І БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ
як з волі Божої відійшов у вічність мій
дорогий і незабутній МУЖ**

бл. п.

ЮРІЙ КОНОНІВ

буде відправлена

ПАНАХИДА

за спокій душі

**в неділю, 29 грудня 2002 р. о год. 11-ій ранку
в українській православній церкві св. Трійці в Ірвінґтоні.**

Про молитви за душу Покійного просить

ДРУЖИНА

**За мову і зміст посмертних оголошень
і подяк редакція не відповідає**

Ділимося сумною вісткою з рідними та приятелями, що в неділю 1 грудня 2002 р. по довгій і тяжкій недузі відійшов у вічність, проживши 77 років

бл. п.

ЮРІЙ ПОТІЄНКО

заслужений церковний і громадський діяч, син відомого Протодиякона о. Василя Потієнко.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися в українській православній церкві св. Трой-ці в Бафало-Чіктовага, Н.Й. в четвер 5 грудня 2002 р.

Покійний похований на цвинтарі св. Матвія у West Seneca, NY.

У глибокому смутку залишилися:

дружина – ТАЇСА ПОТІЄНКО з дому ДМИТРІЮК
дочка – ОЛЕНА КОЦУР з чоловіком ПЕТРОМ
внуки – НАТАЛІЯ і МАРКО
швагер – ВОЛОДИМИР з дружиною МИРОСЛАВОЮ ДМИТРІЮК
племінниця-хрещенниця – НАТАЛІЯ ВОРРЕН з чоловіком РОБЕРТОМ
племінники – д-р ЗІНА ГАЙДУЧОК з чоловіком д-р ЮРІЄМ і дітьми ОЛЕКСАНДРОМ і КАТЕРИНОЮ
– д-р АНДРІЙ з дружиною д-р НАТАЛІЄЮ і сином АНТОНІЄМ
та родина в Америці, Канаді і Україні.

Просимо про молитви за душу Покійного.

Вічна Йому пам'ять!

Ділимося сумною вісткою, що в суботу, 7 грудня 2002 р. з волі Всевишнього відійшов у вічність

бл. п.

д-р ВОЛОДИМИР ПУШКАР

громадський та церковний діяч, основоположник, президент та багаторічний член Дирекції Української Федеральної Кредитової Кооперативи „Самопоміч" у Філядельфії, Па.

Родині та знайомим Покійного складаємо щиросердечні співчуття.

Вічна Йому пам'ять!

ПРОВІД ТА ПРАЦІВНИКИ
УКРАЇНСЬКОЇ ФЕДЕРАЛЬНОЇ
КРЕДИТОВОЇ КООПЕРАТИВИ
„САМОПОМІЧ"

УКРАЇНСЬКЕ ПАТРІЯРХАЛЬНЕ СВІТОВЕ ОБ'ЄДНАННЯ
УКРАЇНСЬКЕ ПАТРІЯРХАЛЬНЕ ТОВАРИСТВО В США І ЖУРНАЛ „ПАТРІЯРХАТ"
діляться сумною вісткою з членами, читачами й українським громадянством, що 7 грудня 2002 р. на 96-му році багатотрудивого життя, відійшов у Божу вічність

бл. п.

д-р ВОЛОДИМИР М. ПУШКАР

провідний член українського патріярхального руху, член управи УПСО і крайової управи УПТ в США, довголітній адміністратор і член редакційної колегії журнала „Патріярхат", колишній член УВО і ОУН, кооперативний діяч, бухгальтер Промбанку у Львові, член управи Українського Центрального Комітету у Кракові, член ЦПУЕН, член основник Асоціяції Українців в Америці „Самопоміч", член управи Союзу Української Кооперації і провідний громадсько-політичний і релігійно-церковний діяч.

Тлінні останки Покійного похоронено на цвинтарі Факс Чейс у Філядельфії.

Родині Покійного складаємо глибоке співчуття.

Вічна Йому пам'ять!

УПРАВА УПСО,
крайова управа УПТ і журнал „Патріярхат"

Ділимося сумною вісткою з рідними та приятелями, що 26 листопада 2002 р. відійшов у вічність дорогий МУЖ, ТАТО, ДІДУСЬ і БРАТ

бл. п.

ІЛЛЯ МІСЮРАК

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися в понеділок, 2 грудня 2002 р. в українській церкві св. Йосифа, а опісля на цвинтарі св. о. Миколая.

Залишені у смутку:

дружина – ЕВГЕНІЯ
дочка – ХРИСТЯ з чоловіком д-р МИХАЙЛОМ ЗГОБА та три внучки ДАНЯ, АНДРЕЙКА і КАТРУСЯ
брат – ІВАН
та ближча і дальша родина.

Вічна Йому пам'ять!

У невимовному смутку повідомляємо, що 25 листопада 2002 р. упокоїлася в Бозі наша найдорожча МАМА

бл. п.

ТЕКЛЯ ЛУНІВ

вдова по пок. Василеві Луніву.

ПАРАСТАС відбувся 28 листопада 2002 р.

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА – 29 листопада 2002 р. в українській католицькій церкві Пречистої Діви Марії у Галіфаксі, Англія.

Похорон очолив Преосвященний Кир Павло Хомницький разом з українськими католицькими і римо-католицькими священиками в Галіфаксі, Англія.

У глибокому смутку залишилися:

син – о. ПАВЛО
доньки – ПАВЛИНА
– МАРІЯ
– ГАЛИНА з чоловіком БОГДАНОМ КАРМАЗИНОМ.

Вічна Її пам'ять!

Дякуємо Преосвященному Владиці Павлові Хомницькому, всім отцям священикам за відправлення Парастасу і Заупокійної Служби Божої.

Дякуємо Преосвященному Владиці Василевлі Лостенові і Стемфордській Дієцезії, всім людям з Галіфаксу і терену Великої Британії, парафіянам і знайомим в США, Канаді, Італії, Франції і Україні за всі молитви, Служби Божі, співчуття і зложення кондоленцій. Дякуємо всім.

Ділимося сумною вісткою, що 15 листопада 2002 р. відійшов у вічність на 79-му році життя наш найдорожчий МУЖ, БАТЬКО, СТРИЙКО та ДІДУСЬ

бл. п.

ЙОСИФ ЗУБРИЦЬКИЙ

нар. 3 березня 1923 р.
у селі Демя, місто Миколаїв, Галичина.

Залишив у глибокому смутку:

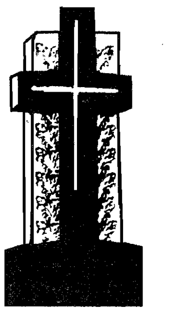
дружину – АННУ з дому ПИЛИПЧАК
сина – ВОЛОДИМИРА з дружиною МАРИЯННОЮ та внуками АННОЮ і НАТОЛІЄМ
дочку – ІРИНУ з мужем ЕВГЕНОМ СЕМИНЯКОМ
племінників – МИРОНА (Полтава), МАРУСЮ (Демя, Україна)

Вічна Йому пам'ять!

SO. BOUND BROOK MONUMENT CO. LLC

УКРАЇНСЬКЕ ПІДПРИЄМСТВО

ДАРКО ВОЙТОВИЧ, власник
(908) 647-7221 • (732) 356-1209

СТАВИМО ПАМ'ЯТНИКИ, МАВЗОЛЕЇ, СТАТУЇ
З РІЗНИХ ҐРАНІТІВ, БРОНЗИ НА ПРАВОСЛАВНОМУ
ЦВИНТАРІ СВ. АНДРІЯ В С. БАВНД БРУКУ,
СВ. ДУХА в ГЕМПТОНБУРҐУ ТА ІНШИХ.

РЕКЛЯМА • ОГОЛОШЕННЯ • ПОВІДОМЛЕННЯ • Марійка Осціславська 973-292-9800 #3040

ХОЧЕТЕ ПРОДАТИ ЧИ КУПИТИ ХАТУ?

Зверніться до

ВАСИЛЯ КАВАЦЮКА

(908) 790-9240
або
(908) 265-7618
Exit Realty

УКРАЇНСЬКА КНИГАРНЯ
Найбільший вибір українських книжок.
Замовляйте каталог:
1-866-422-4255
www.ukrainianbookstore.com

ОРКЕСТРА „ЛУНА"
Музика на весілля, забави, фестивалі.
Святкування роковин.
ОЛЕСЬ КУЗИШИН
Тел./Факс: (732) 636-5406
e-mail:dumamuse@aol.com

ARKA COMPANY
Нитки, тканина до вишивання, писанкові прибори, касети, відео-касети, CD, шкільні книжки, хустки, кераміка, різьба.
26 First Avenue, New York, NY 10003
Tel.: (212) 473-3550

ХРИСТИНА БРОДИН
Професійний продавець забезпечення УНС
CHRISTINE BRODYN
Licensed Agent
Ukrainian National Ass'n, Inc.
2200 Route 10, P.O. Box 280 Parsippany, NJ 07054
Tel.: (973) 292-9800 (Ext. 3039) • Fax: (973) 292-0900

PROSTHODONTIST
д-р ОЛЕКСАНДЕР КМЕТА
косметика зубів, загальне лікування, „Implants".
5E. 19th Street, 5th Floor, New York, NY 10003
Tel.: **(914) 522-2558**
Fax: **(914) 963-9701**
Доктор говорить по українськи

ФІРМА ЄВШАН
пропонує касети, компакт диски, відео, шкільні книжки, комп'ютерні програми, писанки та різні подарунки. Замовляйте новий каталог на 2002 рік!
Тел.: 1-800-265-9858

16.9 ¢/min
Call UKRAINE
Great domestic rates. Great rates to the rest of the world - any day, any time, direct dial. We also offer prepaid Calling Cards: calls to Ukraine 10.9 c/min.
1-800-449-0445
LDPOST
www.LDPOST.com

ОКСАНА ТРИТЯК
Професійний продавець забезпечення УНС
OKSANA TRYTJAK
Licensed Agent
Ukrainian National Ass'n, Inc.
2200 Route 10, P.O. Box 280 Parsippany, NJ 07054
Tel.: (973) 292-9800 (Ext. 3071) • Fax: (973) 292-0900
e-mail: OKRYS@YAHOO.COM

JENNIE L. SHATYNSKI, RN, Esq.
Адвокат,
говорить по українськи
- **Помилки медичної практики**
- **Тілесні ушкодження**
- **Дискримінація**

Член адвокатської палати Н.Й. і Н.Дж.
Тел.: (732) 516-1104

LAW OFFICES OF
ZENON B. MASNYJ, ESQ.
Від 1983
- Серйозні персональні пошкодження
- Купно, продаж нерухомостей (Real Estate and coop closings)
- Репрезентування комерційної діяльности
- Securities arbitration
- Розводи
- Заповіти-офіціяльні завірення

157 SECOND AVENUE
NEW YORK, NY 10003
(212) 477-3002
(Тільки за попереднім домовленням)

УКРАЇНСЬКИЙ ІМІГРАЦІЙНИЙ ЦЕНТР
PALLADA International
ВСІ ВИДИ ІМІГРАЦІЙНИХ СПРАВ
98 Second Avenue, 2nd Floor, New York, NY 10003
Tel.: (212) 387-8683 • Fax: (212) 228-3029

Fregata TRAVEL SERVICE, INC.
250 West 57th St.#1211 **Phone: (212) 541-5707**
New York, NY 10107 **Fax: (212) 262-3220**
ECONOMY AIRFARES
Львів/Одеса
652 дол.+tax (round trip)
430 дол.+tax (one way)
Київ
547 дол.+tax (round trip)
391 дол.+tax (one way)
Restrictions Apply

MEEST- KARPATY of INDIANA
БОГДАН БУХВАК – власник
Посилки в Україну - Найдешевші ціни!!
Пересилаємо пакунки і гроші в Україну і Східню Европу.
Можемо відбирати пакунки з хати.
7429 East 72th Court, Hobart, Indiana, 46342.
Tel.: (219) 947-7111

ВИБИРАЮЧИ ПОДАРУНОК РІДНИМ І ЗНАЙОМИМ – ВИБЕРІТЬ "СВОБОДУ"!
НАЙСТАРІШИЙ І НАЙБІЛЬШ ШАНОВАНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ЧАСОПИС В ДІЯСПОРІ
Передплата на рік лише 55 дол.

Рідним в краю помагати, чи по світу подорожувати - тільки з фірмою КАРПАТИ!

KARPATY Fast Guaranteed Delivery – Export-Import

KARPATY

KARPATY TRAVEL

ГРОШОВІ ПЕРЕКАЗИ протягом 2-7 днів

НАЙКРАЩІ ЦІНИ НА КВИТКИ

Добре знана у Канаді
Та в Америці відома
Фірма наша вже віддавна
Служить людям чесно й справно.
Щирий сервіс, низькі ціни!
Хто ще краще про Вас дбає?

Доставляємо до рук адресата в Україну, країни СНД та Східної Європи американські доляри

НА ВСІ АВІАЛІНІЇ СВІТУ!

ПЕРЕСИЛКА ПАЧОК

Запрошення до Канади та США

Візи до України, Польщі та Росії

Доставка тракторів, автомобілів, побутової техніки та електроніки

ДОСТАВА ХАРЧОВИХ ПАЧОК З КАТАЛОГУ

Медичне забезпечення для відвідувачів у Канаді

ВІДПОЧИНОК на відомих курортах

На всі замовлення Ви отримаєте поквітовання від Ваших близьких

Телефонуйте до нас, щоб оформити замовлення та за детальнішою інформацією

121 Runnymede Road,
Toronto, Ontario,
Canada M6S 2Y4

Tel. (416) 761-9105 **1-800-265-7189** **Fax (416) 761-1662**

E-mail: nsemczys@aol.com
www.karpaty.on.ca